

- หลักกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไป
เกี่ยวกับสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน
- อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

Convention on the Rights of the Child (CRC)

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ชื่อหนังสือ 1 หลักกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไป
เกี่ยวกับสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน
1 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก
1 Convention on the Rights of the Child (CRC)

จำนวนหน้า 170 หน้า

ISBN 974 - 91533 - 1 - 6

จัดพิมพ์โดย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

422 ถนนพญาไท (เชิงสะพานหัวช้าง)

เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์ 0 219 2983 โทรสาร 0 2219 2983

Homepage : www.nhre.or.th สายด่วนร้องเรียน 1377

จำนวนพิมพ์ 1,000 เล่ม

พิมพ์ที่ บริษัท SM เซอร์คิตเพรส จำกัด

โทรศัพท์ 0-2871-1775

คำนำ

สิทธิมนุษยชน หมายถึง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ

และความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย หรือตามกฎหมายไทย หรือตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทย

มีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม

สนธิสัญญาเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมลงนามและให้สัตยาบันกติการะหว่างประเทศและอนุสัญญาประกอบเป็นพันธกรณีที่จะต้องยึดถือปฏิบัติอยู่รวม 6 ฉบับด้วยกัน คือ

- v อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบและพิธีสารเลือกรับ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW), Optional Protocol)
- v อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child (CRC))
- v กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (UN International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR))
- v กติการะหว่างประเทศว่าด้วย สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม (UN International Covenant of Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR))
- v อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุก รูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (CERD))
- v อนุสัญญาต่อต้านการทรมาน และการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (Convention against Torture and Other Cruel Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CAT))

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ มีภารกิจหลักในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยยึดถือหลักการสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ และพันธกรณีระหว่างประเทศ เป็นฐานในการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ซึ่งนอกเหนือจะเป็นเรื่องของอำนาจหน้าที่ของภาครัฐที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังเป็นเรื่องของบทบาทหน้าที่ของประชาชน และชุมชนด้วยโดยตรง เพื่อประโยชน์สำหรับการเรียนรู้และใช้สิทธิเสรีภาพในส่วนของประชาชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเห็นสมควรจัดพิมพ์กติการะหว่างประเทศและอนุสัญญาดังกล่าวเผยแพร่สร้างความรู้ความเข้าใจให้บุคคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชนทั่วไป เพื่อมีส่วนร่วมสร้างกลไกส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในสังคมไทยต่อไป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สารบัญ

คำนำ

บทที่ 1 หลักกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไป 6
เกี่ยวกับสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน

บทที่ 2 สาระสำคัญของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก 15

บทที่ 3 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (พร้อมคำแปล) 18

พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญา 100
ว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง การค้าเด็ก การค้าประเวณี
และสื่อลามกที่เกี่ยวข้องกับเด็ก (พร้อมคำแปล)

พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญา 140
ว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง ความเกี่ยวพันของเด็ก
ในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ (พร้อมคำแปล)

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ 166

กระบวนการตรวจสอบเรื่องร้องเรียน 169

การร้องเรียนเมื่อถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน 170

บทที่ 1

หลักกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไป
เกี่ยวกับสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน

สนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนมีลักษณะเป็นสนธิสัญญาพหุภาคี

กล่าวคือ เป็นสนธิสัญญาที่มีรัฐมากกว่าสองรัฐขึ้นไปเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญา

ซึ่งกระบวนการในการทำสนธิสัญญามีหลายขั้นตอน นับตั้งแต่การเจรจา

การให้ความยินยอมของรัฐเพื่อผูกพันตามสนธิสัญญาโดยการลงนาม การให้สัตยาบัน

การภาคยานุวัติ รวมทั้งการที่บางรัฐอาจตั้งข้อสงวน

การเข้าเป็นภาคีของสนธิสัญญาก่อให้เกิดพันธกรณีที่ต้องประคับค้ำให้สอดคล้องกับสนธิสัญญา

มิฉะนั้นอาจต้องรับผิดชอบในทางระหว่างประเทศ ดังนั้นเมื่อประเทศไทยเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน

ประเทศไทยก็ต้องประคับค้ำตามพันธกรณีของสนธิสัญญาดังกล่าว

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 257

กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

หรือไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี

และเสนอมาตรการแก้ไขที่เหมาะสม ต่อบุคคล

หรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าวเพื่อดำเนินการในกรณีไม่ปรากฏ

ว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอ ให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป

2. เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่เห็นชอบ

ตามที่มีผู้ร้องเรียนว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและ

มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

3. เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง ในกรณีที่เห็นชอบตามที่มีผู้ร้องเรียนว่า กฎ คำสั่ง

หรือการกระทำอื่นใดในทางปกครองกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือ

กฎหมาย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

4. ฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหาย เมื่อได้รับการร้องขอจาก

ผู้เสียหายและเป็นกรณีที่เห็นสมควรเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวม ทั้งนี้

ตามที่กฎหมายบัญญัติ

5. เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย และกฎ

ต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

6. ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้าน

สิทธิมนุษยชน

7. ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชน

และองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน

8. จัดทำรายงานประจำปีเพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศและเสนอต่อรัฐสภา

9. อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการปฏิบัติหน้าที่

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติและประชาชนประกอบด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจเรียกเอกสารหรือ

หลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ รวมทั้ง

มีอำนาจอื่นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

v กระบวนการทั่วไปของประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญา ด้านสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (การขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา)

ในการเป็นภาคีสันติสัญญาในเรื่องใดก็ตาม

ส่วนราชการผู้รับผิดชอบจะเรียกประชุมส่วนราชการทั้งหมดที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาบทบัญญัติของสนธิ

สัญญา แล้วจึงขอความเห็นชอบเพื่อเข้าผูกพันตามสนธิสัญญาต่อคณะรัฐมนตรี

เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วจะแจ้งผลต่อส่วนราชการผู้รับผิดชอบ

ซึ่งส่วนราชการนั้นจะแจ้งต่อไปยังกระบวนการต่างประเทศในกรณีที่กระทรวงการ

ต่างประเทศมิได้เป็นหน่วยงานสอนเรื่องเข้าคณะรัฐมนตรี ซึ่งในกรณีของสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน

กระทรวงการต่างประเทศจะดำเนินการยื่นสัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสารตามแต่กรณีต่อเลขาธิการสหประชาชาติ เพื่อแสดงเจตนา

ในการเข้าเป็นภาคีที่จะรับเอาพันธกรณีตามสนธิสัญญานั้นๆ ระบุไว้มาประติบัติภายในประเทศ

ในบางกรณี การเข้าเป็นภาคีอาจจำเป็นต้องได้รับการสัตยาบันจากรัฐสภาคือ

ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อน สนธิสัญญาจึงมีผลผูกพัน ซึ่งมาตรา 190

ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

กำหนดให้สนธิสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขต

ซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมาย ระหว่างประเทศ

หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา

หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า

การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ในการนี้

รัฐสภาจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ทั้งนี้

ก่อนการดำเนินการเพื่อทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ

คณะรัฐมนตรีต้องให้ข้อมูลและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และต้องชี้แจงต่อรัฐสภาเกี่ยวกับ

หนังสือสัญญานั้น โดยให้คณะรัฐมนตรีเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบด้วย

เมื่อลงนามหนังสือสัญญาแล้ว ก่อนที่แสดงเจตนาให้มีผลผูกพัน

คณะรัฐมนตรีต้องให้ประชาชนสามารถเข้าถึงรายละเอียดถึงหนังสือสัญญาและกรณีที่มีการปฏิบัติตามหนังสือสัญญา

าก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนหรือ

ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการแก้ไข

หรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบอย่างรวดเร็ว เหมาะสมและเป็นธรรม

v กระบวนการต่างๆ ในการทำสนธิสัญญา

o การลงนาม

การลงนามในสนธิสัญญามี 4 รูปแบบ คือ การลงนามย่อ การลงนาม

โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องนำกลับไปพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

การลงนามโดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องได้รับการสัตยาบันอีกครั้งหนึ่ง และการลงนามเต็ม

ซึ่งแต่ละรูปแบบมีผลแตกต่างกัน

การลงนามย่อ (Initial) คือ การแสดงว่าการเจรจาทำสนธิสัญญาได้สิ้นสุดลงแล้ว

และผู้แทนรัฐที่เจรจาให้ตกลงกันตามที่ปรากฏในร่างสุดท้าย

ซึ่งแต่ละฝ่ายจะต้องนำกลับไปขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีของตน เพื่อขออนุมัติให้ลงนามเต็มต่อไป

การลงนามย่อจะมีผลเท่ากับการลงนามเต็ม (Signature) ก็ต่อเมื่อรัฐที่เข้าร่วมในการเจรจา

ตกลงที่จะให้การลงนามย่อนั้นมีผลเท่ากับการลงนามเต็มในสนธิสัญญา

การลงนามโดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องนำกลับไปพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง (Signature ad referendum)

เป็นการลงนามโดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องนำกลับไปให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง โดยไม่ต้องได้รับความเห็น

ชอบจาก

คณะรัฐมนตรีก่อน เมื่อการลงนามได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว

การลงนามเช่นว่านั้นจึงมีผลเท่ากับการลงนามเต็ม

และถือว่ารัฐนั้นแสดงเจตนายินยอมเข้าผูกพันตามสนธิสัญญาตั้งแต่วันที่มีการลงนามโดยมีเงื่อนไขนั้นแล้ว

การลงนามโดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องได้รับการให้สัตยาบันอีกครั้งหนึ่ง (Signature subject to ratification)

คือการลงนามโดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องได้รับการให้สัตยาบันอีกครั้งหนึ่งจึงจะมีผลผูกพันรัฐที่ลงนาม ดังนั้น

จึงไม่มีผลเป็นการยินยอมเข้าผูกพันตามสนธิสัญญา แต่อย่างไรก็ตาม โดยหลักการรัฐที่ทำการ

ลงนามมีพันธกรณีที่จะต้องละเว้นการกระทำที่เป็นการขัดขวาง

หรือทำให้วัตถุประสงค์ของสนธิสัญญาเสื่อมเสียไป และต้องพยายามโดยสุจริตใจที่จะให้มีการให้สัตยาบัน

ซึ่งการลงนามรูปแบบนี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ก่อนลงนาม

และเมื่อจะให้สัตยาบันก็ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี และ/หรือรัฐสภาอีกครั้งหนึ่ง

การลงนามเต็มหรือการลงนามจริง (Signature)

เป็นการแสดงความยินยอมเข้าผูกพันตามสนธิสัญญาซึ่งสามารถกระทำได้โดยการเซ็นทั้งชื่อ

และนามสกุลของผู้มีอำนาจลงนามเต็ม โดยมักใช้กับสนธิสัญญาที่มีความสำคัญมาก

ผลของการลงนามเต็มจะทำให้สนธิสัญญานั้นมีผลใช้บังคับได้ทันที

ทั้งนี้ การลงนามของคณะผู้เจรจาจะมีผลเป็นการลงนามเต็มก็ต่อเมื่อสนธิสัญญา กำหนดว่า การลงนามนั้นมีผลเป็นการให้ความยินยอมของรัฐเพื่อเข้าผูกพัน

ตามสนธิสัญญา หรือเอกสารการมอบอำนาจเต็มของผู้แทนของรัฐระบุว่า

การลงนามของผู้แทนของตนมีผลเป็นการให้ความยินยอมของรัฐเพื่อเข้าผูกพันตามสนธิสัญญา หรือในระหว่างการเจรจาทำสนธิสัญญา

รัฐซึ่งเข้าร่วมในการเจรจาได้แสดงเจตนาที่จะถือว่าการลงนามของผู้แทนของตนมีผลเท่ากับเป็นการให้ความยินยอมของรัฐเข้าเพื่อผูกพันตามสนธิสัญญา ซึ่งโดยปกติจะไม่ใช่กับสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน

o การให้สัตยาบัน

การให้สัตยาบันเป็นกระบวนการตรวจสอบสนธิสัญญาอีกครั้งหนึ่งหลังจากการเจรจา และ/หรือลงนามแล้ว เพื่อพิจารณาว่าควรผูกพันตามพันธกรณี ในสนธิสัญญานั้นหรือไม่

การให้สัตยาบันของสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนกระทำได้โดยการส่งมอบสัตยาบันสารต่อเลขาธิการสหประชาชาติหรือตามที่

สนธิสัญญากำหนด โดยสนธิสัญญาอาจกำหนดให้รัฐใดรัฐหนึ่งมีหน้าที่รับฝากสัตยาบันสาร หรือกำหนดให้องค์การระหว่างประเทศองค์การใดองค์การหนึ่งทำหน้าที่รับฝากสัตยาบันสาร รัฐหรือองค์การระหว่างประเทศผู้รับฝากต้องบันทึกการรับฝากและแจ้งให้รัฐภาคีอื่นๆ

ทราบถึงการรับฝากสัตยาบันสารดังกล่าวด้วย ในระหว่างที่ยังไม่มีการให้สัตยาบัน

แม้รัฐไม่มีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญาที่ได้ลงนามไว้ก็ตาม

รัฐที่ลงนามในสนธิสัญญาแล้วต้องพยายามที่จะให้มีการสัตยาบันสนธิสัญญาโดยสุจริตใจและต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการทำลายวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายของสนธิสัญญา

ผู้มีอำนาจให้สัตยาบัน ถ้าไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

คือผู้ที่กฎหมายกำหนดให้เป็นผู้มีอำนาจทำสนธิสัญญา ซึ่งตามกฎหมายของไทยผู้มีอำนาจให้สัตยาบันคือ ประมุขของรัฐ หัวหน้ารัฐบาล และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

ส่วนรัฐสภามีอำนาจเพียงให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบต่อการทำสนธิสัญญาเท่านั้น รัฐสภาไม่มีอำนาจในการให้สัตยาบัน

เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบต่อสนธิสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตอำนาจแห่งรัฐหรือสนธิสัญญา ที่ต้องมีการออกกฎหมายอนุวัติการแล้ว คณะรัฐมนตรีจะแจ้งมติของรัฐสภาไปยังกระทรวงการต่างประเทศ หรือส่วนราชการเจ้าของเรื่องเพื่อให้ดำเนินการส่งมอบสัตยาบันสารต่อไป

ผลของการให้สัตยาบันคือ

รัฐต้องปฏิบัติตามพันธกรณีในสนธิสัญญาทุกประการตั้งแต่วันที่มีการให้สัตยาบัน

หรือหลังการส่งมอบสัตยาบันสารตามระยะเวลาที่สนธิสัญญากำหนด ไม่ใช่ย้อนหลังไปถึงวันที่มีการลงนาม และหากกฎหมายภายในของรัฐไม่เปิดช่องให้ปฏิบัติตามสนธิสัญญาได้

รัฐต้องดำเนินการออกกฎหมายอนุวัติการหรือแก้กฎหมายภายในของตนให้สอดคล้องกับสนธิสัญญา

o การภาคยานุวัติ

การภาคยานุวัติเป็นการให้ความยินยอมของรัฐเพื่อเข้าผูกพันตามสนธิสัญญาซึ่งจะใช้ในกรณีที่รัฐนั้นมิได้เข้าร่วมในการเจรจาทำสนธิสัญญาและมีได้ลงนามในสนธิสัญญานั้นมาก่อน

แต่สนธิสัญญาหรือรัฐที่ทำการเจรจาเปิดโอกาสให้รัฐซึ่งมิได้เข้าร่วมในการเจรจาทำสนธิสัญญาหรือลงนามในสนธิสัญญา

สามารถให้ความยินยอมเพื่อเข้าผูกพันตามสนธิสัญญาในภายหลังได้ด้วยการแสดงเจตนาโดยการประกาศฝ่ายเดียว และแจ้งต่อเลขาธิการสหประชาชาติเป็นลายลักษณ์อักษร

ซึ่งการภาคยานุวัติอาจเกิดขึ้นก่อนหรือหลังการมีผลบังคับใช้ของสนธิสัญญาก็ได้

เมื่อทำการภาคยานุวัติสนธิสัญญาใด

ถือว่ารัฐที่ทำการภาคยานุวัติสนธิสัญญานั้นเป็นภาคีของสนธิสัญญาตั้งแต่ที่ทำการภาคยานุวัติหรือภายหลังตามที่สนธิสัญญากำหนด และมีสิทธิหน้าที่ตามที่สนธิสัญญากำหนดไว้นับแต่นั้น โดยไม่มีผลย้อนหลัง ดังนั้น

รัฐที่เคยละเมิดวัตถุประสงค์ของสนธิสัญญาก่อนทำการภาคยานุวัติจึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อการละเมิดดังกล่าว

o การตั้งข้อสงวน

1) ความหมาย

ข้อสงวน หมายถึง คำแถลงฝ่ายเดียว (Unilateral Statement) ของรัฐใดรัฐหนึ่งที่แถลงว่ารัฐนั้นประสงค์จะระงับหรือเปลี่ยนแปลงผลทาง

กฎหมายของบทบัญญัติข้อใดข้อหนึ่งในสนธิสัญญานั้น โดยอาจใช้ชื่อว่าข้อสงวน (Reservation) ประกาศ (Declaration) ความเข้าใจ (Understanding) หรือข้อชี้แจง (Clarification) โดยต้องการให้มีผลทางกฎหมาย หากมิได้มีเจตนาที่จะ ให้มีผลทางกฎหมายระหว่างกับรัฐอื่น

ถ้อยคำแถลงนั้นอาจเป็นเพียงการตีความล่วงหน้าในประเด็นหนึ่งประเด็นใดเท่านั้น

2) การตั้งข้อสงวน

สนธิสัญญาพหุภาคีเท่านั้น ซึ่งรวมถึงสนธิสัญญาด้าน

สิทธิมนุษยชนสามารถตั้งข้อสงวนได้ เนื่องจากการตั้งข้อสงวนในสนธิสัญญาทวิภาคี

จะมีผลเป็นการแก้ไขข้อความในสนธิสัญญา ซึ่งถ้าภาคีอีกฝ่ายหนึ่งไม่ยอมรับสนธิสัญญาก็จะไม่เกิดขึ้น

การทำข้อสงวนสามารถกระทำได้ตอนลงนามให้สัตยาบันหรือภาคยานุวัติ

ซึ่งภาคีอิสระเต็มทีในการตั้งข้อสงวนเว้นแต่สนธิสัญญาระบุไว้โดยชัดแจ้งว่ามิให้ตั้งข้อสงวน

หรือสนธิสัญญากำหนดให้ตั้งข้อสงวนได้เฉพาะบางเรื่อง

หรือข้อสงวนนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายของสนธิสัญญา

ซึ่งเงื่อนไขเหล่านี้มักจะปรากฏอยู่ในตัวบทของสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน

3) การยอมรับและการคัดค้านข้อสงวน

แม้สนธิสัญญาไม่ได้ระบุไว้โดยชัดแจ้งว่ามิให้ตั้งข้อสงวน

หรือไม่ได้ระบุให้ตั้งข้อสงวนได้เฉพาะบางเรื่อง

หรือข้อสงวนที่ภาคีตั้งขึ้น ไม่ขัดกับวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายของสนธิสัญญาก็ตาม

แต่ข้อสงวนดังกล่าวจะต้องได้รับการยอมรับหรือการคัดค้านจากภาคีอื่นหรือไม่เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ถ้าเป็นข้อสงวนซึ่งสนธิสัญญากำหนดไว้โดยชัดแจ้งว่าไม่จำเป็นต้องได้รับการยอมรับจากภาคีอื่น

ข้อสงวนนั้นก็ไม่จำเป็นต้องได้รับการยอมรับจากภาคีอื่น แต่สนธิสัญญามีวัตถุประสงค์

ให้มีการบังคับใช้สนธิสัญญาทั้งฉบับ

และการบังคับใช้ดังกล่าวเป็นเงื่อนไขสำคัญในการให้ความยินยอมผูกพันตามสนธิสัญญาของภาคีข้อสงวนนั้นก็ต้องได้รับการยอมรับจากภาคีทั้งหมด หรือถ้าสนธิสัญญาเป็นเอกสารในการก่อตั้งและดำเนินการ

ขององค์การระหว่างประเทศ ต้องให้องค์การระหว่างประเทศนั้นยอมรับ

เว้นแต่สนธิสัญญานั้นจะมีบทบัญญัติเป็นอย่างอื่น การยอมรับข้อสงวนอาจเกิดขึ้น

โดยปริยาย ถ้าหลังจากภาคีอื่นได้รับแจ้งถึงการตั้งข้อสงวนแล้วไม่คัดค้าน

ภายในระยะเวลา 12 เดือน หรือภาคีอื่นได้ให้ความยินยอมเพื่อเข้าผูกพัน

ตามสนธิสัญญา แล้วแต่ว่าวันใดจะถึงช้ากว่ากัน

4) ผลทางกฎหมายของการยินยอมและการคัดค้านข้อสงวน

ความสัมพันธ์ระหว่างภาคีที่ตั้งข้อสงวนกับภาคีอื่นที่ยอมรับ

ข้อสงวนจะเป็นไปตามขอบเขตของข้อสงวนนั้น แต่ความสัมพันธ์ระหว่างภาคี

ที่ตั้งข้อสงวนและภาคีที่คัดค้านข้อสงวนจะมี 2 รูปแบบคือ ถ้าภาคีที่คัดค้าน

ข้อสงวนประกาศว่า ตนคัดค้านข้อสงวนและไม่ต้องการให้สนธิสัญญามีผลบังคับระหว่างตนกับภาคีที่ตั้งข้อสงวน สนธิสัญญาระหว่างภาคีทั้งสองก็จะไม่เกิดขึ้น

แต่ถ้าภาคีที่คัดค้านข้อสงวน ไม่ได้แสดงว่าตนไม่ต้องการให้มีความสัมพันธ์

ทางสนธิสัญญากับภาคีที่ตั้งข้อสงวน สนธิสัญญาระหว่างภาคีทั้งสองก็จะเกิดขึ้น

แต่ข้อสงวนจะไม่มีผลผูกพันภาคีที่คัดค้านนั้น ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างภาคี

ที่ไม่มีการตั้งข้อสงวนด้วยกันก็จะไปทำตามสนธิสัญญา โดยถือว่าไม่มีข้อสงวนเกิดขึ้นระหว่างภาคีเหล่านั้น

5) การถอนข้อสงวนและการถอนการคัดค้านข้อสงวน

ข้อสงวนจะถอนเมื่อใดก็ได้โดยไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอม

จากภาคีซึ่งได้ยอมรับการตั้งข้อสงวนอีก เว้นแต่สนธิสัญญาจะกำหนดไว้เป็น

อย่างอื่นเช่นเดียวกับการคัดค้านการตั้งข้อสงวนจะถอนเสียเมื่อใดก็ได้ เว้นแต่สนธิสัญญาจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

การถอนข้อสงวนและการถอนการคัดค้านข้อสงวนจะมีผลต่อภาคีอื่นก็ต่อเมื่อภาคีอื่นนั้นได้รับคำบอกกล่าวการถอนข้อสงวนนั้นแล้ว เว้นแต่สนธิสัญญาจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ส่วนการถอนการคัดค้านข้อสงวนจะมีผลต่อภาคีซึ่งตั้งข้อสงวนก็ต่อเมื่อภาคีซึ่งตั้งข้อสงวนได้รับคำบอกกล่าวถึงการถอน

การคัดค้านข้อสงวน เว้นแต่สนธิสัญญาหรือภาคีแห่งสนธิสัญญาตกลงกันเป็นอย่างอื่น

ในกรณีของสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน

รัฐที่ต้องการถอนข้อสงวนจะมีหนังสือแจ้งต่อเลขาธิการสหประชาชาติว่าประสงค์จะถอนข้อสงวน ซึ่งเลขาธิการสหประชาชาติจะมีหนังสือแจ้งให้รัฐภาคีอื่นๆ ทราบ

ประเทศไทยได้ตั้งข้อสงวนในสนธิสัญญาพหุภาคีด้าน

สิทธิมนุษยชนหลายฉบับ ได้แก่ อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกประติบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันการเลือกประติบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ

บทที่ 2

สาระสำคัญของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

(Convention on the Rights of the Child – CRC)

v วันที่ผลบังคับใช้

สมัชชาใหญ่สหประชาชาติได้รับรองอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2532 และมีผลการบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2533

v สาระสำคัญ

อนุสัญญาว่าด้วยเด็กประกอบด้วยบทบัญญัติ 54 ข้อ โดย 40 ข้อแรกเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับสิทธิของเด็กโดยตรง เน้นหลักพื้นฐาน 4 ประการ ซึ่งปรากฏในข้อ 2, 3, 6 และ 12 รวมทั้งเป็นแนวทางในการตีความอนุสัญญาทั้งฉบับ ได้แก่

- 1) การห้ามเลือกประติบัติต่อเด็ก และการให้ความสำคัญแก่เด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของเด็ก ในเรื่องเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง ชาติพันธุ์ หรือสังคม ทรัพย์สิน ความทุพพลภาพ การเกิด หรือสถานะอื่นๆ ของเด็ก หรือบิดามารดา หรือผู้ปกครองทางกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กมีโอกาสที่เท่าเทียมกัน
- 2) การกระทำหรือการดำเนินการทั้งหลายต้องคำนึงถึงประโยชน์ สูงสุดของเด็กเป็นอันดับแรก
- 3) สิทธิในการมีชีวิต การอยู่รอด และการพัฒนาทางด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม
- 4) สิทธิในการแสดงความคิดเห็นของเด็ก และการให้ความสำคัญกับความคิดเห็นเหล่านั้น

v คณะกรรมการสิทธิเด็ก

คณะกรรมการสิทธิเด็ก (Committee on the Rights of the Child)

เป็นคณะกรรมการประจำอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ

ด้านเด็กจากหลากหลายอาชีพ จำนวน 10 คน โดยการเลือกตั้งจากผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อจากรัฐภาคี

โดยถือหลักการกระจายทางภูมิศาสตร์ มีวาระดำรงตำแหน่งครั้งละ 4 ปี

v การเสนอรายงาน

รัฐภาคีต้องเสนอรายงานภายใน 2 ปี นับจากวันที่อนุสัญญา มีผลใช้บังคับและทุก 5 ปีหลังจากการส่งรายงานฉบับแรก

สถานะการส่งรายงานของประเทศไทย

สนธิสัญญา	กำหนดส่งรายงาน	สถานะการส่งรายงาน
อนุสัญญา	ฉบับที่ 1 : 25 เม.ย. 2537	ฉบับที่ 1 : ส่ง 23 ส.ค. 2539
ว่าด้วยสิทธิเด็ก	ฉบับที่ 2 : 25 เม.ย. 2542	ฉบับที่ 2 : ส่ง 7 มิ.ย. 2547
	ฉบับที่ 3 : 25 เม.ย. 2547	ฉบับที่ 3 : -
	ฉบับที่ 4 : 25 เม.ย. 2557	

v การเข้าเป็นภาคีของไทย

ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฉบับนี้โดยการภาคยานุวัติ เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2535 และมีผลใช้บังคับกับประเทศไทยเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2535 โดยได้ตั้งข้อสงวนเมื่อเข้าเป็นภาคีไว้จำนวน 3 ข้อ ได้แก่

ข้อ 7 เรื่องการจดทะเบียนเกิด และการให้สัญชาติแก่เด็กผู้ลี้ภัย หรือผู้อพยพ ที่เกิดในประเทศไทย

ข้อ 22 เรื่องสถานะของเด็กผู้ลี้ภัย

ข้อ 29 (ค) เรื่องสิทธิการศึกษาของชนกลุ่มต่างๆ ที่จะสามารถดำรงรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ภาษา และค่านิยมของเด็กตนเองได้

v การถอนข้อสงวน

ประเทศไทยได้ถอนข้อสงวนข้อที่ 29 เมื่อวันที่ 11 เมษายน 2540

บทที่ 3

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

อารัมภบท

รัฐภาคีแห่งอนุสัญญานี้

พิจารณาว่า ตามหลักการที่ประกาศในกฎบัตรสหประชาชาตินั้น การยอมรับในศักดิ์ศรีแต่กำเนิดและสิทธิที่เท่าเทียมกัน ซึ่งไม่อาจเพิกถอนได้ ของสมาชิกทั้งปวงของมวลมนุษยชาตินั้น เป็นรากฐานของเสรีภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพในโลก

คำนึงถึง ว่า บรรดาประชาชนแห่งสหประชาชาติ ได้ยืนยันไว้ในกฎบัตรถึงความศรัทธาต่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและต่อศักดิ์ศรีและคุณค่าของมนุษย์ และได้ตั้งเจตจำนงที่จะส่งเสริมความก้าวหน้าทางสังคมและมาตรฐานแห่งชีวิตที่ดีขึ้น ภายใต้อิทธิพลที่กว้างขวางขึ้น

ยอมรับ ว่า สหประชาชาติได้ประกาศ และตกลงในปฏิญญาและกติกาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนว่า ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพทั้งปวงที่กำหนดไว้ โดยปราศจากการแบ่งแยกไม่ว่าชนิดใดๆ อาทิเช่น เชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น ต้นกำเนิดทางการเมืองหรือทางอื่น ต้นกำเนิดทางชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน การเกิดหรือสถานะอื่น

ระลึก ว่า สหประชาชาติได้ประกาศในปฏิญญาสากลว่าเด็กมีสิทธิที่จะได้รับการดูแล และการช่วยเหลือเป็นพิเศษ

เชื่อ ว่า ครอบครัวในฐานะเป็นกลุ่มพื้นฐานของสังคมและเป็นสิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ สำหรับการเจริญเติบโตและความอยู่ดีกินดีของสมาชิกทุกคน โดยเฉพาะเด็กควรจะได้รับ การคุ้มครองและการช่วยเหลือที่จำเป็น เพื่อที่จะสามารถ มีความรับผิดชอบในชุมชนของตนได้อย่างเต็มที่

ยอมรับ ว่า เพื่อให้เด็กพัฒนาบุคลิกภาพได้อย่างกลมกลืนและเต็มที่ เด็กควรจะได้เติบโตในสิ่งแวดล้อมของครอบครัว ในบรรยากาศแห่งความผาสุก ความรัก และความเข้าใจ

พิจารณา ว่า ควรเตรียมเด็กให้พร้อมอย่างเต็มที่ที่จะดำรงชีวิตที่เป็นตัวของตัวเองในสังคมและควรเลี้ยงดูเด็กตามเจตนารมณ์แห่งอุดมคติที่ประกาศไว้ ในกฎบัตรสหประชาชาติ โดยเฉพาะเจตนารมณ์แห่งสันติภาพ ศักดิ์ศรี ความอดกลั้น เสรีภาพ

ความเสมอภาคและความเป็นเอกภาพ

คำนี้ถึง ว่า ได้มีการระบุถึงความจำเป็นที่จะขยายการดูแล โดยเฉพาะแก่เด็กในปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1924 และในปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งสมัชชาได้รับเอาเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน ค.ศ. 1959 และได้มีการยอมรับ ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในกติกาสากลว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง (โดยเฉพาะข้อ 23 และ 24) ในกติกาสากลว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (โดยเฉพาะข้อ 10) และในธรรมนูญและตราสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องของทบวงการชำนัญพิเศษ และองค์การระหว่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพของเด็ก

คำนี้ถึง ว่า ตามที่ได้ระบุในปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็กนั้น เด็กโดยเหตุที่ยังไม่เติบโตเต็มที่ทั้งทางร่างกายและจิตใจ จึงต้องการการพิทักษ์และการดูแล เป็นพิเศษ รวมถึงต้องการการคุ้มครองทางกฎหมายที่เหมาะสมทั้งก่อนและหลังการเกิด

ระลึก ว่า บทบัญญัติของปฏิญญาว่าด้วยหลักกฎหมายและสังคม อันเกี่ยวกับการคุ้มครองและ สวัสดิภาพเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการอุปการะและการรับเป็นบุตรบุญธรรมทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ กว้ระเบียบมาตรฐานขั้นต่ำสุดของสหประชาชาติสำหรับการบริหารงานยุติธรรม แก่ผู้เยาว์ (กฎปกักัง) และปฏิญญาว่าด้วยการคุ้มครองสตรีและเด็กในภาวะฉุกเฉิน และกรณีพิพาทกันด้วยอาวุธ

ยอมรับ ว่า ประเทศทั้งปวงในโลกมีเด็กที่ดำรงชีวิตอยู่ในสภาวะที่ยากลำบากอย่างยิ่ง และเขาเหล่านั้นจำเป็นต้องได้รับการเอาใจใส่เป็นพิเศษ

พิจารณาตามสมควร ถึงความสำคัญของประเพณี และค่านิยมทางวัฒนธรรมของชนแต่ละกลุ่ม ที่มีต่อการคุ้มครองและพัฒนาการอย่างกลมกลืนของเด็ก

ยอมรับ ความสำคัญของความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อปรับปรุงสภาพ ความเป็นอยู่ของเด็กในทุกๆ ประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนา

ได้ตกลงกัน ดังนี้

ส่วนที่ 1

ข้อ 1

เพื่อความมุ่งประสงค์แห่งอนุสัญญานี้ เด็กหมายถึง มนุษย์ทุกคนที่อายุต่ำกว่าสิบแปดปี เว้นแต่จะบรรลุนิติภาวะก่อนหน้านั้นตามกฎหมายที่ใช้บังคับ แก่เด็กนั้น

ข้อ 2

1. รัฐภาคีจะเคารพ และประกันสิทธิตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ แก่เด็กแต่ละคนที่อยู่ในเขตอำนาจของตน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติไม่ว่าชนิดใดๆ โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง หรือทางอื่น ต้นกำเนิดทางชาติ ชาติพันธุ์ หรือสังคม ทรัพย์สิน ความทุพพลภาพ การเกิดหรือสถานะอื่นๆ ของเด็ก หรือบิดามารดา หรือผู้ปกครองตามกฎหมาย

2. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง เพื่อที่จะประกันว่าเด็กได้รับการคุ้มครองจากการเลือกปฏิบัติ หรือการลงโทษในทุกรูปแบบ บนพื้นฐานของสถานภาพ กิจกรรมความคิดเห็นที่แสดงออก หรือความเชื่อของบิดามารดา ผู้ปกครองตามกฎหมาย หรือสมาชิกในครอบครัวของเด็ก

ข้อ 3

1. ในการกระทำทั้งปวงที่เกี่ยวกับเด็ก ไม่ว่าจะกระทำโดยสถาบัน ทางสังคมสงเคราะห์ของรัฐหรือเอกชน ศาลยุติธรรม หน่วยงานฝ่ายบริหาร หรือองค์กรนิติบัญญัติ ผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นลำดับแรก

2. รัฐภาคีรับที่จะประกันให้มีการคุ้มครองและการดูแลแก่เด็กเท่าที่จำเป็นสำหรับความอยู่ดีของเด็ก โดยคำนึงสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดา ผู้ปกครอง ตามกฎหมาย หรือบุคคลอื่นที่รับผิดชอบเด็กนั้นตามกฎหมายด้วย และเพื่อการนี้ จะดำเนินมาตรการทางนิติบัญญัติ และบริหารที่เหมาะสมทั้งปวง

3. รัฐภาคีจะรับประกันว่า สถาบัน การบริการ และการอำนวยความสะดวก

ความสะดวกที่มีส่วนรับผิดชอบต่อการดูแลหรือคุ้มครองเด็กนั้น
จะเป็นไปตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้โดยหน่วยงานที่มีอำนาจ โดยเฉพาะในด้านความปลอดภัย สุขภาพ
และในเรื่องจำนวนและความเหมาะสมของเจ้าหน้าที่ ตลอดจนการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ

ข้อ 4

รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง ทั้งด้านนิติบัญญัติ บริหารและด้านอื่นๆ
เพื่อการประคับประคองให้เป็นไปตามสิทธิที่อนุสัญญาฯ ได้ให้การยอมรับ
ในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมนั้น รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการเช่นว่านั้น
โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มที่ และภายในกรอบของ
ความร่วมมือระหว่างประเทศ เมื่อจำเป็น

ข้อ 5

รัฐภาคีจะเคารพต่อความรับผิดชอบ สิทธิ และหน้าที่ของบิดามารดา หรือสมาชิกของครอบครัวขยาย หรือชุมชน
ซึ่งกำหนดไว้โดยขนบธรรมเนียมในท้องถิ่น หรือของผู้ปกครองตามกฎหมาย
หรือบุคคลอื่นที่รับผิดชอบต่อเด็กตามกฎหมาย
ในอันที่จะให้แนวทาง
และการแนะแนวที่เหมาะสมในการใช้สิทธิของเด็กตามที่อนุสัญญาฯ ให้การรับรองในลักษณะที่สอดคล้องกับ
ความสามารถที่พัฒนาตามวัยของเด็ก

ข้อ 6

1. รัฐภาคียอมรับว่า เด็กทุกคนมีสิทธิติดตัวที่จะมีชีวิต
2. รัฐภาคีจะประกันอย่างเต็มที่เท่าที่จะทำได้ ให้มีการอยู่รอด และการพัฒนาของเด็ก

ข้อ 7

1. เด็กจะได้รับการจดทะเบียนทันทีหลังการเกิด และจะมีสิทธิที่จะมีชื่อนับแต่เกิด และสิทธิที่จะได้สัญชาติ
และเท่าที่จะเป็นไปได้ สิทธิที่จะรู้จัก และได้รับการเลี้ยงดูจากบิดามารดาของตน
2. รัฐภาคีจะประกันให้มีการปฏิบัติตามสิทธิเหล่านี้ตามกฎหมายภายในและพันธกรณีของรัฐภาคี
ที่มีอยู่ภายใต้ตราสารระหว่าง ประเทศที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ในกรณีที่เด็กจะตกอยู่ในสถานะไร้สัญชาติ

ข้อ 8

1. รัฐภาคีรับที่จะเคารพต่อสิทธิของเด็ก ในการรักษาเอกลักษณ์ของตนไว้ รวมถึงสัญชาติ ชื่อและความสัมพันธ์ทางครอบครัวของตนตามที่กฎหมายรับรอง โดยปราศจากการแทรกแซงที่มีขอบด้วยกฎหมาย

2. ในกรณีที่มีการตัดเอกลักษณ์บางอย่าง หรือทั้งหมดของเด็ก ออกไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย รัฐภาคีจะให้ความช่วยเหลือและความคุ้มครองตามสมควร เพื่อให้เอกลักษณ์ของเด็กกลับคืนมาโดยเร็ว

ข้อ 9

1. รัฐภาคีจะประกันว่า เด็กจะไม่ถูกแยกจากบิดามารดาโดยขัดกับความประสงค์ของบิดามารดา เว้นแต่ในกรณีที่หน่วยงานที่มีอำนาจ ซึ่งอาจถูก ทบทวน โดยทางศาลจะกำหนดตามกฎหมายและวิธีพิจารณาที่ใช้บังคับอยู่ว่า การแยกเช่นนี้ จำเป็นเพื่อผลประโยชน์สูงสุดของเด็ก การกำหนดเช่นนี้ อาจจำเป็นในกรณีเฉพาะ เช่น ในกรณีที่เด็กถูกกระทำ โดยมีขอบ หรือถูกทอดทิ้งละเลยโดยบิดามารดา หรือในกรณีที่บิดามารดาอยู่แยกกันและต้องมีการตัดสินว่าเด็กจะพำนักที่ใด

2. ในการดำเนินการใดๆ ตามวรรค 1 ของข้อนี้ จะให้โอกาสทุกฝ่าย ที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าว และแสดงความ คิดเห็นของตนให้ประจักษ์

3. รัฐภาคีจะเคารพต่อสิทธิของเด็กที่ถูกแยกจากบิดาหรือมารดา หรือจากทั้งคู่อันที่จะรักษาความสัมพันธ์ส่วนตัว และการติดต่อโดยตรงทั้งกับบิดาและมารดาอย่างสม่ำเสมอ เว้นแต่เป็นการขัดต่อผลประโยชน์สูงสุดของเด็ก

4. ในกรณีที่การแยกเช่นนี้ เป็นผลมาจากการกระทำใดๆ โดยรัฐภาคีต่อบิดาหรือมารดา หรือทั้งบิดาและมารดา หรือต่อเด็ก เช่น การกักขังการจำคุก การเนรเทศ การส่งตัวออกนอกประเทศ หรือการเสียชีวิต (รวมทั้งการเสียชีวิต

อันเกิดจากสาเหตุใดๆ ที่เกิดขึ้นขณะที่ผู้นั้นอยู่ในการควบคุมของรัฐ) หากมีการร้องขอ รัฐภาคีนั้นจะต้องให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นเกี่ยวกับที่อยู่ของสมาชิกของครอบครัว ที่หายไปแก่บิดามารดา เด็ก หรือในกรณีที่เหมาะสม แก่สมาชิกคนอื่นของครอบครัว เว้นแต่เนื้อหาของข้อมูลข่าวสารนั้นจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความอยู่ดีของเด็ก อนึ่งรัฐภาคีจะให้การประกันต่อไปว่า การยื่นคำร้องขอเช่นนั้นจะไม่ก่อให้เกิด

ผลร้ายต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 10

1. ตามพันธกรณีของรัฐภาคี ภายใต้ข้อ 9 วรรค 1 คำร้องของเด็ก หรือบิดามารดาของเด็กที่จะเดินทางเข้าหรือออกนอกรัฐภาคี เพื่อวัตถุประสงค์ของการกลับไปอยู่ร่วมกันใหม่เป็นครอบครัว จะได้รับการดำเนินการโดยรัฐภาคี ในลักษณะที่เป็นคนมีมนุษยธรรมและรวดเร็ว รัฐภาคีจะประกันอีกด้วยว่า การยื่นคำร้องดังกล่าวจะไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อผู้ร้องและสมาชิกในครอบครัวของผู้ร้อง
2. เด็กที่บิดามารดาอาศัยอยู่ต่างรัฐกันกับเด็ก จะมีสิทธิที่จะรักษาความสัมพันธ์ส่วนตัว และการติดต่อโดยตรงกับทั้งบิดาและมารดาได้อย่างสม่ำเสมอ เว้นแต่ในสภาพการณ์พิเศษ เพื่อการนี้และตามพันธกรณี ของรัฐภาคีภายใต้ข้อ 9 วรรค 1 รัฐภาคีจะเคารพต่อสิทธิของเด็ก และบิดามารดาของเด็ก ในอันที่จะเดินทางออกนอกประเทศใดๆ รวมทั้งประเทศของตน และสิทธิที่จะเดินทางเข้าประเทศของตน สิทธิที่จะเดินทางออกนอกประเทศใดๆ จะอยู่ภายใต้ข้อจำกัด ดังที่กำหนดไว้โดยกฎหมายเท่านั้น และซึ่งจำเป็นสำหรับการรักษาความมั่นคง แห่งชาติ ความสงบเรียบร้อย สาธารณสุข หรือศีลธรรมของประชาชน หรือสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และสอดคล้องกับสิทธิอื่นๆ ที่ได้รับการยอมรับ ในอนุสัญญานี้

ข้อ 11

1. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการต่างๆ ที่จะหยุดยั้งการโยกย้ายเด็ก และการไม่ส่งเด็กกลับคืนจากต่างประเทศที่มีขอบด้วยกฎหมาย
2. เพื่อการนี้ รัฐภาคีจะส่งเสริมให้มีการจัดทำความตกลงทวิภาคี หรือพหุภาคีหรือการภาคยานุวัติความตกลงที่มีอยู่

ข้อ 12

1. รัฐภาคีจะประกันแก่เด็กที่สามารถ มีความคิดเห็นเป็นของตนเอง ได้แล้ว ซึ่งสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นเหล่านั้นโดยเสรีในทุกๆ เรื่อง ที่มีผลกระทบต่อเด็ก ทั้งนี้ความคิดเห็นดังกล่าวของเด็กจะได้รับการพิจารณาตามสมควรแก่อายุ และวุฒิภาวะของเด็กนั้น
2. เพื่อความมุ่งประสงค์นี้ เด็กจะได้รับโดยเฉพาะอย่างยิ่งโอกาสที่จะ มีสิทธิมีเสียงในกระบวนการพิจารณาทางตุลาการ และทางปกครองใดๆ ที่มีผลกระทบต่อเด็ก ไม่ว่าจะโดยตรง หรือโดยผ่านผู้แทน หรือองค์กรที่เหมาะสม

ในลักษณะที่สอดคล้องกับระเบียบวิธีปฏิบัติตามกฎหมายภายใน

ข้อ 13

1. เด็กมีสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก สิทธินี้จะรวมถึงเสรีภาพที่จะแสวงหา ได้รับ หรือถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร และความคิดทุกลักษณะ โดยไม่ถูกจำกัดเขตแดน ไม่ว่าจะโดยวาจา ดาษลักษณ์อักษร หรือการตีพิมพ์ ในรูปของศิลปะหรือผ่านสื่ออื่นใดก็ตามที่เด็กเลือก

2. การใช้สิทธิดังกล่าวนี้อาจอยู่ภายใต้ข้อจำกัดบางประการ

แต่ข้อจำกัดเหล่านี้ต้องเป็นข้อจำกัดเช่นที่บัญญัติตามกฎหมาย และเช่นที่จำเป็นเท่านั้น

ก) เพื่อการเคารพต่อสิทธิ และชื่อเสียงของบุคคลอื่น หรือ

ข) เพื่อการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ หรือความสงบเรียบร้อย หรือสาธารณสุข

หรือศีลธรรมของประชาชน

ข้อ 14

1. รัฐภาคีจะเคารพต่อสิทธิของเด็กที่จะมีเสรีภาพทางความคิด มโนธรรม และศาสนา

2. รัฐภาคีจะเคารพต่อสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดา และผู้ปกครองตามกฎหมาย

ในกรณีที่เหมาะสมในอันที่จะให้แนวทางแก่เด็กในการใช้สิทธิของตน

ในลักษณะที่สอดคล้องกับความสามารถที่พัฒนาตามวัยของเด็ก

3. เสรีภาพในการแสดงออกทางศาสนา หรือความเชื่อของตน

อาจอยู่เพียงภายใต้ข้อจำกัดเช่นที่กำหนดโดยกฎหมายเท่านั้น และเช่นที่จำเป็นที่จะรักษาความปลอดภัย

ความสงบเรียบร้อย สาธารณสุข หรือศีลธรรมของประชาชน หรือสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลอื่น

ข้อ 15

1. รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่จะมีเสรีภาพในการสมาคม และเสรีภาพ ในการชุมนุมอย่างสงบ

2. ไม่อาจมีการจำกัดการใช้สิทธิเหล่านี้ นอกเหนือจากข้อจำกัดที่กำหนดขึ้น โดยสอดคล้องกับกฎหมาย

และที่จำเป็นสำหรับสังคมประชาธิปไตย

เพื่อประโยชน์ของความมั่นคงแห่งชาติ หรือความปลอดภัยของประชาชน

ความสงบเรียบร้อย การคุ้มครองด้านสาธารณสุข หรือศีลธรรม หรือการคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพของบุคคลอื่น

ข้อ 16

1. เด็กจะไม่ถูกแทรกแซงโดยพลการ หรือโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในความเป็นส่วนตัว ครอบครัว บ้าน หรือหนังสือโต้ตอบ รวมทั้งจะไม่ถูกกระทำโดยมิชอบต่อเกียรติ และชื่อเสียง
2. เด็กมีสิทธิได้รับการคุ้มครองทางกฎหมายจากการแทรกแซง หรือการกระทำดังกล่าว

ข้อ 17

รัฐภาคียอมรับในหน้าที่อันสำคัญของสื่อมวลชน และจะประกันว่า

เด็กสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและวัสดุจากแหล่งต่างๆ กัน ทั้งในประเทศ

และระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลข่าวสารและวัสดุที่มุ่งส่งเสริม

ความผาสุก ทั้งทางสังคม จิตใจ และศีลธรรม ตลอดจนสุขภาพกายและจิตของเด็ก เพื่อการนี้รัฐภาคีจะ

ก) ส่งเสริมให้สื่อมวลชนเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและวัสดุ ที่จะมีประโยชน์ ทางสังคมและวัฒนธรรมแก่เด็ก และโดยสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของข้อ 29

ข) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการผลิต แลกเปลี่ยน และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและวัสดุดังกล่าว จากแหล่งข้อมูลทางวัฒนธรรม ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

ค) ส่งเสริมการผลิต และเผยแพร่หนังสือสำหรับเด็ก

ง) ส่งเสริมให้สื่อมวลชนให้ความสนใจเป็นพิเศษกับความจำเป็น ทางด้านภาษาของเด็กที่เป็นสมาชิกของชนกลุ่มน้อย หรือชนพื้นเมือง)

จ) ส่งเสริมการพัฒนาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันเด็ก จากข้อมูล ข่าวสารและวัสดุที่เป็นอันตรายต่อความอยู่ดีกินดีของเด็ก ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงบทบัญญัติ ในข้อ 13 และ 18

ข้อ 18

1. รัฐภาคีจะใช้ความพยายามอย่างที่สุด เพื่อประกันให้มีการยอมรับหลักการที่ว่า

ทั้งบิดาและมารดา มีความรับผิดชอบร่วมกัน ในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก บิดามารดา

หรือผู้ปกครองตามกฎหมายแล้วแต่กรณี เป็นผู้รับผิดชอบเบื้องต้น

ในการเลี้ยงดูและการพัฒนาเด็ก โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นพื้นฐาน

2. เพื่อความมุ่งประสงค์ในการให้หลักประกัน และส่งเสริมสิทธิ

ที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ รัฐภาคีจะให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมแก่บิดามารดา

และผู้ปกครองตามกฎหมายในอันที่จะประคับประคองความรับผิดชอบของตนในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

และจะประกันให้มีการพัฒนาสถาบันการอำนวยความสะดวก และ
การบริการต่างๆ สำหรับการดูแลเด็ก

3. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงที่จะประกันว่า
บุตรของบิดามารดาที่ต้องทำงานมีสิทธิได้รับประโยชน์จากการบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวก
ความสะดวกเกี่ยวกับการดูแลเด็กที่พวกเขาจะมีสิทธิจะได้

ข้อ 19

1. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงด้านนิติบัญญัติ บริหารสังคม และการศึกษา
ในอันที่จะคุ้มครองเด็กจากรูปแบบทั้งปวงของความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิต
การทำร้ายหรือการกระทำอันมิชอบ การทอดทิ้งหรือ
การประตักตีโดยประมาท การประตักตีที่ผิดหรือการแสวงหาประโยชน์
รวมถึงการกระทำอันมิชอบทางเพศขณะอยู่ในความดูแลของบิดามารดา ผู้ปกครองตามกฎหมาย
หรือบุคคลอื่นใดซึ่งเด็กนั้นอยู่ในความดูแล
2. ตามแต่จะเหมาะสม มาตรการคุ้มครองเช่นว่านี้ ควรรวมถึง กระบวนการที่มีประสิทธิผล
สำหรับการจัดตั้งแผนงานทางสังคม
ในอันที่จะให้การสนับสนุนที่จำเป็นแก่เด็กและบุคคลซึ่งเด็กนั้นอยู่ในความดูแล ตลอดจนกระบวนการ
ที่มีประสิทธิผลสำหรับการป้องกันในรูปแบบอื่น และให้มีการระงับ การรายงาน
การส่งเรื่องเพื่อพิจารณา การสืบสวน การประตักตี และการติดตามเรื่องของกรณี
การประตักตีที่ผิดต่อเด็กตามที่ระบุนมาแล้วข้างต้น และในกรณีที่เหมาะสมให้ทางตุลาการเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

ข้อ 20

1. เด็กที่ถูกพรากจากสภาพครอบครัว ไม่ว่าจะโดยถาวรหรือชั่วคราว
หรือที่ไม่อาจปล่อยให้อยู่ในสภาพที่วุ่นวาย
เพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กเองจะได้รับการคุ้มครองและความช่วยเหลือพิเศษที่จัดให้โดยรัฐ
2. รัฐภาคีจะประกันให้มีการดูแลแก่เด็กเช่นว่านั้นตามกฎหมาย
ภายใน
3. นอกเหนือจากประการอื่นแล้ว การดูแลดังกล่าวอาจรวมถึง
การจัดหาผู้อุปถัมภ์ กาฟาลาห์ ของกฎหมายอิสลาม การรับบุตรบุญธรรม หรือ
ถ้าจำเป็นการจัดให้อยู่ในความดูแลของสถาบันที่เหมาะสมสำหรับการดูแลเด็ก

ในการพิจารณาถึงหนทางแก้ไขให้คำนึงถึงการควรรีให้มีความต่อเนื่องในการเลี้ยงดูเด็ก และภูมิหลังทางชาติพันธุ์ ศาสนาและวัฒนธรรม และภาษาของเด็ก

ข้อ 21

รัฐภาคีซึ่งยอมรับและ/หรือยอมให้มีระบบการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมจะประกันว่า ประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นข้อพิจารณาที่สำคัญที่สุด และจะ

ก) ประกันว่า การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมต้องได้รับอนุญาตจาก เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเท่านั้น ซึ่งเป็นผู้กำหนดตามกฎหมายและวิธีพิจารณาที่ใช้ บังคับอยู่ และอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลข่าวสารทั้งปวงที่เกี่ยวข้องและเชื่อถือได้ว่า การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมนั้นกระทำได้เมื่อคำนึงถึงสถานภาพของเด็ก ในส่วนที่เกี่ยวกับบิดามารดา ญาติพี่น้อง และผู้ปกครองตามกฎหมาย และในกรณีที่เป็น บุคคลที่เกี่ยวข้องได้ให้ความยินยอมอย่างผู้เข้าใจเรื่องต่อการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม โดยได้รับคำปรึกษาตามที่จำเป็น

ข) ยอมรับว่าการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมข้ามประเทศอาจถือได้ว่าเป็นทางเลือกหนึ่งของการดูแลเด็ก หากไม่สามารถจัดหาผู้อุปถัมภ์ หรือครอบครัวที่รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมให้เด็กได้ หรือไม่สามารถให้เด็กได้รับการดูแลด้วยวิธีการอันเหมาะสมในประเทศถิ่นกำเนิดของเด็กนั้น

ค) ประกันว่าเด็กที่อยู่ในข่ายของการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ข้ามประเทศ

จะได้รับมาตรการคุ้มครองและมาตรฐานเช่นเดียวกับที่ใช้อยู่ในกรณีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมภายในประเทศ

ง) ดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อประกันว่า ในการรับเด็ก เป็นบุตรบุญธรรมข้ามประเทศนั้น การจัดหาผู้อุปการะแก่เด็ก จะไม่ส่งผลให้ ผู้เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์ทางการเงินที่ไม่สมควรจากกรณีนั้น

จ) ส่งเสริมเมื่อเป็นการเหมาะสมซึ่งความมุ่งหมายของข้อนี้ โดยการจัดทำ ข้อตกลง หรือความตกลงทวิภาคี หรือพหุภาคี และภายในกรอบนี้พยายามที่จะประกันว่า การจัดหาผู้อุปถัมภ์แก่เด็กในอีกประเทศหนึ่งนั้นได้กระทำโดยหน่วยงาน หรือองค์กรที่มีอำนาจ

ข้อ 22

1. รัฐภาคีจะดำเนินการมาตรการที่เหมาะสมที่จะประกันว่า เด็กที่ร้องขอ สถานะเป็นผู้ลี้ภัย หรือที่ได้รับการพิจารณาเป็นผู้ลี้ภัย ตามกฎหมายหรือกระบวนการภายในหรือระหว่างประเทศที่ใช้บังคับ ไม่ว่าจะมิบิดามารดาของเด็กหรือบุคคลอื่นติดตามมาด้วยหรือไม่ก็ตาม จะได้รับการคุ้มครองและความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมที่เหมาะสมในการได้รับสิทธิที่มีอยู่ตามที่ระบุไว้ใน อนุสัญญาฉบับนี้ และในตราสารระหว่างประเทศอื่นๆ อันเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

หรือมนุษยธรรม ซึ่งรัฐดังกล่าวเป็นภาคี

2. เพื่อวัตถุประสงค์นี้ รัฐภาคีจะให้ความร่วมมือตามที่พิจารณาว่าเหมาะสมแก่ความพยายามใดๆ ของทั้งองค์การสหประชาชาติ และองค์การระดับรัฐบาล หรือองค์การที่มีในระดับรัฐบาลอื่นที่มีอำนาจ ซึ่งร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติในการคุ้มครองและช่วยเหลือแก่เด็กเช่นว่า และในการติดตามหาบิดามารดาหรือสมาชิกอื่นของครอบครัวของเด็กผู้ลี้ภัย เพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นสำหรับการกลับไปอยู่ร่วมกันใหม่เป็นครอบครัวของเด็ก ในกรณีที่ไม่สามารถค้นพบบิดามารดาหรือสมาชิกอื่นๆ ของครอบครัว เด็กนั้นจะได้รับการคุ้มครองเช่นเดียวกับเด็กที่ถูกพรากจากสภาพครอบครัว ทั้งที่เป็นการถาวรหรือชั่วคราวไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใด ดังเช่นที่ได้ระบุไว้ในอนุสัญญา

ข้อ 23

1. รัฐภาคียอมรับว่าเด็กที่พิการทางร่างกายหรือจิต ควรมีชีวิตที่สมบูรณ์ และปกติสุข ในสภาพที่ประกันในศักดิ์ศรี ส่งเสริมการพึ่งพาตนเอง และเอื้ออำนวย ให้เด็กมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในชุมชน

2. รัฐภาคียอมรับในสิทธิของเด็กพิการที่จะได้รับการดูแลเป็นพิเศษและจะสนับสนุนและประกันที่จะขยายเท่าที่กำลังทรัพยากรจะอำนวย ความช่วยเหลือซึ่งมีการร้องขอ และซึ่งเหมาะสมกับสภาพของเด็ก และสภาพการณ์ของบิดามารดา หรือบุคคลอื่นที่ดูแลเด็ก ไปยังเด็กที่อยู่ในเกณฑ์และผู้ที่ได้รับผิดชอบ ในการดูแลเด็ก

3. โดยยอมรับความจำเป็นของเด็กพิเศษ ความช่วยเหลือที่ให้ตามวรรค 2 ของข้อนี้เป็นทำให้เปล่าเท่าที่จะเป็นไปได้ ทั้งนี้ โดยพิจารณาถึงกำลังทรัพย์ของบิดามารดา หรือบุคคลอื่นที่ดูแลเด็ก และความช่วยเหลือเช่นว่าจะถูกกำหนดขึ้นเพื่อที่จะประกันว่าเด็กพิการจะสามารถอย่างมีประสิทธิภาพที่จะเข้าถึงและได้รับการศึกษา การฝึกอบรม การบริการดูแลสุขภาพ การบริการด้าน การฟื้นฟูสภาพ การเตรียมสำหรับการจ้างงาน และโอกาสทางด้านสันตนาการ ในลักษณะที่ส่งเสริม ให้เด็กสามารถบรรลุผลสำเร็จอย่างเต็มที่เท่าที่จะเป็นไปได้ ในการเข้ากับสังคมและการพัฒนาตนเอง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาทางวัฒนธรรม และจิตใจด้วย

4. ภายใต้บรรยากาศความร่วมมือระหว่างประเทศ รัฐภาคีจะส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม ในการดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน และด้านการรักษาเด็กพิการทางการแพทย์ทางจิตวิทยา และทางการฟื้นฟูสมรรถภาพ

รวมทั้งการเผยแพร่ และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิธีฟื้นฟูการศึกษา และการบริการด้านการฝึกอาชีพ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยให้รัฐภาคีสามารถปรับปรุงความสามารถและทักษะ และเพิ่มพูนประสบการณ์ในด้านนี้

ในเรื่องนี้ความต้องการของประเทศกำลังพัฒนาควรได้รับการคำนึงถึงเป็นพิเศษ

ข้อ 24

1.

รัฐภาคียอมรับในสิทธิของเด็กที่จะได้รับมาตรฐานสาธารณสุขที่สูงที่สุดเท่าที่จะหาได้และสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับการบำบัดรักษาความเจ็บป่วย และการฟื้นฟูสุขภาพ

รัฐภาคีจะพยายามดำเนินการที่จะประกันว่าไม่มีเด็กคนใด ถูกลิดรอนสิทธิในการรับบริการดูแลสุขภาพเช่นว่านั้น

2. รัฐภาคีจะให้มีการปฏิบัติตามซึ่งสิทธินี้อย่างเต็มที่ และ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสม ดังนี้

ก) ลดการเสียชีวิตของทารก และเด็ก

ข) ประกันให้มีการให้ความช่วยเหลือทางการแพทย์ที่จำเป็น และการดูแลสุขภาพแก่เด็กทุกคน โดยเน้นการพัฒนาดูแลสุขภาพขั้นปฐม

ค) ต่อสู้กับโรคภัย และทพ โภชนาการ รวมทั้งที่อยู่ภายในขอบข่ายของการดูแลสุขภาพขั้นปฐม ซึ่งนอกเหนือจากวิธีการอื่นแล้วยังดำเนินการ

โดยการใช่เทคโนโลยีที่มีอยู่พร้อมแล้ว และโดยการจัดหาอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ

และน้ำดื่มที่สะอาดอย่างเพียงพอ ทั้งนี้ โดยพิจารณาถึงอันตราย และความเสี่ยงของมลภาวะแวดล้อม

ง) ประกันให้มีการดูแลสุขภาพอย่างเหมาะสมแก่มารดา

ทั้งก่อนและหลังคลอด

จ) ประกันว่าทุกส่วนของสังคม โดยเฉพาะบิดามารดาและเด็ก

จะได้รับข้อมูลข่าวสาร

และเข้าถึงการศึกษาและการสนับสนุนให้ใช้ความรู้พื้นฐานในเรื่อง โภชนาการและสุขภาพเด็ก

เรื่องประโยชน์ของการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา

เรื่องอนามัยและสุขภาพจิตสภาพแวดล้อม และเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุ

ฉ) พัฒนาการดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน การแนะแนวแก่บิดามารดา

และการให้บริการและการศึกษาในเรื่องการวางแผนครอบครัว

3.

รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพทั้งปวงเพื่อที่จะจัดทางปฏิบัติดั้งเดิมที่เป็นผลร้ายต่อสุขภาพของเด็ก

4. รัฐภาคีรับที่จะส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อที่จะให้ดำเนินการให้สิทธิที่ยอมรับในข้อนี้บังเกิดผลอย่างเต็มที่ตามลำดับเกี่ยวกับเรื่องนี้ความจำเป็นของประเทศกำลังพัฒนาจะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ

ข้อ 25

รัฐภาคียอมรับในสิทธิของเด็ก ผู้ซึ่งได้รับการจัดโดยหน่วยงานที่มีอำนาจ ให้ไปได้รับการดูแล การคุ้มครอง หรือการบำบัดรักษาสุขภาพ ทั้งทางร่างกายหรือจิต ในอันที่จะได้รับการทบทวนการบำบัดรักษาที่ให้แก่เด็กเป็นระยะๆ ตลอดจนสถานะแวดล้อมอื่นทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับการจัดการดังกล่าว

ข้อ 26

1. รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กทุกคน ในอันที่จะได้รับประโยชน์จากการประกันสังคมรวมถึงการประกันภัยทางสังคม และจะดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อให้สิทธินี้บังเกิดผลอย่างเต็มที่ตามกฎหมายของแต่ละประเทศ

2. ในกรณีที่เหมาะสม การให้ประโยชน์ควรคำนึงถึงทรัพยากร และสถานะแวดล้อมของเด็ก และบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการเลี้ยงดูเด็ก

ตลอดจนข้อพิจารณาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการร้องขอรับประโยชน์ ซึ่งกระทำโดยเด็กผู้นั้นหรือตัวแทน

ข้อ 27

1. รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กทุกคน ในอันที่จะได้รับมาตรฐานของการดำรงชีวิตที่เพียงพอสำหรับการพัฒนาด้านร่างกาย สมอง จิตใจ ศิลธรรม และสังคมของเด็ก

2. บิดามารดาหรือผู้อื่นที่รับผิดชอบต่อเด็ก มีความรับผิดชอบเบื้องต้นที่จะจัดหาสภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาของเด็ก ทั้งนี้ตามความสามารถและกำลังทางการเงินของบุคคลเหล่านั้น

3. ตามสถานะและกำลังความสามารถของประเทศ รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมที่จะให้ความช่วยเหลือบิดามารดา และผู้อื่นที่รับผิดชอบต่อเด็กในการดำเนินการตามสิทธินี้ และในกรณีที่เป็นรัฐภาคีจะให้ความช่วยเหลือ

ด้านวัตถุและแผนงานสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้าน โภชนาการ เครื่องนุ่งห่มและที่อยู่อาศัย

4. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงที่จะได้รับชดเชย

ค่าเลี้ยงดูเด็กคืนจากบิดามารดาหรือผู้อื่นที่มีความรับผิดชอบทางการเงินต่อเด็ก

ทั้งที่อยู่ในรัฐภาคีเองและรัฐอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกรณีที่บุคคลที่มีความ

รับผิดชอบทางการเงินต่อเด็กอาศัยอยู่ในรัฐอื่น นอกเหนือจากรัฐที่เด็กอาศัยอยู่

รัฐภาคีจะส่งเสริมการเข้าเป็นภาคีในความตกลงระหว่างประเทศ หรือการจัดทำความตกลงเช่นว่านั้น

ตลอดจนการจัดทำข้อตกลงอื่นๆ ที่เหมาะสม

ข้อ 28

1. รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่จะได้รับการศึกษา และเพื่อที่จะให้สิทธินี้บังเกิดผลตามลำดับ

และบนพื้นฐานของโอกาสที่เท่าเทียมกัน รัฐภาคีจะ

ก) จัดการศึกษาระดับประถมเป็นภาคบังคับที่เด็กทุกคนสามารถเรียนได้ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ข) สนับสนุนการพัฒนาของการศึกษาระดับมัธยมในรูปแบบต่างๆ

รวมถึงการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ จัดการศึกษาให้แพร่หลายและเปิดกว้างแก่เด็กทุกคน

และดำเนินมาตรการที่เหมาะสม เช่น การนำมาซึ่งการศึกษาแบบให้เปล่า และการเสนอให้ความช่วยเหลือทางการเงินในกรณีจำเป็น

ค) ทำให้การศึกษาในระดับสูงเปิดกว้างแก่ทุกคนบนพื้นฐานของความสามารถ โดยทุกวิธีการที่เหมาะสม

ง) ทำให้ข้อมูลข่าวสาร และการแนะแนวทางการศึกษาและอาชีพ เป็นที่แพร่หลายและเปิดกว้างแก่เด็กทุกคน

จ) ดำเนินมาตรการเพื่อสนับสนุนการเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ

และลดอัตราการออกจากโรงเรียนกลางคัน

2. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมที่จะประกันว่า ระเบียบวินัยของโรงเรียนได้กำหนดขึ้น

ในลักษณะที่สอดคล้องกับศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ของเด็กและสอดคล้องกับอนุสัญญา

3. รัฐภาคีจะส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศ

ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อจะแก้กู่ต่อการขาดความเขลาและการไม่รู้หนังสือทั่วโลก

และเอื้ออำนวยให้ได้รับความรู้ทางวิชาการและทางเทคนิค และวิธีการสอนสมัยใหม่เกี่ยวกับเรื่องนี้

ความต้องการของประเทศกำลังพัฒนาจะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ

ข้อ 29

1. รัฐภาคีตกลงว่า การศึกษาของเด็กจะมุ่งไปสู่

ก) การพัฒนาบุคลิกภาพ ความสามารถพิเศษ และความสามารถทางด้านร่างกายและจิตใจของเด็ก ให้เต็มศักยภาพของเด็กแต่ละคน

ข) การพัฒนาความเคารพต่อสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพขั้นพื้นฐานและต่อหลักการที่วางไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติ

ค) การพัฒนาความเคารพต่อบิดามารดาของเด็ก เอกลัทธิทางวัฒนธรรม ภาษา และค่านิยมของเด็กนั่นเองและต่อค่านิยมของชาติที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ และต่อค่านิยมของชาติถิ่นกำเนิดของเขา และต่ออารยธรรมอื่นๆ ที่แตกต่างไปจากของเขาเอง

ง) การเตรียมเด็กให้มีชีวิตที่มีความรับผิดชอบในสังคมที่เสรีด้วยจิตสำนึกแห่งความเข้าใจกัน สันติภาพ ความอดกลั้น ความเสมอภาค ทางเพศ และมิตรภาพในหมู่มวลมนุษย์ทุกกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มคนชาติ กลุ่มศาสนา ตลอดจนในหมู่คนพื้นเมืองดั้งเดิม

จ) การพัฒนาความเคารพต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

2. ไม่มีความตอนใดในข้อนี้หรือในข้อ 28 ที่จะได้รับการตีความ

ให้เป็นการก้าวท้าวเสรีภาพของบุคคลและขององค์กร ในการจัดตั้งและอำนวยการสถาบันทางการศึกษา แต่ทั้งนี้จะต้องเคารพต่อหลักการที่ระบุไว้ในวรรค 1 ของ

ข้อนี้เสมอ และต่อเงื่อนไขที่ว่าการศึกษาที่ให้ในสถาบันเหล่านั้นต้องเป็นไปตามมาตรฐานขั้นต่ำที่รัฐได้วางไว้

ข้อ 30

ในรัฐที่มีชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์ ศาสนา หรือภาษา หรือกลุ่มชนพื้นเมืองดั้งเดิมอาศัยอยู่ เด็กที่มาจากชนกลุ่มน้อยนั้น หรือที่เป็นชนพื้นเมืองจะต้องไม่ถูกปฏิเสธซึ่งสิทธิที่จะประติบัติตามวัฒนธรรมที่จะนับถือและประติบัติทางศาสนา หรือสิทธิที่จะใช้ภาษาของตนในชุมชนกับสมาชิกอื่นในกลุ่มเดียวกัน

ข้อ 31

1. รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่จะมีการพักและเวลาพักผ่อน

การเข้าร่วมกิจกรรมการเล่นทางันทนาการที่เหมาะสมตามวัยของเด็ก และการมีส่วนร่วมอย่างเสรีในทางวัฒนธรรมและศิลปะ

2. รัฐภาคีจะเคารพและส่งเสริมสิทธิของเด็ก ที่จะเข้ามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ในทางวัฒนธรรมและศิลปะ และจะสนับสนุนการใช้โอกาสที่เหมาะสมเท่าเทียมกันสำหรับกิจกรรมทางวัฒนธรรม ศิลปะ สันทนาการ

และการพักผ่อนหย่อนใจ

ข้อ 32

1. รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่จะได้รับการคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และจากการทำงานใดที่น่าจะเป็นการเสี่ยงอันตราย หรือที่ขัดขวางการศึกษาของเด็ก หรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ หรือการพัฒนาทางร่างกาย สมอง จิตใจ ศีลธรรม และสังคมของเด็ก
2. รัฐภาคีจะดำเนินการมาตรการทางนิติบัญญัติ บริหาร สังคม และการศึกษาเพื่อประกันให้มีการดำเนินการตามข้อนี้ เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว และโดยคำนึงถึงบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในตราสารระหว่างประเทศอื่นๆ รัฐภาคีจะ
  - ก) กำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับการรับเข้าทำงาน
  - ข) กำหนดกฎเกณฑ์ที่เหมาะสมเกี่ยวกับจำนวนชั่วโมง และสภาพการทำงาน
  - ค) กำหนดบทลงโทษ หรือวิธีการลงโทษอื่นๆ ที่เหมาะสมเพื่อประกันให้ข้อนี้มีผลบังคับใช้จริงจัง

ข้อ 33

รัฐภาคีจะดำเนินการมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง รวมทั้งมาตรการทางนิติบัญญัติ บริหาร สังคม และทางการศึกษาที่จะคุ้มครองเด็กจากการใช้โดยผิดกฎหมายซึ่งยาเสพติด รวมทั้งสารที่มีพิษต่อจิตประสาทอื่นๆ ที่ได้นิยามไว้ในสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และที่จะป้องกันการใช้เด็กเพื่อการผลิต และค้าโดยผิดกฎหมายซึ่งสารว่าเช่นนั้น

ข้อ 34

- รัฐภาคีที่จะคุ้มครองเด็กจากการแสวงประโยชน์ทางเพศ และการกระทำทางเพศที่มีขอบทุกรูปแบบเพื่อการนี้ รัฐภาคีจะดำเนินการ ที่เหมาะสมทั้งปวง ทั้งมาตรการภายในประเทศ และมาตรการทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อป้องกันการ
- ก) การชักจูงหรือบีบบังคับเด็กให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเพศใดๆ ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย
  - ข) การแสวงหาประโยชน์จากเด็กในการค้าประเวณี หรือการกระทำอื่นๆ ที่เกี่ยวกับเพศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย
  - ค) การแสวงหาประโยชน์จากเด็กในการแสดงลามกอนาจาร และที่เกี่ยวกับ สิ่งลามกอนาจาร

ข้อ 35

รัฐภาคีจะดำเนินการมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง ทั้งในระดับประเทศ ระดับทวิภาคี และพหุภาคี เพื่อป้องกันการลักพา การขาย หรือการลักลอบค้าเด็ก ไม่ว่าจะด้วยวัตถุประสงค์ใด หรือในรูปแบบใด

ข้อ 36

รัฐภาคีจะคุ้มครองเด็กจากการถูกแสวงประโยชน์ในทุกรูปแบบอื่นทั้งหมดที่เป็นผลร้ายต่อสวัสดิภาพของเด็กไม่ว่าในด้านใด

ข้อ 37

รัฐภาคีประกันว่า

ก) จะไม่มีเด็กคนใดได้รับการทรมาน หรือถูกประทุษร้าย หรือลงโทษ

ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือต่ำช้า จะไม่มีการลงโทษประหารชีวิต หรือจำคุก

ตลอดชีวิตที่ไม่มีโอกาสจะได้รับการปล่อยตัว สำหรับความผิดที่กระทำโดยบุคคล

ที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี

ข) จะไม่มีเด็กคนใดถูกลิดรอนเสรีภาพโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

หรือโดยพลการ การจับกุมกักขังหรือจำคุกเด็ก จะต้องเป็นไปตามกฎหมาย และจะใช้เป็นมาตรการสุดท้ายเท่านั้น

และให้มีระยะเวลาที่สั้นที่สุดอย่างเหมาะสม

ค)

เด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพจะได้รับการปฏิบัติด้วยมนุษยธรรมและด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีแต่กำเนิดของมนุษย์ และในลักษณะที่คำนึงถึงความต้องการของบุคคลในวัยนั้น

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพจะต้องถูกแยกต่างหากจากผู้ใหญ่

เว้นแต่จะพิจารณาเห็นว่าจะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อเด็กที่จะไม่แยกเช่นนั้น

และเด็กจะมีสิทธิที่จะคงการติดต่อกับครอบครัวทางหนังสือโต้ตอบและการเยี่ยมเยียน เว้นแต่ในสภาพการณ์พิเศษ

ง) เด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพมีสิทธิที่จะขอความช่วยเหลือ

ทางกฎหมาย หรือทางอื่นที่เหมาะสมโดยพลัน

ตลอดจนสิทธิที่จะต้านความชอบด้วยกฎหมายของการลิดรอนเสรีภาพของเขาต่อศาล หรือหน่วยงานที่มีอำนาจอื่น

ที่เป็นอิสระและเป็นกลางและที่จะได้รับคำวินิจฉัย โดยพลันต่อการดำเนินการ

เช่นว่า

ข้อ 38

1. รัฐภาคีรับที่จะเคารพ และประกันให้มีความเคารพต่อกฎเกณฑ์

แห่งกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่ใช้บังคับรัฐภาคีในกรณีพิพาทกัน

ด้วยอาวุธที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

2. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่สามารถกระทำได้ทั้งปวงที่จะประกันว่า บุคคลที่มีอายุไม่ถึง 15 ปี

จะไม่มีส่วนร่วมโดยตรงในการกระทำอันเป็นปฏิปักษ์

ต่อกัน

3. รัฐภาคีจะหลีกเลี่ยงการเกณฑ์บุคคลใดๆ ที่มีอายุไม่ถึงสิบห้าปี
เข้าประจำในกองทัพ ในการเกณฑ์บุคคลที่มีอายุถึงสิบห้าปี แต่ไม่ถึงสิบแปดปีนั้น
รัฐภาคีจะพยายามเกณฑ์บุคคลที่มีอายุมากที่สุดก่อน

4.

ตามพันธกรณีภายใต้กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศในอันที่จะคุ้มครองประชาชนพลเรือนในการพิ
พาทกันด้วยอาวุธนั้น รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่สามารถกระทำได้ที่พึงปรารถนา ที่จะประกันให้มีการคุ้มครอง
และดูแลเด็กที่ได้รับผลกระทบจากการพิพาทกันด้วยอาวุธ

ข้อ 39

รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง ที่จะส่งเสริมการฟื้นฟู
ทั้งทางร่างกายและจิตใจ และการกลับคืนสู่สังคมของเด็กที่ได้รับเคราะห์จากการละเลยในรูปแบบใดๆ
การแสวงหาประโยชน์ การกระทำอันมิชอบ การทรมาน
หรือลงโทษ หรือการประตักตีที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือต่ำช้าโดยรูปแบบอื่น
หรือการพิพาทกันด้วยอาวุธ การฟื้นฟูหรือการกลับคืนสู่สังคมดังกล่าว
จะเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพ การเคารพตนเอง และศักดิ์ศรีของเด็ก

ข้อ 40

1. รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กทุกคนที่ถูกกล่าวหา ตั้งข้อหาหรือ
ถูกถือว่าฝ่าฝืนกฎหมายอาญา ที่จะได้รับการประตักตีต่อในลักษณะ
ที่สอดคล้องกับการส่งเสริมความสำนึกในศักดิ์ศรีและคุณค่าของเด็ก
ซึ่งจะส่งเสริมความเคารพของเด็กต่อสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของผู้อื่น
และในลักษณะที่ต้องคำนึงถึงอายุของเด็กและความปรารถนาที่จะส่งเสริมการกลับคืนสู่สังคม
และการมีบทบาทเชิงสร้างสรรค์ของเด็กในสังคม

2. เพื่อการนี้ และโดยคำนึงถึงบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องของตราสาร ระหว่างประเทศ รัฐภาคีประกันว่า

ก) จะไม่มีเด็กคนใดถูกกล่าวหา ตั้งข้อหา

หรือถูกถือว่าฝ่าฝืนกฎหมายอาญาโดยเหตุแห่งการกระทำหรืองดเว้นการกระทำ

ซึ่งไม่ต้องห้ามตามกฎหมายภายในหรือกฎหมายระหว่างประเทศ

ในขณะที่การกระทำหรือการงดเว้นการกระทำนั้นเกิดขึ้น

ข) เด็กทุกคนที่ถูกกล่าวหา

หรือตั้งข้อหาว่าได้ฝ่าฝืนกฎหมายอาญาอย่างน้อยที่สุดจะได้รับหลักประกัน ดังต่อไปนี้

(1) ได้รับการสันนิษฐานว่าบริสุทธิ์ จนกว่าจะได้รับการพิสูจน์ว่า

มีความผิดตามกฎหมาย

(2) ได้รับแจ้งข้อหาทันทีและโดยตรง และในกรณีที่เหมาะสม

โดยผ่านบิดามารดาหรือผู้ปกครองตามกฎหมาย และจะได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายหรือทางอื่นที่เหมาะสม เพื่อการเตรียมและการสู้คดีของเด็ก

(3) ได้รับการตัดสินโดยไม่ชักช้า

โดยหน่วยงานหรือองค์กรทางตุลาการที่มีอำนาจเป็นอิสระและเป็นกลางในการพิจารณาความอย่างยุติธรรมตามกฎหมาย ทั้งนี้ ให้มีความช่วยเหลือทางกฎหมายหรือทางอื่นที่เหมาะสม

เว้นเสียแต่เมื่อพิจารณาเห็นว่าจะไม่เป็นประโยชน์สูงสุดต่อเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคำนึงถึงอายุของเด็ก สถานการณ์บิดามารดาหรือผู้ปกครองตามกฎหมาย

(4) จะไม่ถูกบังคับให้เบิกความหรือสารภาพผิด สามารถซักถามหรือซักค้านพยาน

และให้พยานของตนเข้ามามีส่วนร่วม และให้มีการซักถามพยานแทนตนภายใต้เงื่อนไขแห่งความเท่าเทียมกัน

(5) หากพิจารณาว่าได้มีการฝ่าฝืนกฎหมายอาญา

ก็ให้การวินิจฉัยหรือมาตรการใดที่กำหนดโดยผลของการวินิจฉัยนั้น ได้รับการทบทวนโดยหน่วยงานหรือองค์กรทางตุลาการที่มีอำนาจเป็นอิสระและเป็นกลางในระดับสูงขึ้นไป

(6) ให้มีความช่วยเหลือของล่ามโดยไม่คิดมูลค่า หากเด็กไม่สามารถเข้าใจ หรือพูดภาษาที่ใช้อยู่

(7) ในทุกขั้นตอนของกระบวนการพิจารณา ให้เคารพต่อเรื่องส่วนตัวของเด็กอย่างเต็มที่

3. รัฐภาคีจะหาทางส่งเสริมให้มีการตรากฎหมาย กำหนดกระบวนการวิธีพิจารณา จัดตั้งหน่วยงานและสถาบันซึ่งจะใช้เป็นการเฉพาะกับเด็กที่ถูกกล่าวหา ตั้งข้อหา หรือถูกถือว่าได้ฝ่าฝืนกฎหมายอาญา และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ก) การกำหนดอายุขั้นต่ำ

ซึ่งเด็กที่มีอายุต่ำกว่านั้นจะถูกถือว่าไม่มีความสามารถที่จะฝ่าฝืนกฎหมายอาญาได้

ข) เมื่อเห็นว่าเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับปรารถนา ให้กำหนดมาตรการที่จะใช้กับเด็กเหล่านั้น

โดยไม่ต้องอาศัยกระบวนการทางตุลาการ ทั้งนี้ โดยมีเงื่อนไขว่าสิทธิมนุษยชนและการคุ้มครองตามกฎหมาย จะได้รับการเคารพอย่างเต็มที่อยู่

4. การดำเนินการต่างๆ เช่น คำสั่งให้มีการดูแล เน้นแนวและควบคุม การให้คำปรึกษา การภาคทัณฑ์ การอุปการะดูแล แผนงาน การศึกษาและ

ฝึกอบรมวิชาชีพ และทางอื่น นอกเหนือจากการให้สถาบันเป็นผู้ดูแล

จะต้องมีไว้เพื่อประกันว่าเด็กจะได้รับการปฏิบัติในลักษณะที่เหมาะสมแก่ความเป็นอยู่ที่ดีของเด็ก

และได้สัดส่วนกับทั้งสภาพการณ์และความผิดของเด็ก

ข้อ 41

ไม่มีส่วนใดในอนุสัญญาฯ จะมีผลกระทบต่อบทบัญญัติใดๆ ซึ่งชักจูงให้สิทธิของเด็กบังเกิดผลมากกว่า ซึ่งอาจปรากฏอยู่ใน

ก) กฎหมายของรัฐภาคี หรือ

ข) กฎหมายระหว่างประเทศที่มีผลบังคับใช้กับรัฐนั้น

ส่วนที่ 2

ข้อ 42

รัฐภาคีรับที่จะดำเนินการให้หลักการและบทบัญญัติในอนุสัญญาฯ เป็นที่รับรู้กันอย่างกว้างขวาง ทั้งแก่ผู้ใหญ่และเด็ก ด้วยวิธีการที่เหมาะสมและจริงจัง

ข้อ 43

1. เพื่อวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบความคืบหน้าของรัฐภาคี

ในการทำให้พันธกรณีซึ่งจะต้องดำเนินการตามอนุสัญญาฯ บังเกิดผลให้มีการจัดตั้ง คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิเด็กขึ้น ซึ่งจะทำหน้าที่ดังที่กำหนดไว้ต่อไป

2. ให้คณะกรรมการ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญสิบคน ที่มีสถานะทางศีลธรรมสูง และเป็นที่ยอมรับในความสามารถในด้านที่อนุสัญญาฯ ครอบคลุมถึง รัฐภาคีจะเลือกตั้งสมาชิกของคณะกรรมการจากคนชาติของตน และสมาชิกของคณะกรรมการนี้จะทำหน้าที่ในฐานะส่วนตัว ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงการกระจายทางภูมิศาสตร์อย่างเป็นธรรม และคำนึงถึงระบบกฎหมายหลัก

3. ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกของคณะกรรมการ โดยการลงคะแนนลับจากรายชื่อบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อ โดยรัฐภาคี

รัฐภาคีแต่ละรัฐอาจเสนอบุคคลจากคนชาติของตนได้หนึ่งคน

4. การเลือกตั้งคณะกรรมการครั้งแรก จะมีขึ้นไม่ช้าไปกว่าหกเดือนหลังจากวันที่อนุสัญญาฯ มีผลใช้บังคับ และหลังจากนั้นให้มีการเลือกตั้งอีกทุก

สองปี อนึ่งอย่างน้อยสี่เดือนก่อนวันเลือกตั้งแต่ละครั้ง

เลขานุการสหประชาชาติจะทำหนังสือเชิญรัฐภาคีให้เสนอบุคคลผู้สมัครภายในสองเดือน หลังจากนั้นเลขานุการฯ

จะจัดทำรายชื่อตามลำดับอักษรของผู้ที่ได้รับการเสนอนาม โดยระบุถึงรัฐภาคีที่เป็นผู้เสนอนาม และส่งรายชื่อไปยังรัฐภาคีอนุสัญญา

5. การเลือกตั้งจะกระทำขึ้นในการประชุมของรัฐภาคี ซึ่งจัดโดยเลขาธิการฯ ณ สำนักงานใหญ่องค์การสหประชาชาติ ในการประชุมดังกล่าว ซึ่งสอง ในสามของรัฐภาคี ประกอบขึ้นเป็นองค์ประชุมนั้น บุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกของคณะกรรมการ คือ ผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุด และได้รับเสียงข้างมากเด็ดขาดจากผู้แทนรัฐภาคีที่เข้าร่วมและออกเสียง

6. สมาชิกของคณะกรรมการจะได้รับเลือกตั้งให้อยู่ในวาระคราวละสี่ปี และจะมีสิทธิได้รับเลือกตั้งซ้ำหากได้รับการเสนอนามอีก สมาชิกห้าคนของสมาชิกทั้งหมดที่ได้รับการเลือกตั้งในครั้งแรกจะหมดวาระเมื่ออยู่ในตำแหน่งครบสองปี ประธานของที่ประชุมจะเป็นผู้เลือกนามของสมาชิกทั้งห้านี้ โดยการจับฉลากทันทีหลังจากการเลือกตั้งครั้งแรก

7. หากมีสมาชิกคนใดของคณะกรรมการเสียชีวิต หรือลาออก หรือประกาศว่าไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการได้อีกต่อไปไม่ว่าด้วยเหตุผลใด รัฐภาคีที่เสนอนามสมาชิกผู้นั้นจะแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญอีกคนหนึ่งจากบรรดาคณาชาติของตนเพื่อทำหน้าที่ตามวาระที่เหลือ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเห็นชอบของคณะกรรมการ

8. คณะกรรมการจะกำหนด ระเบียบ ข้อบังคับการประชุมของตนเอง

9. คณะกรรมการจะเลือกเจ้าหน้าที่ของตน โดยมีวาระสองปี

10. การประชุมของคณะกรรมการ โดยปกติจะจัด ณ สำนักงานใหญ่องค์การสหประชาชาติหรือ ณ สถานที่อื่นที่สะดวกซึ่งกำหนดโดยคณะกรรมการ โดยปกติคณะกรรมการจะประชุมเป็นประจำทุกปี ระยะเวลาการประชุมของคณะกรรมการจะได้รับการกำหนดและทบทวนในกรณีที่เป็น โดยการประชุมของรัฐภาคีของอนุสัญญานี้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเห็นชอบของสมัชชาใหญ่

11. เลขาธิการสหประชาชาติจะจัดเจ้าหน้าที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น สำหรับการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลของคณะกรรมการภายใต้อนุสัญญานี้

12. โดยความเห็นชอบของสมัชชาใหญ่ สมาชิกของคณะกรรมการ

ที่จัดตั้งขึ้นภายใต้สนุสัญญาฯ จะได้รับเงินตอบแทนจากแหล่งเงินของสหประชาชาติตามข้อกำหนด และเงื่อนไขที่สมาชิกใหญ่เป็นผู้กำหนด

ข้อ 44

1. รัฐภาคีรับที่จะเสนอรายงานต่อคณะกรรมการ โดยผ่านเลขาธิการสหประชาชาติในเรื่องมาตรการต่างๆ ที่รัฐบาลรับเอา ซึ่งทำให้สิทธิที่ได้รับการรับรองในสนุสัญญานี้บังเกิดผล และในเรื่องความคืบหน้าของการใช้สิทธิเหล่านั้น

ก) ภายในสองปี นับจากวันที่สนุสัญญานี้มีผลใช้บังคับต่อรัฐภาคีที่เกี่ยวข้อง

ข) ทุกๆ ห้าปี หลังจากนั้น

2. รายงานที่สร้างขึ้นตามข้อนี้ จะระบุถึงปัจจัยและปัญหาต่างๆ ถ้ามี ที่ส่งผลกระทบต่อระดับของการปฏิบัติตามพันธกรณีตามสนุสัญญานี้ ให้รายงานเหล่านั้นมีข้อมูลข่าวสารเพียงพอ สำหรับให้คณะกรรมการมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงการดำเนินการตามสนุสัญญาในประเทศที่เกี่ยวข้องด้วย

3. รัฐภาคีที่ได้เสนอรายงานฉบับแรกที่สมบูรณ์ให้แก่คณะกรรมการ แล้วไม่จำเป็นต้องให้ข้อมูลข่าวสารพื้นฐานที่ได้ให้ไว้แล้วแต่ต้นอีกในรายงานฉบับ ต่อๆ ไป ที่เสนอตามนัยแห่งวรรค 1 (ข) ของข้อนี้

4. คณะกรรมการอาจขอข้อมูลข่าวสาร ที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามสนุสัญญานี้เพิ่มเติมจากรัฐภาคี

5. คณะกรรมการจะรายงานกิจกรรมของตนต่อสมาชิกใหญ่สหประชาชาติ โดยผ่านคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมทุกๆ สองปี

6. รัฐภาคีจะทำให้รายงานดังกล่าว เป็นที่ทราบกันอย่างกว้างขวาง ในประเทศของตน

ข้อ 45

เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตามสนุสัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ

และเพื่อสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านที่สนุสัญญาครอบคลุมถึง

ก) ทบวงการชำนัญพิเศษต่างๆ องค์กรทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติและองค์กรอื่นๆ ของสหประชาชาติ มีสิทธิเข้าร่วมในการพิจารณาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบัญญัติต่างๆ

ของอนุสัญญานี้ที่อยู่ในขอบข่ายอำนาจขององค์กรเหล่านั้น คณะกรรมการอาจเชิญทบวงการชำนัญพิเศษ
องค์กรทุนเพื่อเด็ก

แห่งสหประชาชาติ และองค์กรที่มีอำนาจอื่นๆ

ให้เสนอรายงานเรื่องการประติบัติตามอนุสัญญานี้ในเรื่องที่อยู่ในขอบข่ายกิจกรรมขององค์กรนั้นๆ

ข) คณะกรรมการจะนำส่งรายงานใดๆ จากรัฐภาคีที่มีคำร้อง หรือที่ระบุความต้องการคำปรึกษา
หรือความช่วยเหลือทางเทคนิค พร้อมด้วยข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการต่อคำร้องขอ
หรือข้อระบุความต้องการเหล่านั้น หากมี ไปยังทบวงการชำนัญพิเศษ องค์กรทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ
และองค์กรที่มีอำนาจอื่นๆ ตามที่พิจารณาเห็นเหมาะสม

ค) คณะกรรมการอาจเสนอแนะต่อสมาชิกใหญ่ ขอให้เลขาธิการฯ
ดำเนินการศึกษาในนามของคณะกรรมการในประเด็นเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของเด็ก

ง) คณะกรรมการอาจจัดทำข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะทั่วไป
โดยอาศัยข้อมูลข่าวสารที่ได้รับตามข้อ 44 และ 45 ของอนุสัญญานี้ข้อเสนอแนะ
และข้อเสนอแนะทั่วไปดังกล่าว จะถูกส่งไปให้รัฐภาคีที่เกี่ยวข้อง
และรายงานไปยังสมาชิกใหญ่พร้อมข้อวิจารณ์จากรัฐภาคี หากมี

ส่วนที่ 3

ข้อ 46

อนุสัญญานี้จะเปิดให้มีการลงนามโดยรัฐทั้งปวง

ข้อ 47

อนุสัญญานี้ต้องได้รับการสัตยาบัน เลขาธิการสหประชาชาติจะเป็นผู้เก็บรักษาสัตยาบันสาร

ข้อ 48

อนุสัญญานี้จะยังคงเปิดสำหรับการภาคยานุวัติโดยรัฐ เลขาธิการสหประชาชาติจะเป็นผู้เก็บรักษาภาคยานุวัติสาร

ข้อ 49

1. อนุสัญญานี้มีผลบังคับใช้ในวันที่สามสิบ

นับจากวันที่สัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสารฉบับที่ยี่สิบได้มอบไว้กับเลขาธิการสหประชาชาติ

2. สำหรับแต่ละรัฐที่ให้สัตยาบันหรือภาคยานุวัติอนุสัญญานี้

ภายหลังจากมีการมอบสัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสารฉบับที่ยื่นไว้แล้ว อนุสัญญา^๑จะมีผลใช้บังคับกับรัฐนั้นๆ ในวันที่สามสิบนับจากวันที่รัฐนั้นได้มอบสัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสาร

ข้อ 50

1. รัฐภาคีใดๆ อาจเสนอข้อแก้ไข และยื่นต่อเลขาธิการสหประชาชาติจากนั้นเลขาธิการสหประชาชาติจะต้องส่งข้อแก้ไขที่เสนอมานั้นแก่รัฐภาคีต่างๆ พร้อมกับคำร้องขอให้รัฐภาคีระบุว่าตนต้องการให้มีการประชุมของรัฐภาคีเพื่อวัตถุประสงค์ในการพิจารณาและลงคะแนนเสียงต่อข้อเสนอนั้นหรือไม่ในกรณีที่อยู่ในสี่เดือนนับจากวันที่ได้ส่งข้อเสนอนั้น มีรัฐภาคีจำนวนอย่างน้อยที่สุดหนึ่งในสามเห็นด้วยกับการจัดประชุมดังกล่าว เลขาธิการสหประชาชาติจะจัดประชุมภายใต้การสนับสนุนของสหประชาชาติ ข้อแก้ไขใดๆ ที่รัฐภาคีส่วนใหญ่ซึ่งเข้าประชุมและลงคะแนนเสียงในการประชุมได้รับเอาไว้ จะถูกเสนอต่อสมัชชาใหญ่เพื่อให้ความเห็นชอบ
2. ข้อแก้ไขที่ได้รับการรับเอาตามวรรค 1 ของข้อนี้ จะมีผลใช้บังคับเมื่อได้รับความเห็นชอบจากสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ และได้รับการยอมรับโดยเสียงส่วนใหญ่จำนวนสองในสามของรัฐภาคี
3. เมื่อข้อแก้ไขนี้มีผลใช้บังคับ ข้อแก้ไขนั้นจะมีผลผูกพันกับรัฐภาคีที่ให้การยอมรับ รัฐภาคีอื่นจะยังคงผูกพันตามบทบัญญัติของอนุสัญญานี้ และตามข้อแก้ไขก่อนหน้านั้นใดๆ ที่รัฐภาคีดังกล่าวได้ให้การยอมรับแล้ว

ข้อ 51

1. เลขาธิการสหประชาชาติจะรับและเวียนให้รัฐทั้งปวง ซึ่งด้วยบทข้อสงวนที่รัฐได้กำหนดไว้เมื่อเวลาให้สัตยาบันหรือภาคยานุวัติ
2. ห้ามมิให้ตั้งข้อสงวนที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และความมุ่งหมายของอนุสัญญานี้
3. อาจถอนข้อสงวนในเวลาใดก็ได้ โดยการแจ้งการถอนนั้นแก่เลขาธิการสหประชาชาติ ซึ่งจะแจ้งให้รัฐทั้งปวงทราบต่อไป การแจ้งดังกล่าวจะมีผลนับแต่วันที่เลขาธิการฯ ได้รับการแจ้งนั้น

ข้อ 52

รัฐภาคีอาจบอกเลิกอนุสัญญานี้ โดยการแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังเลขาธิการสหประชาชาติ

การบอกเลิกจะมีผลหนึ่งปีหลังจากวันที่เลขฯ ได้รับการแจ้งดังกล่าว

ข้อ 53

เลขธิการสหประชาชาติได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้เก็บรักษาอนุสัญญา

ข้อ 54

ต้นฉบับของอนุสัญญานี้ ซึ่งทำไว้เป็นภาษาอาหรับ จีน อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย และสเปน มีความถูกต้องเท่าเทียมกัน จะเก็บรักษาไว้กับเลขธิการสหประชาชาติ เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มที่ลงนามข้างท้ายนี้ซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยชอบจากรัฐบาลของตนได้ลงนามในอนุสัญญานี้

Chapter 3

Convention on the Right of the child

Preamble

The States Parties to the present Convention,

Considering that, in accordance with the principles proclaimed in the Charter of the United Nations, recognition of the inherent dignity and of the equal and inalienable right of all members of the human family is the foundation of freedom, justice and peace in the world,

Bearing in mind that peoples of the United Nations have, in the Charter, reaffirmed their faith in fundamental human rights and in the dignity and worth of the human person, and have determined to promote social progress and better standards of life on larger freedom,

Recognizing that the United Nations has, in the Universal Declaration of Human Rights and in the International Covenants on Human Rights, proclaimed and agreed that everyone is entitled to all the rights and freedoms set forth therein, without distinction of any kind, such as race, colour, sex,

language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or other status, Recalling that, in the Universal Declaration of Human Rights, the United Nations has proclaimed that childhood is entitled to special care and assistance,

Convinced that the family, as the fundamental group of society and the natural environment for the growth and well-being of all its members and particularly children, should be afforded the necessary protection and assistance so that it can fully assume its responsibilities within the community,

Recognizing that the child, for the full and harmonious development of his or her personality, should grow up in a family environment, in an atmosphere of happiness, love and understanding,

Considering that the child should be fully prepared to live an individual life in society, and brought up in the spirit of the ideals proclaimed in the Charter of the United Nations, and in particular in the spirit of peace, dignity, tolerance, freedom, equality and solidarity,

Bearing in mind that the need to extend particular care to the child has been stated in the Geneva Declaration of the Rights of the Child of 1924 and in the Declaration of the Rights of the Child adopted by the General Assembly on 20 November 1959 and recognized in the Universal Declaration of Human Rights, in the International Covenant on Civil and Political Rights (in particular in articles 23 and 24), in the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (in particular in article 10) and in the statutes and relevant instruments of specialized agencies and international organizations concerned with the welfare of children,

Bearing in mind that, as indicated in the Declaration of the Rights of the Child, “the Child, by reason of his physical and mental immaturity, needs special safeguards and care, including appropriate legal protection, before as well as after birth”,

Recalling the provisions of the Declaration on Social and Legal Principles relating to the Protection and Welfare of Children, with Special Reference to Foster Placement and Adoption Nationally and Internationally; the United Nations Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice (The Beijing Rules); and the Declaration on the Protection of Women and Children in Emergency and

Armed Conflict,

Recognizing that, in all countries in the world, there are children living in exceptionally difficult conditions, and that such children need special consideration,

Taking due account of the importance of the traditions and cultural values of each people for the protection and harmonious development of the child,

Recognizing the importance of international co-operation for improving the living conditions of children in every country, in particular in the developing countries,

Have agreed as follow:

Part I

Article 1

For the purposes of the present Convention, a child means every human being below the age of eighteen years unless under the law applicable to the child, majority is attained earlier.

Article 2

1. States Parties shall respect and ensure the rights set forth in the present Convention to each child within their jurisdiction without discrimination of any kind, irrespective of the child's or his or her parent's or legal guardian's race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national, ethnic or social origin, property, disability, birth or other status.

2. States Parties shall take all appropriate measures to ensure that the child is protected against all forms of discrimination or punishment on the basis of the status, activities, expressed opinions, or beliefs of the child's parents, legal guardians, or family members.

Article 3

1. In all actions concerning children, whether undertaken by public or private social welfare institutions,

courts of law, administrative authorities or legislative bodies, the best interests of the child shall be a primary consideration.

2. States Parties undertake to ensure the child such protection and care as is necessary for his or her well-being, taking into account the rights and duties of his or her parents, legal guardians, or other individuals legally responsible for him or her, and, to this end, shall take all appropriate legislative and administrative measures.

3. States Parties shall ensure that the institutions, services and facilities responsible for the care or protection of children shall conform with the standards established by competent authorities, particularly in the areas of safety, health, in the number and suitability of their staff, as well as competent supervision.

Article 4

States Parties shall undertake all appropriate legislative, administrative, and other measures for the implementation of the rights recognized in the present Convention. With regard to economic, social and cultural rights, States Parties shall undertake such measures to the maximum extent of their available resources and, where needed, within the framework of international co-operation.

Article 5

States Parties shall respect the responsibilities, rights and duties of parents or, where applicable, the members of the extended family or community as provided for by local custom, legal guardians or other persons legally responsible for the child, to provide, in a manner consistent with the evolving capacities of the child, appropriate direction and guidance in the exercise by the child of the rights recognized in the present Convention.

Article 6

1. States Parties recognize that every child has the inherent right to life.
2. States Parties shall ensure to the maximum extent possible the survival and development of the child.

Article 7

1. The child shall be registered immediately after birth and shall have the right from birth to a name, the right to

acquire a nationality and, as far as possible, the right to know and be cared for by his or her parents.

2. States Parties shall ensure the implementation of these rights in accordance with their national law and their obligations under the relevant international instruments in this field, in particular where the child would otherwise be stateless.

Article 8

1. States Parties undertake to respect the right of the child to preserve his or her identity, including nationality, name and family relations as recognized by law without unlawful interference.

2. Where a child is illegally deprived of some or all of the elements of his or her identity, States Parties shall provide appropriate assistance and protection, with a view to re-establishing speedily his or her identity.

Article 9

1. States Parties shall ensure that a child shall not be separated from his or her parents against their will, except when competent authorities subject to judicial review determine, in accordance with applicable law and procedures, that such separation is necessary for the best interests of the child. Such determination may be necessary in a particular case such as one involving abuse or neglect of the child by the parents, or one where the parents are living separately and a decision must be made as to the child's place of residence.

2. In any proceedings pursuant to paragraph 1 of the present article, all interested parties shall be given an opportunity to participate in the proceedings and make their views known.

3. States Parties shall respect the right of the child who is separated from one or both parents to maintain personal relations and direct contact with both parents on a regular basis, except if it is contrary to the child's best interests.

4. Where such separation results from any action initiated by a State Party, such as the detention, imprisonment, exile, deportation or death (including death arising from any cause while the person is in the custody of the State) of one or both parents or of the child, that State Party shall, upon request, provide the parents, the child or, if appropriate, another member of the family with the essential information concerning the whereabouts of the absent member(s) of the family unless the provision of the information would be detrimental

to the well-being of the child. States Parties shall further ensure that the submission of such a request shall of itself entail no adverse consequences for the person(s) concerned.

Article 10

1. In accordance with the obligation of States Parties under article 9, paragraph 1, applications by a child or his or her parents to enter or leave a State Party for the purpose of family reunification shall be dealt with by States Parties in a positive, humane and expeditious manner. States Parties shall further ensure that the submission of such a request shall entail no adverse consequences for the applicants and for the members of their family.

2. A child whose parents reside in different States shall have the right to maintain on a regular basis, save in exceptional circumstances personal relations and direct contacts with both parents. Towards that end and in accordance with the obligation of States Parties under article 9, paragraph 1, States Parties shall respect the right of the child and his or her parents to leave any country, including their own, and to enter their own country. The right to leave any country shall be subject only to such restrictions as are prescribed by law and which are necessary to protect the national security, public order (ordre public), public health or morals or the rights and freedoms of others and are consistent with the other rights recognized in the present Convention.

Article 11

1. States Parties shall take measures to combat the illicit transfer and non-return of children abroad.

2. To this end, States Parties shall promote the conclusion of bilateral or multilateral agreements or accession to existing agreements.

Article 12

1. States Parties shall assure to the child who is capable of forming his or her own views the right to express those views freely in all matters affecting the child, the views of the child being given due weight in accordance with the age and maturity of the child.

2. For this purpose, the child shall in particular be provided the opportunity to be heard in any judicial and administrative proceedings affecting the child, either directly, or through a representative or an appropriate body, in a manner consistent with the procedural rules of national law.

Article 13

1. The child shall have the right to freedom of expression; this right shall include freedom to seek, receive and impart information and ideas of all kinds, regardless of frontiers, either orally, in writing or in print, in the form of art, or through any other media of the child's choice.
2. The exercise of this right may be subject to certain restrictions, but these shall only be such as are provided by law and are necessary:
  - (a) For respect of the rights or reputations of others; or
  - (b) For the protection of national security or of public order (ordre public), or of public health or morals.

Article 14

1. States Parties shall respect the right of the child to freedom of thought, conscience and religion.
2. States Parties shall respect the rights and duties of the parents and, when applicable, legal guardians, to provide direction to the child in the exercise of his or her right in a manner consistent with the evolving capacities of the child.
3. Freedom to manifest one's religion or beliefs may be subject only to such limitations as are prescribed by law and are necessary to protect public safety, order, health or morals, or the fundamental rights and freedoms of others.

Article 15

1. States Parties recognize the rights of the child to freedom of association and to freedom of peaceful assembly.
2. No restrictions may be placed on the exercise of these rights other than those imposed in conformity with the law and which are necessary in a democratic society in the interests of national security or public safety, public order (ordre public), the protection of public health or morals or the protection of the rights and freedoms of others.

Article 16

1. No child shall be subjected to arbitrary or unlawful interference with his or her privacy, family, home or correspondence, nor to unlawful attacks on his or her honour and reputation.

2. The child has the right to the protection of the law against such interference or attacks.

Article 17

States Parties recognize the important function performed by the mass media and shall ensure that the child has access to information and material from a diversity of national and international sources, especially those aimed at the promotion of his or her social, spiritual and moral well-being and physical and mental health. To this end, States Parties shall:

(a) Encourage the mass media to disseminate information and material of social and cultural benefit to the child and in accordance with the spirit of article 29;

(b) Encourage international co-operation in the production, exchange and dissemination of such information and material from a diversity of cultural, national and international sources;

(c) Encourage the production and dissemination of children's books;

(d) Encourage the mass media to have particular regard to the linguistic needs of the child who belongs to a minority group or who is indigenous;

(e) Encourage the development of appropriate guidelines for the protection of the child from information and material injurious to his or her well-being, bearing in mind the provisions of articles 13 and 18.

Article 18

1. States Parties shall use their best efforts to ensure recognition of the principle that both parents have common responsibilities for the upbringing and development of the child. Parents or, as the case may be, legal guardians, have the primary responsibility for the upbringing and development of the child. The best interests of the child will be their basic concern.

2. For the purpose of guaranteeing and promoting the rights set forth in the present Convention, States Parties shall render appropriate assistance to parents and legal guardians in the performance of their child-rearing responsibilities and shall ensure the development of institutions, facilities and services for the care of children.

3. States Parties shall take all appropriate measures to ensure that children of working parents have the right to benefit from child-care services and facilities for which they are eligible.

Article 19

1. States Parties shall take all appropriate legislative, administrative, social and educational measures to protect the child from all forms of physical or mental violence, injury or abuse, neglect or negligent treatment, maltreatment or exploitation, including sexual abuse, while in the care of parent(s), legal guardian(s) or any other person who has the care of the child.
2. Such protective measures should, as appropriate, include effective procedures for the establishment of social programmes to provide necessary support for the child and for those who have the care of the child, as well as for other forms of prevention and for identification, reporting, referral, investigation, treatment and follow-up of instances of child maltreatment described heretofore, and, as appropriate, for judicial involvement.

Article 20

1. A child temporarily or permanently deprived of his or her family environment, or in whose own best interests cannot be allowed to remain in that environment, shall be entitled to special protection and assistance provided by the State.
2. States Parties shall in accordance with their national laws ensure alternative care for such a child.
3. Such care could include, inter alia, foster placement, kafalah of Islamic law, adoption or if necessary placement in suitable institutions for the care of children. When considering solutions, due regard shall be paid to the desirability of continuity in a child's upbringing and to the child's ethnic, religious, cultural and linguistic background.

Article 21

States Parties that recognize and/or permit the system of adoption shall ensure that the best interests of the child shall be the paramount consideration and they shall:

(a) Ensure that the adoption of a child is authorized only by competent authorities who determine, in accordance with applicable law and procedures and on the basis of all pertinent and reliable information, that the adoption is permissible in view of the child's status concerning parents, relatives and legal guardians and that, if required, the persons concerned have given their informed consent to the adoption on the basis of such counselling as may be necessary;

(b) Recognize that inter-country adoption may be considered as an alternative means of child's care, if the child cannot be placed in a foster or an adoptive family or cannot in any suitable manner be cared for in the child's country of origin;

(c) Ensure that the child concerned by inter-country adoption enjoys safeguards and standards equivalent to those existing in the case of national adoption;

(d) Take all appropriate measures to ensure that, in inter-country adoption, the placement does not result in improper financial gain for those involved in it;

(e) Promote, where appropriate, the objectives of the present article by concluding bilateral or multilateral arrangements or agreements, and endeavour, within this framework, to ensure that the placement of the child in another country is carried out by competent authorities or organs.

Article 22

1. States Parties shall take appropriate measures to ensure that a child who is seeking refugee status or who is considered a refugee in accordance with applicable international or domestic law and procedures shall, whether unaccompanied or accompanied by his or her parents or by any other person, receive appropriate protection and humanitarian assistance in the enjoyment of applicable rights set forth in the present Convention and in other international human rights or humanitarian instruments to which the said States are Parties.

2. For this purpose, States Parties shall provide, as they consider appropriate, co-operation in any efforts by the United Nations

and other competent intergovernmental organizations or non-governmental organizations co-operating with the United

Nations to protect and assist such a child and to trace the parents

or other members of the family of any refugee child in order to obtain information necessary for reunification with his or her family.

In cases where no parents or other members of the family can

be found, the child shall be accorded the same protection as

any other child permanently or temporarily deprived of his or her family environment for any reason, as set forth in the present Convention.

Article 23

1. States Parties recognize that a mentally or physically disabled child should enjoy a full and decent life, in conditions which ensure dignity, promote self-reliance and facilitate the child's active participation in the community.

2. States Parties recognize the right of the disabled child to special care and shall encourage and ensure the extension, subject to available resources, to the eligible child and those responsible for his or her care, of assistance for which application is made and which is appropriate to the child's condition and to the circumstances of the parents or others caring for the child.

3. Recognizing the special needs of a disabled child, assistance extended in accordance with paragraph 2 of the present article shall be provided free of charge, whenever possible, taking into account the financial resources of the parents or others caring for the child, and shall be designed to ensure that the disabled child has effective access to and receives education, training, health care services, rehabilitation services, preparation for employment and recreation opportunities in a manner conducive to the child's achieving the fullest possible social integration and individual development, including his or her cultural and spiritual development

4. States Parties shall promote, in the spirit of international cooperation, the exchange of appropriate information in the field of preventive health care and of medical, psychological and functional treatment of disabled children, including dissemination of and access to information concerning methods of rehabilitation, education and vocational services, with the aim of enabling States Parties to improve their capabilities and skills and to widen their experience in these areas. In this regard, particular account shall be taken of the needs of developing countries.

Article 24

1. States Parties recognize the right of the child to the enjoyment of the highest attainable standard of health and to facilities for the treatment of illness and rehabilitation of health. States Parties shall strive to ensure that no child is deprived of his or her right of access to such health care services.

2. States Parties shall pursue full implementation of this right and, in particular, shall take appropriate measures:

(a) To diminish infant and child mortality;

(b) To ensure the provision of necessary medical assistance and health care to all children with emphasis on the development of primary health care;

(c) To combat disease and malnutrition, including within the framework of primary health care, through, inter alia, the application of readily available technology and through the provision of adequate nutritious foods and clean drinking-water, taking into consideration the dangers and risks of environmental pollution;

(d) To ensure appropriate pre-natal and post-natal health care for mothers;

(e) To ensure that all segments of society, in particular parents and children, are informed, have access to education and are supported in the use of basic knowledge of child health and nutrition, the advantages of breastfeeding, hygiene and environmental sanitation and the prevention of accidents;

(f) To develop preventive health care, guidance for parents and family planning education and services.

3. States Parties shall take all effective and appropriate measures with a view to abolishing traditional practices prejudicial to the health of children.

4. States Parties undertake to promote and encourage international co-operation with a view to achieving progressively the full realization of the right recognized in the present article. In this regard, particular account shall be taken of the needs of developing countries.

Article 25

States Parties recognize the right of a child who has been placed by the competent authorities for the purposes of care, protection or treatment of his or her physical or mental health, to a periodic review of the treatment provided to the child and all other circumstances relevant to his or her placement.

Article 26

1. States Parties shall recognize for every child the right to benefit from social security, including social insurance, and shall take the necessary measures to achieve the full realization of this right in accordance with their national law.

2. The benefits should, where appropriate, be granted, taking into account the resources and the circumstances of the child and persons having responsibility for the maintenance of the child, as well as any other consideration relevant to an application for benefits made by or on behalf of the child.

Article 27

1. States Parties recognize the right of every child to a standard of living adequate for the child's physical, mental, spiritual, moral and social development.

2. The parent(s) or others responsible for the child have the primary responsibility to secure, within their abilities

and financial capacities, the conditions of living necessary for the child's development.

3. States Parties, in accordance with national conditions and within their means, shall take appropriate measures to assist parents and others responsible for the child to implement this right and shall in case of need provide material assistance and support programmes, particularly with regard to nutrition, clothing and housing.

4. States Parties shall take all appropriate measures to secure the recovery of maintenance for the child from the parents or other persons having financial responsibility for the child, both within the State Party and from abroad. In particular, where the person having financial responsibility for the child lives in a State different from that of the child, States Parties shall promote the accession to international agreements or the conclusion of such agreements, as well as the making of other appropriate arrangements.

Article 28

1. States Parties recognize the right of the child to education, and with a view to achieving this right progressively and on the basis of equal opportunity, they shall, in particular:

(a) Make primary education compulsory and available free to all;

(b) Encourage the development of different forms of secondary education, including general and vocational education, make them available and accessible to every child, and take appropriate measures such as the introduction of free education and offering financial assistance in case of need;

(c) Make higher education accessible to all on the basis of capacity by every appropriate means;

(d) Make educational and vocational information and guidance available and accessible to all children;

(e) Take measures to encourage regular attendance at schools and the reduction of drop-out rates.

2. States Parties shall take all appropriate measures to ensure that school discipline is administered in a manner consistent with the child's human dignity and in conformity with the present Convention.

3. States Parties shall promote and encourage international cooperation in matters relating to education, in particular with a view to contributing to the elimination of ignorance and illiteracy throughout the world and facilitating access to scientific and technical knowledge and modern teaching methods. In this regard, particular account shall be taken of the needs of developing countries.

Article 29

1. States Parties agree that the education of the child shall be directed to:

(a) The development of the child's personality, talents and mental and physical abilities to their fullest potential;

(b) The development of respect for human rights and fundamental freedoms, and for the principles enshrined in the Charter of the United Nations;

(c) The development of respect for the child's parents, his or her own cultural identity, language and values, for the national values of the country in which the child is living, the country from which he or she may originate, and for civilizations different from his or her own;

(d) The preparation of the child for responsible life in a free society, in the spirit of understanding, peace, tolerance, equality of sexes, and friendship among all peoples, ethnic, national and religious groups and persons of indigenous origin;

(e) The development of respect for the natural environment.

2. No part of the present article or article 28 shall be construed so as to interfere with the liberty of individuals and bodies to establish and direct educational institutions, subject always to the observance of the principle set forth in paragraph 1 of the present article and to the requirements that the education given in such institutions shall conform to such minimum standards as may be laid down by the State.

Article 30

In those States in which ethnic, religious or linguistic minorities or persons of indigenous origin exist, a child belonging to such a minority or who is indigenous shall not be denied the right, in community with other members of his or her group, to enjoy his or her own culture, to profess and practise his or her own religion, or to use his or her own language.

Article 31

1. States Parties recognize the right of the child to rest and leisure, to engage in play and recreational activities appropriate to the age of the child and to participate freely in cultural life and the arts.

2. States Parties shall respect and promote the right of the child to participate fully in cultural and artistic life and shall encourage the provision of appropriate and equal opportunities for cultural, artistic, recreational and leisure activity.

Article 32

1. States Parties recognize the right of the child to be protected from economic exploitation and from performing any work that is likely to be hazardous or to interfere with the child's education, or to be harmful to the child's health or physical, mental, spiritual, moral or social development.

2. States Parties shall take legislative, administrative, social and educational measures to ensure the implementation of the present article. To this end, and having regard to the relevant provisions of other international instruments, States Parties shall in particular:

- (a) Provide for a minimum age or minimum ages for admission to employment;
- (b) Provide for appropriate regulation of the hours and conditions of employment;
- (c) Provide for appropriate penalties or other sanctions to ensure the effective enforcement of the present article.

Article 33

States Parties shall take all appropriate measures, including legislative, administrative, social and educational measures, to protect children from the illicit use of narcotic drugs and psychotropic substances as defined in the relevant international treaties, and to prevent the use of children in the illicit production and trafficking of such substances.

Article 34

States Parties undertake to protect the child from all forms of sexual exploitation and sexual abuse. For these purposes, States Parties shall in particular take all appropriate national, bilateral and multilateral measures to prevent:

- (a) The inducement or coercion of a child to engage in any unlawful sexual activity;
- (b) The exploitative use of children in prostitution or other unlawful sexual practices;
- (c) The exploitative use of children in pornographic performances and materials.

Article 35

States Parties shall take all appropriate national, bilateral and multilateral measures to prevent the abduction of, the sale of or traffic in children for any purpose or in any form.

Article 36

States Parties shall protect the child against all other forms of exploitation prejudicial to any aspects of the child's welfare.

Article 37

States Parties shall ensure that:

(a) No child shall be subjected to torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment. Neither capital punishment nor life imprisonment without possibility of release shall be imposed for offences committed by persons below eighteen years of age;

(b) No child shall be deprived of his or her liberty unlawfully or arbitrarily. The arrest, detention or imprisonment of a child shall be in conformity with the law and shall be used only as a measure of last resort and for the shortest appropriate period of time;

(c) Every child deprived of liberty shall be treated with humanity and respect for the inherent dignity of the human person, and in a manner which takes into account the needs of persons of his or her age. In particular, every child deprived of liberty shall be separated from adults unless it is considered in the child's best interest not to do so and shall have the right to maintain contact with his or her family through correspondence and visits, save in exceptional circumstances;

(d) Every child deprived of his or her liberty shall have the right to prompt access to legal and other appropriate assistance, as well as the right to challenge the legality of the deprivation of his or her liberty before a court or other competent, independent and impartial authority, and to a prompt decision on any such action.

Article 38

1. States Parties undertake to respect and to ensure respect for rules of international humanitarian law applicable to them in armed conflicts which are relevant to the child.

2. States Parties shall take all feasible measures to ensure that persons who have not attained the age of fifteen years do not take a direct part in hostilities.

3. States Parties shall refrain from recruiting any person who has not attained the age of fifteen years into their armed forces. In recruiting among those persons who have attained the age of fifteen years but who have not attained the age of eighteen years, States Parties shall endeavour to give priority to those who are oldest.

4. In accordance with their obligations under international humanitarian law to protect the civilian population in

armed conflicts, States Parties shall take all feasible measures to ensure protection and care of children who are affected by an armed conflict.

Article 39

States Parties shall take all appropriate measures to promote physical and psychological recovery and social reintegration of a child victim of: any form of neglect, exploitation, or abuse; torture or any other form of cruel, inhuman or degrading treatment or punishment; or armed conflicts. Such recovery and reintegration shall take place in an environment which fosters the health, self-respect and dignity of the child.

Article 40

1. States Parties recognize the right of every child alleged as, accused of, or recognized as having infringed the penal law to be treated in a manner consistent with the promotion of the child's sense of dignity and worth, which reinforces the child's respect for the human rights and fundamental freedoms of others and which takes into account the child's age and the desirability of promoting the child's reintegration and the child's assuming a constructive role in society.

2. To this end, and having regard to the relevant provisions of international instruments, States Parties shall, in particular, ensure that:

(a) No child shall be alleged as, be accused of, or recognized as having infringed the penal law by reason of acts or omissions that were not prohibited by national or international law at the time they were committed;

(b) Every child alleged as or accused of having infringed the penal law has at least the following guarantees:

(i) To be presumed innocent until proven guilty according to law;

(ii) To be informed promptly and directly of the charges against him or her, and, if appropriate, through his or her parents or legal guardians, and to have legal or other appropriate assistance in the preparation and presentation of his or her defence;

(iii) To have the matter determined without delay by a competent, independent and impartial authority or judicial body in a fair hearing according to law, in the presence of legal or other appropriate assistance and, unless it is considered not to be in the best interest of the child, in particular, taking into account his or her age or situation, his or her parents or legal guardians;

(iv) Not to be compelled to give testimony or to confess guilt; to examine or have examined adverse witnesses and to obtain the participation and examination of witnesses on his or her behalf under conditions of

equality;

(v) If considered to have infringed the penal law, to have this decision and any measures imposed in consequence thereof reviewed by a higher competent, independent and impartial authority or judicial body according to law;

(vi) To have the free assistance of an interpreter if the child cannot understand or speak the language used;

(vii) To have his or her privacy fully respected at all stages of the proceedings.

3. States Parties shall seek to promote the establishment of laws, procedures, authorities and institutions specifically applicable to children alleged as, accused of, or recognized as having infringed the penal law, and, in particular:

(a) The establishment of a minimum age below which children shall be presumed not to have the capacity to infringe the penal law;

(b) Whenever appropriate and desirable, measures for dealing with such children without resorting to judicial proceedings, providing that human rights and legal safeguards are fully respected.

4. A variety of dispositions, such as care, guidance and supervision orders; counselling; probation; foster care; education and vocational training programmes and other alternatives to institutional care shall be available to ensure that children are dealt with in a manner appropriate to their well-being and proportionate both to their circumstances and the offence.

Article 41

Nothing in the present Convention shall affect any provisions which are more conducive to the realization of the rights of the child and which may be contained in:

(a) The law of a State party; or

(b) International law in force for that State.

PART II

Article 42

States Parties undertake to make the principles and provisions of the Convention widely known, by appropriate

and active means, to adults and children alike.

Article 43

1. For the purpose of examining the progress made by States Parties in achieving the realization of the obligations undertaken in the present Convention, there shall be established a Committee on the Rights of the Child, which shall carry out the functions hereinafter provided.
2. The Committee shall consist of eighteen experts of high moral standing and recognized competence in the field covered by this Convention.^{1/} The members of the Committee shall be elected by States Parties from among their nationals and shall serve in their personal capacity, consideration being given to equitable geographical distribution, as well as to the principal legal systems.
3. The members of the Committee shall be elected by secret ballot from a list of persons nominated by States Parties. Each State Party may nominate one person from among its own nationals.
4. The initial election to the Committee shall be held no later than six months after the date of the entry into force of the present Convention and thereafter every second year. At least four months before the date of each election, the Secretary-General of the United Nations shall address a letter to States Parties inviting them to submit their nominations within two months. The Secretary-General shall subsequently prepare a list in alphabetical order of all persons thus nominated, indicating States Parties which have nominated them, and shall submit it to the States Parties to the present Convention.
5. The elections shall be held at meetings of States Parties convened by the Secretary-General at United Nations Headquarters. At those meetings, for which two thirds of States Parties shall constitute a quorum, the persons elected to the Committee shall be those who obtain the largest number of votes and an absolute majority of the votes of the representatives of States Parties present and voting.
6. The members of the Committee shall be elected for a term of four years. They shall be eligible for re-election if renominated. The term of five of the members elected at the first election shall expire at the end of two years; immediately after the first election, the names of these five members shall be chosen by lot by the Chairman of the meeting.

7. If a member of the Committee dies or resigns or declares that for any other cause he or she can no longer perform the duties of the Committee, the State Party which nominated the member shall appoint another expert from among its nationals to serve for the remainder of the term, subject to the approval of the Committee.

8. The Committee shall establish its own rules of procedure.

9. The Committee shall elect its officers for a period of two years.

10. The meetings of the Committee shall normally be held at United Nations Headquarters or at any other convenient place as determined by the Committee. The Committee shall normally meet annually. The duration of the meetings of the Committee shall be determined, and reviewed, if necessary, by a meeting of the States Parties to the present Convention, subject to the approval of the General Assembly.

11. The Secretary-General of the United Nations shall provide the necessary staff and facilities for the effective performance of the functions of the Committee under the present Convention.

12. With the approval of the General Assembly, the members of the Committee established under the present Convention shall receive emoluments from United Nations resources on such terms and conditions as the Assembly may decide.

Article 44

1. States Parties undertake to submit to the Committee, through the Secretary-General of the United Nations, reports on the measures they have adopted which give effect to the rights recognized herein and on the progress made on the enjoyment of those rights

(a) Within two years of the entry into force of the Convention for the State Party concerned;

(b) Thereafter every five years.

2. Reports made under the present article shall indicate factors and difficulties, if any, affecting the degree of fulfilment of the obligations under the present Convention. Reports shall also contain sufficient information to provide the Committee with a comprehensive understanding of the implementation of the Convention in the country concerned.

3. A State Party which has submitted a comprehensive initial report to the Committee need not, in its subsequent reports submitted in accordance with paragraph 1 (b) of the present article, repeat basic information previously provided.

4. The Committee may request from States Parties further information relevant to the implementation of the Convention.

5. The Committee shall submit to the General Assembly, through the Economic and Social Council, every two years, reports on its activities.

6. States Parties shall make their reports widely available to the public in their own countries.

Article 45

In order to foster the effective implementation of the Convention and to encourage international co-operation in the field covered by the Convention:

(a) The specialized agencies, the United Nations Children' Fund, and other United Nations organs shall be entitled to be represented at the consideration of the implementation of such provisions of the present Convention as fall within the scope of their mandate. The Committee may invite the specialized agencies, the United Nations Children's Fund and other competent bodies as it may consider appropriate to provide expert advice on the implementation of the Convention in areas falling within the scope of their respective mandates. The Committee may invite the specialized agencies, the United Nations Children's Fund, and other United Nations organs to submit reports on the implementation of the Convention in areas falling within the scope of their activities;

(b) The Committee shall transmit, as it may consider appropriate, to the specialized agencies, the United Nations Children's Fund and other competent bodies, any reports from States Parties that contain a request, or indicate a need, for technical advice or assistance, along with the Committee's observations and suggestions, if any, on these requests or indications;

(c) The Committee may recommend to the General Assembly to request the Secretary-General to undertake on its behalf studies on specific issues relating to the rights of the child;

(d) The Committee may make suggestions and general recommendations based on information received pursuant to articles 44 and 45 of the present Convention. Such suggestions and general recommendations shall be

transmitted to any State Party concerned and reported to the General Assembly, together with comments, if any, from States Parties.

PART III

Article 46

The present Convention shall be open for signature by all States.

Article 47

The present Convention is subject to ratification. Instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article 48

The present Convention shall remain open for accession by any State. The instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article 49

1. The present Convention shall enter into force on the thirtieth day following the date of deposit with the Secretary-General of the United Nations of the twentieth instrument of ratification or accession.

2. For each State ratifying or acceding to the Convention after the deposit of the twentieth instrument of ratification or accession, the Convention shall enter into force on the thirtieth day after the deposit by such State of its instrument of ratification or accession.

Article 50

1. Any State Party may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall thereupon communicate the proposed amendment to States Parties, with a request that they indicate whether they favour a conference of States Parties for the purpose of considering and voting upon the proposals. In the event that, within four months from the date of such communication, at least one third of the States Parties favour such a conference, the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of States Parties present and voting at the conference

shall be submitted to the General Assembly for approval.

2. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of the present article shall enter into force when it has been approved by the General Assembly of the United Nations and accepted by a two-thirds majority of States Parties.

3. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties which have accepted it, other States Parties still being bound by the provisions of the present Convention and any earlier amendments which they have accepted.

Article 51

1. The Secretary-General of the United Nations shall receive and circulate to all States the text of reservations made by States at the time of ratification or accession.

2. A reservation incompatible with the object and purpose of the present Convention shall not be permitted.

3. Reservations may be withdrawn at any time by notification to that effect addressed to the Secretary-General of the United Nations, who shall then inform all States. Such notification shall take effect on the date on which it is received by the Secretary-General

Article 52

A State Party may denounce the present Convention by written notification to the Secretary-General of the United Nations. Denunciation becomes effective one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

Article 53

The Secretary-General of the United Nations is designated as the depositary of the present Convention.

Article 54

The original of the present Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. In witness thereof the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized thereto by their respective Governments, have

signed the present Convention.

พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก
เรื่อง การค้าเด็ก การค้าประเวณี และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก

รัฐภาคีแห่งพิธีสารฉบับนี้

พิจารณาว่า เพื่อให้ช่วยให้บรรลุถึงความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก
และการปฏิบัติตามข้อบทของอนุสัญญาต่อไป โดยเฉพาะข้อ 1 11 21 32 33 34 35 และ 36
จึงเป็นการสมควรที่จะขยายมาตรการที่รัฐภาคีควรดำเนินการ เพื่อที่จะประกันการคุ้มครองเด็กจากการค้าเด็ก
การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก

พิจารณาด้วยว่า

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กยอมรับถึงสิทธิของเด็กที่จะได้รับการคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์ทางเศรษฐกิจ
และจากการทำงานใดที่น่าจะเป็นอันตราย หรือที่ขัดขวางรบกวนต่อการศึกษาของเด็ก
หรือที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือต่อพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ จิตวิญญาณ ศีลธรรม หรือสังคม ของเด็ก

เป็นห่วงกังวลอย่างยิ่งต่อการขนย้ายเด็กระหว่างประเทศที่มีความสำคัญ
และเพิ่มมากขึ้นเพื่อความมุ่งประสงค์ในการค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามก ที่เกี่ยวกับเด็ก

เป็นห่วงกังวลอย่างลึกซึ้งต่อการปฏิบัติอย่างแพร่หลายและต่อเนื่องของการท่องเที่ยวเพื่อการบริการ ทางเพศ
ซึ่งเด็กอยู่ในภาวะอ่อนแอและล่อแหลม
ต่ออันตรายอย่างยิ่ง เนื่องจากการท่องเที่ยวเพื่อการบริการทางเพศเป็นการ
ส่งเสริมโดยตรงต่อการค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก

ยอมรับว่า กลุ่มผู้ที่อยู่ในภาวะอ่อนแอและล่อแหลมต่ออันตรายอย่างยิ่ง จำนวนหนึ่งซึ่งรวมทั้งเด็กผู้หญิง
อยู่ในภาวะเสี่ยงมากยิ่งขึ้นต่อการถูกแสวงประโยชน์ ทางเพศและเด็กผู้หญิงเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ
ในบรรดาผู้ที่ถูกแสวงประโยชน์ทางเพศ

เป็นห่วงกังวลในเรื่องการมีสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็กเพิ่มมากขึ้น
ในอินเทอร์เน็ตและวิทยาการที่พัฒนาเกิดขึ้นใหม่อื่นๆ
และระลึกถึงการประชุมระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็กในอินเทอร์เน็ต
ซึ่งจัดขึ้นที่กรุงเวียนนาในปี ค.ศ. 1999 โดยเฉพาะข้อสรุปของการประชุมที่เรียกร้อง
ให้ถือเป็นความผิดอาญาทั่วโลกในการผลิต การแจกจ่าย การส่งออก การส่งต่อ
การนำเข้า การมีไว้ในครอบครองโดยเจตนา และการโฆษณาสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก
และเน้นถึงความสำคัญของความร่วมมือที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้น
และการทำงานร่วมกันระหว่างรัฐบาลทั้งหลายกับอุตสาหกรรมอินเทอร์เน็ต

เชื่อมั่นว่า การจัดการค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามก
ที่เกี่ยวกับเด็ก จะได้รับการอำนวยความสะดวกด้วยการรับเอาแนวทางที่เป็น
องค์รวม กล่าวถึงปัจจัยเกี่ยวพัน ซึ่งรวมถึงความด้อยพัฒนา ความยากจน
ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ โครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคมที่ไม่เป็นธรรม
ครอบครัวที่บกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ การขาดการศึกษา การอพยพจากชนบท
สู่เมือง การเลือกปฏิบัติทางเพศ พฤติกรรมทางเพศที่ขาดความรับผิดชอบ
ของผู้ใหญ่ การปฏิบัติทางวัฒนธรรมที่เป็นอันตราย ความขัดแย้งกันด้วยกำลัง
อาวุธ และการลักลอบค้าเด็ก

เชื่อมั่นด้วยว่า ความพยายามที่จะยกระดับความตระหนักของสาธารณชน
เป็นเรื่องที่จำเป็นเพื่อลดอุปสงค์ของผู้บริโภคในการค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็ก
และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก
รวมทั้งเชื่อมั่นต่อไปในความสำคัญของการสร้างเสริมการทำงานร่วมกันในระดับ โลกของผู้ที่มีบทบาททั้งปวงและ
ความสำคัญ
ของการปรับปรุงการบังคับใช้กฎหมายระดับประเทศให้ดีขึ้น

รับทราบข้อบ่งชี้ของตราสารระหว่างประเทศทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็ก
รวมทั้งอนุสัญญากรุงเฮกว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือ ในเรื่องการรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ
อนุสัญญากรุงเฮกว่าด้วยการดำเนินการ ทางแพ่งต่อการลักพาตัวระหว่างประเทศ
อนุสัญญากรุงเฮกว่าด้วยเขตอำนาจ กฎหมายที่ใช้บังคับ การยอมรับ
การบังคับใช้กฎหมายและความร่วมมือในเรื่องความรับผิดชอบของผู้ปกครอง และมาตรการในการคุ้มครองเด็ก
และอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ เลขที่ 182 ว่าด้วยการห้ามและการดำเนินการ
โดยลับพลันในการขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของแรงงานเด็ก

ได้รับการกระตุ้นโดยการสนับสนุนอย่างท่วมท้นต่ออนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก
ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความยึดมั่นที่มีอยู่อย่างแพร่หลายที่จะส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของเด็ก

ยอมรับความสำคัญของการปฏิบัติตามข้อบทของแผนปฏิบัติการ

เพื่อป้องกันการค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็กและสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก และ

คำประกาศและวาระปฏิบัติที่ได้รับการรับรองในการประชุมระดับโลกเพื่อต่อต้านการแสวงประโยชน์ทางเพศจาก
เด็กเพื่อการค้า ซึ่งจัดขึ้น ณ กรุงสต็อกโฮล์ม ระหว่างวันที่ 27 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม ค.ศ. 1996

และข้อตัดสินใจและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง อื่นๆ ขององค์การระหว่างประเทศเกี่ยวกับเรื่องนี้

คำนึงถึงความสำคัญของค่านิยมทางประเพณีและวัฒนธรรมของแต่ละบุคคลในการคุ้มครองและการพัฒนาอย่างกลม
มกลืนของเด็กแล้ว

ได้ตกลงกัน ดังนี้

ข้อ 1

รัฐภาคีทั้งหลายจะต้องห้ามการค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็กตามที่ระบุไว้ในพิธีสารนี้

ข้อ 2

เพื่อความมุ่งประสงค์ของพิธีสารฉบับนี้

(ก) การค้าเด็ก หมายถึง การกระทำหรือการแลกเปลี่ยนใดที่เด็กถูก

ส่งมอบโดยบุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใด ไปยังอีกบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มบุคคลหนึ่ง

เพื่อคำตอบแทนหรือเพื่อประโยชน์ตอบแทนอื่นใด

(ข) การค้าประเวณีเด็ก หมายถึง การใช้เด็กในกิจกรรมทางเพศเพื่อ

คำตอบแทนหรือผลประโยชน์ตอบแทนในรูปแบบอื่นใด

(ค) สื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก หมายถึง การนำเสนอใด โดยวิธีการใดก็ตาม

ที่เด็กเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมทางเพศอย่างชัดแจ้ง ทั้งที่เป็นจริงหรือจำลองขึ้น

หรือการนำเสนอวัยละส่วนใดในทางเพศของเด็ก เพื่อความมุ่งประสงค์หลักในทางเพศ

ข้อ 3

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องประกันว่า อย่างน้อย การกระทำและกิจกรรม

ต่อไปนี้ครอบคลุมอยู่ภายใต้กฎหมายอาญาหรือกฎหมายที่มีโทษทางอาญาอย่างเต็มที่

ไม่ว่าความผิดทั้งหลายเช่นว่านั้นจะกระทำภายในประเทศหรือข้ามชาติ หรือกระทำในลักษณะส่วนบุคคลหรือในลักษณะที่จัดเป็นองค์กร

(ก) ในกรอบความหมายของการค้าเด็ก ตามนิยามในข้อ 2

(1) การเสนอ การส่งมอบ หรือการรับไว้ซึ่งเด็ก

โดยวิธีการใดก็ตามเพื่อความมุ่งประสงค์ในการ

ก. แสวงประโยชน์ทางเพศจากเด็ก

ข. จัดส่งอวัยวะของเด็กเพื่อผลกำไร

ค. นำเด็กมาเพื่อการบังคับใช้แรงงาน

(2) ความยินยอมที่เกิดจากการถูกชักจูงอย่างไม่เหมาะสม

ในฐานะที่เป็นคนกลางในการเจรจาเพื่อการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

ซึ่งเป็นการละเมิดตราสารระหว่างประเทศทางกฎหมายในเรื่องการรับบุตรบุญธรรมที่ใช้บังคับอยู่

ก. การเสนอ การได้มา

การจัดหาหรือการจัดให้ซึ่งเด็กเพื่อการค้าประเวณีเด็กตามนิยามในข้อ 2

ข. การผลิต การแจกจ่าย การเผยแพร่ การนำเข้า การส่งออก การเสนอ การขาย

หรือการครอบครองเพื่อความมุ่งประสงค์ดังกล่าว ซึ่งสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็กตามนิยามในข้อ 2

2. ภายใต้ข้อบทของกฎหมายแห่งชาติของรัฐภาคี

จะต้องดำเนินการอย่างเดียวกันกับความพยายามในการลงมือกระทำการใดดังกล่าว

และการสมรู้ร่วมคิดหรือการมีส่วนร่วมในการกระทำใดดังกล่าว

3.

รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องทำให้ความผิดเช่นว่านั้นลงโทษได้โดยบทลงโทษที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงลักษณะที่ ร้ายแรงของความผิดนั้น

4. ภายใต้ข้อบทของกฎหมายแห่งชาติของตน

แต่ละรัฐภาคีจะต้องดำเนินการตามที่เหมาะสมเพื่อกำหนดความรับผิดชอบของนิติบุคคลสำหรับความผิดที่กำ หนดไว้ในวรรคที่ 1 ของข้อนี้ภายใต้หลักการทางกฎหมายของรัฐภาคี

ความรับผิดชอบเช่นว่านั้นของนิติบุคคลอาจเป็นความรับผิดชอบทางอาญา ทางแพ่ง หรือทางการบริหาร

5. รัฐภาคีทั้งหลายจะต้องดำเนินการมาตรการทางกฎหมายและทางการบริหารที่พึงประสงค์ที่เหมาะสมเพื่อประกันว่า บุคคลทั้งปวงที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการรับเด็ก เป็นบุตรบุญธรรม

กระทำกรโดยสอดคล้องกับตราสารระหว่างประเทศทางกฎหมาย ที่ใช้บังคับอยู่

ข้อ 4

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะดำเนินมาตรการเช่นว่านั้นตามที่จำเป็นเพื่อกำหนดเขตอำนาจของตนเหนือความคิดทั้งหลายที่กล่าวถึงในข้อ 3 วรรคที่ 1 เมื่อความคิดทั้งหลายนั้นกระทำในดินแดนของตน หรือบนเรือหรืออากาศยานที่จดทะเบียนในรัฐนั้น

2. รัฐภาคีแต่ละรัฐอาจดำเนินมาตรการเช่นว่านั้นตามที่จำเป็นเพื่อกำหนดเขตอำนาจของตนเหนือความคิดทั้งหลายที่กล่าวถึงในข้อ 3 วรรคที่ 1 ในกรณีดังต่อไปนี้

(ก) เมื่อผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดเป็นพลเมืองของรัฐนั้น หรือเป็นบุคคลผู้มีถิ่นที่อยู่ประจำในดินแดนของรัฐนั้น

(ข) เมื่อเด็กผู้เป็นเหยื่อเป็นพลเมืองของรัฐนั้น

3.

รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องดำเนินมาตรการเช่นว่านั้นด้วยตามที่อาจจะจำเป็นเพื่อกำหนดเขตอำนาจของตนเหนือความคิดทั้งหลายที่ได้กล่าวถึงข้างต้นเมื่อผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดปรากฏตัวอยู่ในดินแดนของรัฐนั้น และรัฐนั้น

ไม่ส่งตัวเขาหรือเธอไปยังอีกรัฐภาคีหนึ่งบนพื้นฐานว่าความคิดนั้น ได้กระทำโดยพลเมืองของตนคนหนึ่ง

4. พิธีสารฉบับนี้ไม่ได้เป็นการจำกัดเขตอำนาจการดำเนินการทางอาญาใดที่ใช้อยู่ตามกฎหมายภายใน

ข้อ 5

1. ความคิดที่กล่าวถึงในข้อ 3 วรรคที่ 1 จะต้องถือว่ารวมอยู่ในความคิดทั้งหลายที่สามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ในสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนใดที่มีอยู่ระหว่างรัฐภาคี และจะต้องรวมอยู่ในความคิดทั้งหลายที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ในสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนทุกฉบับที่ได้จัดทำขึ้นระหว่างกันในเวลาต่อมา ตามเงื่อนไขที่ได้ระบุไว้ในสนธิสัญญาเช่นว่านั้น

2.

หากรัฐภาคีที่กำหนดให้การส่งผู้ร้ายข้ามแดนขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของการมีอยู่ของสนธิสัญญาได้รับคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจากอีกรัฐภาคีหนึ่ง ซึ่งไม่มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนกัน

รัฐนั้นอาจพิจารณาว่าพิธีสารฉบับนี้เป็น

พื้นฐานทางกฎหมายสำหรับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดเช่นนั้น

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะต้องขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ระบุไว้ในกฎหมายของรัฐที่ได้รับการร้องขอ

3. รัฐภาคีทั้งหลายที่มีได้กำหนดให้การส่งผู้ร้ายข้ามแดนขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของการมีอยู่ของสนธิสัญญา จะต้องยอมรับความผิดเช่นนั้นเป็น

ความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกันได้ภายใต้เงื่อนไขที่ระบุไว้ในกฎหมายของรัฐที่ได้รับการร้องขอ

4. เพื่อความมุ่งประสงค์ของการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างรัฐภาคีทั้งหลาย

ความผิดเช่นนั้นจะต้องได้รับการปฏิบัติเสมือนว่าความผิดนั้นไม่เพียงแต่ได้กระทำในสถานที่ที่ความผิดเหล่านั้นเกิด แต่ยังได้กระทำในดินแดนของรัฐที่จะต้องกำหนดเขตอำนาจตามข้อ 4 ด้วย

5. หากคำร้องขอเพื่อส่งผู้ร้ายข้ามแดน ได้ทำขึ้นโดยเกี่ยวกับความผิดที่กำหนดรายละเอียดไว้ในข้อ 3 วรรคที่

1 และรัฐที่ได้รับการร้องขอไม่หรือจะไม่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนบนฐานเรื่องสัญชาติของผู้กระทำผิด

รัฐนั้นจะต้องดำเนินมาตรการที่เหมาะสมในการยื่นเสนอคดีต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของตน

เพื่อความมุ่งประสงค์ในการฟ้องร้องดำเนินคดี

ข้อ 6

1. รัฐภาคีทั้งหลายจะต้องรับดำเนินการให้กับรัฐภาคีอีกรัฐหนึ่ง ซึ่งมาตรการให้ความช่วยเหลืออย่างมากที่สุด

ซึ่งเกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวน หรือกระบวนการทางอาญา หรือกระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ที่ร้องขอในเรื่องเกี่ยวข้องกับความผิดที่กำหนดไว้ในข้อ 3 วรรคที่ 1

รวมทั้งความช่วยเหลือในการให้ได้มาซึ่งหลักฐาน

ด้วยการดำเนินการตามอำนาจของตนที่จำเป็นสำหรับการดำเนินกระบวนการนั้น

2. รัฐภาคีทั้งหลายจะต้องดำเนินมาตรการตามพันธกรณีของตน

ภายใต้วรรคที่ 1 ของข้อนี้ โดยสอดคล้องกับสนธิสัญญาใด หรือความตกลงอื่น

ว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางกฎหมาย ที่อาจมีอยู่ระหว่างกัน

ในกรณีที่ไม่มีความสนธิสัญญาหรือความตกลงเช่นนั้น รัฐภาคีทั้งหลายจะต้องรับดำเนินการให้กับรัฐภาคีอีกรัฐหนึ่ง ซึ่งการให้ความช่วยเหลือโดยสอดคล้องกับกฎหมายภายใน

ของตน

ข้อ 7

ภายใต้ข้อบทของกฎหมายภายในแห่งชาติของตน รัฐภาคีทั้งหลายจะต้อง

(ก) ดำเนินมาตรการเพื่อจัดให้มีการยึดและริบทรัพย์สินตามที่เห็นเหมาะสม สำหรับ

(1) สิ่งของ เช่น วัสดุ ทรัพย์สิน

และอุปกรณ์เครื่องมืออื่นใดที่ใช้ในการกระทำความผิดหรืออำนวยความสะดวกในการกระทำความผิด ภายใต้พิธีสารฉบับนี้

(2) รายได้จากความผิดเช่นนั้น

(ข) ดำเนินการตามคำร้องขอจากรัฐภาคีอีกรัฐหนึ่ง เพื่อยึดหรือริบสิ่งของ หรือรายได้ที่กล่าวถึงในอนุวรรค (ก)

(1) และ (2)

(ค) ดำเนินมาตรการทั้งหลายที่มุ่งไปสู่การปิดโดยชั่วคราวหรือถาวร

ซึ่งสถานที่ที่ใช้ในการกระทำความผิดเช่นนั้น

ข้อ 8

1.

รัฐภาคีทั้งหลายจะต้องรับรองมาตรการที่เหมาะสมเพื่อคุ้มครองสิทธิและผลประโยชน์ของเด็กที่เป็นเหยื่อของการปฏิบัติที่ต้องห้ามภายใต้พิธีสารฉบับนี้ ในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเฉพาะ

(ก) การยอมรับความอ่อนแอและล่อแหลมต่ออันตรายของเด็ก

ผู้เป็นเหยื่อ และการปรับเปลี่ยนกระบวนการวิธีพิจารณาคดี เพื่อยอมรับความจำเป็น เป็นพิเศษของเด็กเหล่านั้น รวมทั้งความจำเป็นพิเศษของเด็กเหล่านั้นในฐานะ

พยาน

(ข) การแจ้งให้เด็กผู้เป็นเหยื่อทราบถึงสิทธิ บทบาทของตน และขอบเขต

ระยะเวลาและความคืบหน้าของกระบวนการดำเนินคดีและการจัดการกับคดี ของเด็กผู้เป็นเหยื่อเหล่านั้น

(ค) การอนุญาตให้ทัศนะ ความต้องการ และความห่วงกังวลของเด็กผู้เป็นเหยื่อ ได้รับการนำเสนอ และได้รับการพิจารณาในกระบวนการดำเนินคดี ซึ่งผลประโยชน์ส่วนตัวของเด็กเหล่านั้นได้รับผลกระทบ ในลักษณะที่สอดคล้องกับระเบียบวิธีพิจารณาคดีของกฎหมายแห่งชาติ

(ง) การจัดให้มีการบริการสนับสนุนตามความเหมาะสมแก่เด็ก

ผู้เป็นเหยื่อ ตลอดกระบวนการทางกฎหมาย

(จ)

การคุ้มครองตามความเหมาะสมต่อความเป็นส่วนตัวและตัวตนของเด็กผู้เป็นเหยื่อและการดำเนินมาตรการที่สอดคล้องกับกฎหมายแห่งชาติ

เพื่อหลีกเลี่ยงการแพร่กระจายข้อสนเทศอย่างไม่เหมาะสมที่อาจนำไปสู่การระบุ

ตัวตนของเด็กผู้เป็นเหยื่อ

(ฉ) การจัดให้มีการความปลอดภัยสำหรับเด็กผู้เป็นเหยื่อ ในกรณีที่เหมาะสม

รวมทั้งความปลอดภัยของครอบครัวและพยานที่กระทำการในนามของเด็กผู้เป็นเหยื่อเหล่านี้จากการถูกข่มขู่และการแก้แค้น

(ช)

การหลีกเลี่ยงความล่าช้าโดยไม่จำเป็นในการจัดการกับคดีและในการดำเนินการตามคำสั่งหรือคำพิพากษาที่ทำให้มีการชดเชยค่าเสียหายแก่เด็กผู้เป็นเหยื่อ

2. รัฐภาคีทั้งหลายจะต้องประกันว่า ความไม่ชัดเจนในเรื่องของอายุที่แท้จริงของเด็กผู้เป็นเหยื่อจะไม่กีดกันการเริ่มต้นของการสืบสวนสอบสวนทางอาญา รวมทั้งการสืบสวนสอบสวนที่มุ่งไปสู่การกำหนดอายุของผู้เป็นเหยื่อด้วย

3. รัฐภาคีทั้งหลายจะต้องประกันว่า ในการปฏิบัติตามระบบความยุติธรรมทางอาญาต่อเด็กผู้เป็นเหยื่อจากความผิดที่กำหนดรายละเอียดไว้ในพิธีสารฉบับนี้ ผลประโยชน์สูงสุดของเด็กจะต้องเป็นข้อพิจารณาเบื้องต้นก่อนสิ่งใด

4. รัฐภาคีทั้งหลายจะต้องดำเนินมาตรการ เพื่อประกันว่าจะมีการฝึกอบรมที่เหมาะสม โดยเฉพาะการฝึกอบรมทางด้านกฎหมายและด้านจิตวิทยาแก่บุคคลผู้ที่ทำงานกับผู้ตกเป็นเหยื่อจากความผิดที่ห้ามไว้ภายใต้พิธีสารฉบับนี้

5. รัฐภาคีทั้งหลายจะต้องรับรองมาตรการ ในกรณีที่เหมาะสม เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยและบูรณภาพของบุคคลและ/หรือองค์การที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและ/หรือคุ้มครองและฟื้นฟูผู้เป็นเหยื่อจากความผิดเช่นว่านั้น

6.

ไม่มีสิ่งใดในข้อนี้จะได้รับการตีความให้เกิดผลกระทบหรือไม่สอดคล้องกับสิทธิของผู้ต้องหาเพื่อให้ได้รับการพิจารณาคดีอย่างยุติธรรมและเป็นกลาง

ข้อ 9

1. รัฐภาคีทั้งหลายจะต้องรับรองหรือสร้างเสริม ปฏิบัติและเผยแพร่กฎหมาย มาตรการทางการบริหาร นโยบายและโครงการทางสังคมเพื่อป้องกัน

ไม่ให้เกิดความผิดตามที่กล่าวถึงในพิธีสารนี้

จะต้องให้ความใส่ใจเป็นพิเศษเพื่อคุ้มครองเด็กผู้ซึ่งอ่อนแอและล่อแหลมต่ออันตรายอย่างยิ่งจากความผิดเช่นว่านั้น

2. รัฐภาคีทั้งหลายจะต้องส่งเสริมความตระหนักของสาธารณชนโดยรวม รวมทั้งเด็ก โดยผ่านข้อเสนอแนะด้วยวิธีการที่โปร่งที่เหมาะสม การศึกษาและการฝึกอบรม เกี่ยวกับมาตรการป้องกันและผลกระทบที่เป็นอันตรายของความผิดที่อ้างถึงในพิธีสารนี้ ในการดำเนินการเพื่อในบรรลุปันธกรณีภายใต้ข้อบทนี้ รัฐภาคีทั้งหลายจะกระตุ้นส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กและเด็กผู้เป็นเหยื่อใน โครงการด้านข้อเสนอแนะ การศึกษาและการฝึกอบรมเช่นว่านั้น รวมทั้งในระดับระหว่างประเทศด้วย

3.

รัฐภาคีทั้งหลายจะดำเนินมาตรการที่โปร่งที่สามารถกระทำได้ด้วยความมุ่งหมายในการประกันความช่วยเหลือที่เหมาะสมที่โปร่งแก่ผู้เป็นเหยื่อจากความผิดเช่นว่า รวมทั้งการกลับคืนสู่สังคมและการฟื้นฟูทางร่างกายและจิตใจอย่างเต็มที่ของบุคคลเหล่านั้น

4. รัฐภาคีทั้งหลายจะประกันว่า เด็กที่โปร่งผู้เป็นเหยื่อจากความผิดที่ได้กำหนดรายละเอียดไว้ในพิธีสารนี้ มีโอกาสที่จะใช้กระบวนการดำเนินการอย่างเพียงพอที่จะเรียกร้องให้มีการชดใช้สำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นจาก ผู้ที่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมายโดยไม่การเลือกปฏิบัติ

5. รัฐภาคีทั้งหลายจะต้องดำเนินมาตรการที่เหมาะสมที่มีจุดมุ่งหมายในการห้ามอย่างมีประสิทธิภาพ ในการผลิตและแพร่กระจายวัสดุที่โฆษณาความผิดที่ได้กำหนดรายละเอียดไว้ในพิธีสารฉบับนี้

ข้อ 10

1. รัฐภาคีทั้งหลายจะต้องดำเนินขั้นตอนที่โปร่งที่จำเป็นเพื่อสร้างเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยความตกลงพหุภาคี ระดับภูมิภาคและทวิภาคี เพื่อการป้องกัน การติดตาม การสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดีและการลงโทษบุคคลที่ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็ก สื่อลามกอนาจารที่เกี่ยวกับเด็ก และการท่องเที่ยวที่ใช้เด็กเพื่อการบริการทางเพศ รัฐภาคีทั้งหลายจะส่งเสริมความร่วมมือและประสานงานระหว่างประเทศ ระหว่างหน่วยงานองค์กรเอกชนในระดับประเทศและระหว่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศด้วย

2.

รัฐภาคีทั้งหลายจะต้องส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อความช่วยเหลือเด็กผู้เป็นเหยื่อในการฟื้นฟูทั้งทางร่างกายและจิตใจ การคืนสู่สังคมและการกลับคืนถิ่นอาศัย

3. รัฐภาคีทั้งหลายจะต้องส่งเสริมการสร้างเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อจัดการแก้ไขสาเหตุรากฐาน เช่น ความยากจนและความด้อยพัฒนา ที่มีส่วนก่อให้เกิดความอ่อนแอและล่อแหลมต่ออันตรายของเด็กต่อการค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็ก สื่อบริการที่เกี่ยวข้องกับเด็ก และการท่องเที่ยวที่ใช้เด็ก เพื่อการบริการทางเพศ

4. รัฐภาคีทั้งหลายที่อยู่ในฐานะที่จะกระทำได้อาจจะต้องจัดสรรความช่วยเหลือทางการเงิน ทางวิชาการ หรือความช่วยเหลืออื่นที่ผ่าน โครงการพหุภาคี ภูมิภาค ทวิภาคี หรือโครงการอื่นที่มีอยู่แล้ว

ข้อ 11

ไม่มีสิ่งใดในพิธีสารนี้จะมีผลกระทบต่อขอบทใดที่ชักนำไปสู่การบรรลุซึ่งสิทธิของเด็กที่มากกว่าและที่อาจมีอยู่ใน

(ก) กฎหมายของรัฐภาคี

(ข) กฎหมายระหว่างประเทศที่มีผลใช้บังคับกับรัฐภาคีนั้น

ข้อ 12

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องเสนอรายงานต่อคณะกรรมการว่าด้วย

สิทธิเด็กภายในสองปีหลังจากการมีผลใช้บังคับของพิธีสารฉบับนี้ต่อรัฐภาคีนี้ โดยให้ข้อเสนอแนะที่ครบถ้วนว่าด้วยมาตรการที่รัฐได้ดำเนินการ เพื่อปฏิบัติตามขอบทของพิธีสารนี้

2. ภายหลังจากการเสนอรายงานที่ครบถ้วน

รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรวบรวมไว้ในรายงานที่รัฐได้เสนอต่อคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิเด็ก ตามข้อ 44 ของอนุสัญญาฯ ซึ่งข้อเสนอแนะเพิ่มเติมใดๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพิธีสารนี้ รัฐภาคีอื่นๆ ของพิธีสารนี้จะเสนอรายงานทุกๆ 5 ปี

3. คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิเด็กอาจร้องขอข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจาก

รัฐภาคีทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามพิธีสารนี้

ข้อ 13

1. พิธีสารฉบับนี้เปิดให้มีการลงนามโดยรัฐใดที่เป็นภาคีอนุสัญญาฯ หรือได้ลงนามในอนุสัญญาฯ

2. พิธีสารฉบับนี้ต้องได้รับการให้สัตยาบันและเปิดให้มีการภาคยานุวัติโดยรัฐใดๆ ที่เป็นภาคีของอนุสัญญาฯ

หรือได้ลงนามในอนุสัญญาฯ

สัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสารจะเก็บรักษาไว้กับเลขาธิการสหประชาชาติ

ข้อ 14

1. พิธีสารฉบับนี้จะมีผลใช้บังคับสามเดือนภายหลังการมอบสัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสารฉบับที่สิบ
2. สำหรับรัฐภาคีแต่ละรัฐที่ให้สัตยาบันหรือภาคยานุวัติต่อพิธีสารฉบับนี้ภายหลังการมีผลใช้บังคับของพิธีสาร พิธีสารฉบับนี้จะมีผลใช้บังคับหนึ่งเดือนหลังจากวันที่มีการมอบสัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสารของรัฐนั้น

ข้อ 15

1. รัฐภาคีใดอาจถอนตัวจากพิธีสารฉบับนี้ได้ตลอดเวลา โดยการแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังเลขาธิการสหประชาชาติ ผู้ซึ่งจะต้องแจ้งให้รัฐภาคีอื่นๆ ของอนุสัญญาฯ และรัฐทั้งปวงที่ได้ลงนามในอนุสัญญาฯ ทราบภายหลังจากนั้น การถอนตัวจะมีผลหนึ่งปีหลังจากวันที่เลขาธิการฯ ได้รับการแจ้ง
2. การถอนตัวเช่นว่านั้นจะไม่มีผลเป็นการปลดปล่อยรัฐภาคีจากพันธกรณีภายใต้พิธีสารฉบับนี้ ในกรณีที่มีกระทำความผิดใดเกิดขึ้นก่อนวันที่ การถอนตัวจะมีผล ทั้งการถอนตัวเช่นว่านั้นจะไม่มีผลกระทบในทางใด ต่อการพิจารณาที่ยังคงดำเนินอยู่ในเรื่องใดที่อยู่ภายใต้การพิจารณาของ คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิเด็กแล้ว ก่อนวันที่การถอนตัวจะมีผล

ข้อ 16

1. รัฐภาคีใดอาจเสนอข้อแก้ไขและยื่นต่อเลขาธิการสหประชาชาติ จากนั้นเลขาธิการฯ จะต้องส่งข้อแก้ไขที่เสนอมานั้นแก่รัฐภาคีทั้งหลายพร้อมกับคำร้องขอที่รัฐภาคี ระบุ ว่า รัฐภาคีนั้นเห็นชอบให้จัดการประชุมรัฐภาคีเพื่อวัตถุประสงค์ในการพิจารณาและลงคะแนนเสียงต่อข้อเสนอ นั้นหรือ ไม่ ในกรณีที่ภายในสี่เดือนนับจากวันที่ได้แจ้งข้อเสนอเช่นว่านั้น มีรัฐภาคีจำนวนอย่างน้อยที่สุด หนึ่งในสามเห็นชอบกับการจัดประชุมเช่นว่านั้น เลขาธิการสหประชาชาติจะจัดให้มีการประชุม ภายใต้การอุปถัมภ์ของสหประชาชาติ ข้อแก้ไขใดๆ ที่รับรองโดยรัฐภาคีสี่ส่วนในใหญ่ ที่เข้าร่วมและลงคะแนนเสียงในที่ประชุมจะต้องเสนอต่อสมัชชาสหประชาชาติ เพื่อให้ความเห็นชอบ

2. ข้อแก้ไขที่ได้รับการรับรองตามวรรคที่ 1 ของข้อนี้

จะมีผลบังคับใช้เมื่อได้รับความเห็นชอบโดยสมัชชาสหประชาชาติ
และได้รับการยอมรับด้วยคะแนนเสียงข้างมากจำนวนสองในสามของรัฐภาคี

3. เมื่อข้อแก้ไขมีผลบังคับใช้ ข้อแก้ไขนี้จะมีผลผูกพันแก่รัฐภาคี
ทั้งหลายที่ให้การยอมรับ รัฐภาคีอื่นจะยังคงผูกพันตามข้อบทของพิธีสารฉบับนี้และข้อแก้ไขอื่นๆ ก่อนหน้านั้น
ที่รัฐภาคีเหล่านั้นได้ยอมรับแล้ว

ข้อ 17

1. พิธีสารฉบับนี้ ซึ่งตีพิมพ์ภาษาอาหรับ จีน อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย และสเปนมีความถูกต้องเท่าเทียมกัน
จะเก็บรักษาไว้ ณ หอเก็บเอกสารของสหประชาชาติ

2.

เลขาธิการสหประชาชาติจะต้องจัดส่งสำเนารับรองถูกต้องของพิธีสารฉบับนี้ให้แก่รัฐภาคีทั้งปวงของอนุสัญญาฯ
และรัฐทั้งปวงที่ได้ลงนามในอนุสัญญาฯ

พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก
เรื่อง ความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ

รัฐภาคีแห่งพิธีสารฉบับนี้

ได้รับการกระตุ้น โดยการสนับสนุนอย่างท่วมท้นต่ออนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก
ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความยึดมั่นที่มีอยู่อย่างแพร่หลายเพื่อมุ่งมั่นไปสู่การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็ก

เน้นย้ำว่า สิทธิของเด็กต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ
และเรียกร้องให้มีการปรับปรุงสถานการณ์ของเด็กให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปราศจากการแบ่งแยก
รวมทั้งพัฒนาการและการศึกษาของเด็กภายใต้สันติภาพและความมั่นคง

มีความเศร้าสลดใจในเรื่องผลกระทบที่เป็นอันตรายอย่างแพร่หลายจากความขัดแย้งกันด้วยอาวุธที่มีต่อเด็ก และผลที่เกิดตามมาในระยะยาวที่มีต่อสันติภาพ ความมั่นคงและการพัฒนาที่ถาวร

ประณามการใช้เด็กเป็นเป้าในสถานการณ์ความขัดแย้งกันด้วยอาวุธและการโจมตี โดยตรงต่อวัตถุที่ได้รับการคุ้มครองภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ รวมทั้งสถานที่ทั้งหลายที่โดยทั่วไปมีเด็กอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น โรงเรียนและ โรงพยาบาล

รับทราบการรับรองธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ธรรมนูญนั้นให้อาชญากรรมสงครามรวมถึงการเกณฑ์ หรือการกำหนดให้เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี หรือการใช้เด็กเหล่านั้นให้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการสู้รบในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธทั้งระหว่างประเทศ และที่ไม่ใช่ระหว่างประเทศด้วย

จึงพิจารณาว่า

เพื่อสร้างเสริมการปฏิบัติตามสิทธิที่ได้ยอมรับในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กต่อไปมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มการคุ้มครองเด็กจากการเข้าไปเกี่ยวพันในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ

รับทราบว่า ข้อ 1 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กระบุว่า เพื่อความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญานั้น เด็กหมายถึง มนุษย์ทุกคนที่อายุต่ำกว่า 18 ปี เว้นแต่จะบรรลุนิติภาวะก่อนหน้านั้นตามกฎหมายที่ใช้บังคับแก่เด็กนั้น

เชื่อว่า พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาที่เพิ่มอายุของบุคคลที่อาจได้รับการคัดเลือกเข้าสู่กองทัพ และการเข้ามีส่วนร่วมในการสู้รบจะมีส่วนช่วยอย่างมีประสิทธิภาพที่จะปฏิบัติตามหลักการที่ผลประโยชน์สูงสุดของเด็กรเป็นข้อพิจารณาก่อนสิ่งอื่นในทุกการกระทำที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

รับทราบว่า การประชุมระหว่างประเทศของกาชาดสากลและ

สภาสิทธิมนุษยชนครั้งที่ 26 เมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ. 1995 เสนอแนะว่า

นอกเหนือจากสิ่งอื่น ให้คุ้มครองในความขัดแย้งดำเนินการทุกขั้นตอนที่เป็นไปได้เพื่อให้มั่นใจว่าเด็กที่อายุต่ำกว่า 18 ปี จะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสู้รบ

แสดงความยินดีต่อการรับรองโดยเอกฉันท์ ซึ่งอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศเลขที่ 182

ว่าด้วยการห้ามและการกระทำโดยทันที เพื่อขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของแรงงานเด็ก เมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ.

1999 ซึ่ง

นอกเหนือจากสิ่งอื่น ยังห้ามการคัดเลือกโดยการใช้กำลังหรือการบังคับเพื่อการใช้เด็ก ในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ

ประณามด้วยความวิตกห่วงใยอย่างที่สุดต่อการคัดเลือก การฝึกอบรมและการใช้เด็ก
ทั้งภายในและข้ามเขตแดนประเทศในการสู้รบ

โดยกลุ่มกองกำลังติดอาวุธที่ไม่ใช่กองทัพของรัฐรับว่าเป็นความรับผิดชอบของบุคคลเหล่านั้นผู้ซึ่ง
คัดเลือก ฝึกอบรมและใช้เด็กเพื่อการนี้

ระลึกว่า

เป็นพันธกรณีของแต่ละฝ่ายในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธที่จะปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายระหว่างประเทศว่า
ด้วยมนุษยธรรม

เน้นว่า พิธีสารฉบับนี้ไม่มีผลกระทบต่อความมุ่งประสงค์และหลักการที่อยู่ในกฎบัตรของสหประชาชาติ
รวมทั้งข้อที่ 51 และบรรทัดฐานที่เกี่ยวข้องของกฎหมายด้านมนุษยธรรม

คำนึงถึงว่า

สภาวะของสันติภาพและความมั่นคงบนพื้นฐานของความเคารพอย่างเต็มที่ต่อความมุ่งประสงค์และหลักการที่อยู่ใน
กฎบัตรนั้น และการให้ความยอมรับต่อตราสารทางด้านสิทธิมนุษยชนที่ใช้บังคับอยู่
เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการคุ้มครองเด็กอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงระหว่าง
ความขัดแย้งกันด้วยอาวุธและการยึดครองของต่างชาติ

ยอมรับ ความจำเป็นเป็นพิเศษของเด็กเหล่านั้น

ผู้ซึ่งอยู่ในภาวะอ่อนแอและล่อแหลมเป็นอย่างยิ่งต่อการถูกคัดเลือกหรือถูกใช้ในการสู้รบที่ขัดกับพิธีสารฉบับนี้
เนื่องมาจากสถานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม หรือเพศของเด็กเหล่านั้น

คำนึงถึง ความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาในเรื่องสาเหตุพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม
และการเมืองของความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ

เชื่อมั่น ในความจำเป็นที่จะต้องสร้างเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการปฏิบัติตามพิธีสารฉบับนี้
รวมทั้งการฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ

และบูรณาการทางสังคมของเด็กที่เป็นเหยื่อของความขัดแย้งด้วยอาวุธ

กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาคม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็ก

และเด็กที่เป็นเหยื่อในการเผยแพร่โครงการข้อสนเทศและด้านการศึกษาที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพิธีสารนี้

ได้ตกลงกันดังนี้

ข้อ 1

รัฐภาคีทั้งหลายจะดำเนินมาตรการที่สามารถกระทำได้ทั้งปวงเพื่อประกันว่า สมาชิกของกองทัพของตน ซึ่งอายุไม่ถึง 18 ปี จะไม่มีส่วนร่วมโดยตรงในการสู้รบ

ข้อ 2

รัฐภาคีทั้งหลายจะประกันว่า บุคคลที่อายุไม่ถึง 18 ปี จะไม่ถูกคัดเลือกโดยการบังคับให้เข้าร่วมในกองทัพของตน

ข้อ 3

1. รัฐภาคีทั้งหลายจะเพิ่มเกณฑ์อายุขั้นต่ำ

สำหรับการคัดเลือกบุคคลโดยสมัครใจเพื่อเข้าร่วมในกองทัพแห่งชาติของตนจากที่กำหนดไว้ในข้อ 38 วรรค 3 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก โดยคำนึงถึงหลักการที่อยู่ในข้อนี้ และโดยยอมรับว่า ภายใต้อนุสัญญาฯ บุคคลอายุต่ำกว่า 18 ปี จะได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ

2. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะมอบคำประกาศที่มีลักษณะผูกพันเมื่อให้

สัตยาบันหรือภาคยานุวัติต่อพิธีสารฉบับนี้

ซึ่งกำหนดอายุขั้นต่ำที่รัฐนั้นจะอนุญาตให้บุคคลรับการคัดเลือกโดยสมัครใจเข้าร่วมกองทัพแห่งชาติของตน และคำอธิบายของการพิทักษ์ความปลอดภัยที่รัฐได้รับรองเพื่อประกันว่าการคัดเลือกเช่นนั้น ไม่ได้เป็นการใช้กำลังบังคับ หรือเป็นการบีบบังคับ

3.

รัฐภาคีทั้งหลายที่อนุญาตให้มีการคัดเลือกเข้าร่วมกองทัพแห่งชาติของตน โดยสมัครใจด้วยเกณฑ์อายุต่ำกว่า 18 ปี จะคงไว้ซึ่งการพิทักษ์ความปลอดภัยเพื่อประกันว่าอย่างน้อยที่สุด

(ก) การคัดเลือกเช่นนั้นเป็นไปด้วยความสมัครใจอย่างแท้จริง

(ข) การคัดเลือกเช่นนั้น ดำเนินไปด้วยความยินยอมของบิดา มารดาของบุคคลดังกล่าว

หรือของผู้ปกครองตามกฎหมาย ซึ่งได้รับการแจ้งข้อมูลแล้ว

(ค)

บุคคลผู้นั้น ได้รับแจ้งข้อมูลอย่างเต็มที่ถึงภาระหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ทางทหารเช่นนั้น

(ง)

บุคคลผู้นั้นให้ข้อพิสูจน์ที่เชื่อถือได้เกี่ยวกับอายุก่อนที่จะได้รับให้เข้าปฏิบัติหน้าที่ทางทหารของชาติ

4. รัฐภาคีแต่ละรัฐอาจสร้างเสริมคำประกาศของตนในเวลาใดๆ โดยการแจ้งให้มีผลดังกล่าวต่อเลขาธิการสหประชาชาติ ผู้ซึ่งจะต้องแจ้งให้รัฐภาคีทั้งปวงทราบ การแจ้งเช่นว่าให้มีผลในวันที่เลขาธิการสหประชาชาติได้รับการแจ้งนั้น
5. ข้อกำหนดที่จะเพิ่มอายุตามวรรคที่ 1 ของข้อนี้ไม่ใช่บังคับกับโรงเรียนที่ดำเนินการโดย หรืออยู่ภายใต้การควบคุมของกองทัพของรัฐภาคีทั้งหลาย เพื่อให้เป็นไปตามข้อ 28 และ 29 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

ข้อ 4

1. กลุ่มกองกำลังติดอาวุธที่ไม่ใช่กองทัพของรัฐไม่ควรคัดเลือกหรือใช้บุคคลที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ในการสู้รบไม่ว่าภายใต้สถานการณ์ใดๆ
2. รัฐภาคีทั้งหลายจะต้องดำเนินมาตรการทั้งปวงที่สามารถกระทำได้ เพื่อป้องกันการคัดเลือกและการใช้เช่นว่านั้น รวมทั้งการรับรองมาตรการทางกฎหมายที่จำเป็นที่จะห้ามและกำหนดให้การกระทำเช่นว่าเป็นความผิดอาญา
3. การบังคับใช้ข้อนี้จะไม่กระทบต่อสถานะทางกฎหมายของฝ่ายใด ในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ

ข้อ 5

ไม่มีสิ่งใดในพิธีสารฉบับนี้ที่จะได้รับการพิจารณาตีความเป็นการห้ามใช้ข้อบทในกฎหมายของรัฐภาคีหรือในตราสารระหว่างประเทศ และกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยมนุษยธรรมที่เอื้อต่อการบรรลุซึ่งสิทธิเด็กที่มากกว่า

ข้อ 6

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะดำเนินมาตรการทั้งปวงที่เป็นทางกฎหมาย ทางการบริหารและมาตรการอื่นๆ เพื่อประกันการปฏิบัติตามและการใช้บังคับที่มีประสิทธิภาพของข้อบทของพิธีสารนี้ภายในขอบเขตอำนาจของตน
2. รัฐภาคีทั้งหลายจะดำเนินการที่จะทำให้หลักการและข้อบทของพิธีสารนี้เป็นที่รับทราบโดยกว้างขวางและได้รับการส่งเสริมโดยวิธีการที่เหมาะสมแก่ผู้ใหญ่และเด็กเช่นเดียวกัน

3. รัฐภาคีทั้งหลายจะดำเนินมาตรการที่พึงประสงค์ที่สามารถจะกระทำได้เพื่อประกันว่าบุคคลภายใต้เขตอำนาจของตนซึ่งได้รับการคัดเลือกหรือถูกใช้ในการสู้รบที่ขัดกับพิธีสารฉบับนี้ จะได้รับการสลายกำลังไปหรือมิฉะนั้นจะได้รับการปลดประจำการ ในกรณีจำเป็น รัฐภาคีทั้งหลายจะให้ความช่วยเหลือที่พึงประสงค์ที่เหมาะสมแก่บุคคลเหล่านั้น สำหรับการฟื้นฟูทางร่างกายและจิตใจ และการกลับคืนสู่สังคมของบุคคลเหล่านั้น

ข้อ 7

1. รัฐภาคีทั้งหลายจะร่วมมือในการปฏิบัติตามพิธีสารฉบับนี้ รวมทั้งในการป้องกันกิจกรรมใดๆ ที่ขัดต่อพิธีสาร และร่วมมือในการฟื้นฟูและการกลับคืนสู่สังคมของบุคคลซึ่งเป็นเหยื่อของการกระทำที่ขัดต่อพิธีสาร รวมทั้งโดยผ่านความร่วมมือด้านวิชาการและความช่วยเหลือทางการเงิน ความช่วยเหลือและความร่วมมือเช่นว่านั้นจะดำเนินการ โดยการหารือกับรัฐภาคีทั้งหลายที่มีส่วนเกี่ยวข้องและองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

2. รัฐภาคีทั้งหลายที่อยู่ในฐานะที่จะดำเนินการดังกล่าว จะต้องให้ความช่วยเหลือเช่นว่านั้น โดยผ่าน โครงการที่มีอยู่ในระดับพหุภาคี ทวิภาคี หรือโครงการอื่นๆ หรือนอกเหนือจากสิ่งอื่น โดยผ่านกองทุนบริจาค โดยสมัครใจที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายของสมาชิกสหประชาชาติ

ข้อ 8

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องเสนอรายงานต่อคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิเด็กภายในสองปีหลังจากการมีผลใช้บังคับของพิธีสารฉบับนี้ต่อรัฐภาคีนั้น

โดยให้ข้อเสนอแนะที่ครบถ้วนว่าด้วยมาตรการที่รัฐได้ดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามข้อบทของพิธีสาร รวมทั้งมาตรการที่ดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามข้อบทว่าด้วยการมีส่วนร่วมและการคัดเลือก

2. ภายหลังจากการเสนอรายงานที่ครบถ้วน

รัฐภาคีแต่ละรัฐจะรวบรวมไว้ในรายงานที่รัฐได้เสนอต่อคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิเด็กตามข้อ 44 ของอนุสัญญาฯ ซึ่งข้อเสนอแนะเพิ่มเติมใดๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพิธีสาร รัฐภาคีอื่นๆ ของพิธีสารจะเสนอรายงานทุกๆ ห้าปี

3.

คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิเด็กอาจร้องขอข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากรัฐภาคีทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ

มติสารนี้

ข้อ 9

1. มติสารนี้เปิดให้มีการลงนามโดยรัฐใด ที่เป็นภาคีอนุสัญญาฯ หรือได้ลงนามในอนุสัญญาฯ
2. มติสารฉบับนี้ต้องได้รับการให้สัตยาบันและเปิดให้มีการภาคยานุวัติ โดยรัฐใด ๆ สัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสารจะเก็บรักษาไว้กับเลขธิการสหประชาชาติ
3. เลขธิการสหประชาชาติในฐานะผู้เก็บรักษาสนธิสัญญาและมติสาร จะต้องแจ้งตราสารของคำประกาศตามข้อ 3 แต่ละฉบับให้รัฐภาคีทั้งปวงของอนุสัญญาฯ และรัฐทั้งปวงที่ได้ลงนามอนุสัญญาฯ ทราบ

ข้อ 10

1. มติสารฉบับนี้จะมีผลใช้บังคับสามเดือนภายหลังการมอบสัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสารฉบับที่สิบ
2. สำหรับรัฐภาคีแต่ละรัฐที่ให้สัตยาบันหรือภาคยานุวัติต่อมติสารฉบับนี้ ภายหลังการมีผลใช้บังคับของมติสาร มติสารนี้จะมีผลใช้บังคับหนึ่งเดือนหลังจากวันที่มอบสัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสารของรัฐนั้น

ข้อ 11

1. รัฐภาคีใดอาจถอนตัวจากมติสารนี้ได้ตลอดเวลาโดยการแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังเลขธิการสหประชาชาติ ผู้ซึ่งจะต้องแจ้งให้รัฐภาคีอื่นๆ ของอนุสัญญาฯ และรัฐทั้งปวงที่ได้ลงนามในอนุสัญญาฯ ทราบภายหลังจากนั้น การถอนตัวจะมีผลหนึ่งปีหลังจากวันที่เลขธิการฯ ได้รับการแจ้ง อย่างไรก็ตาม หากภายในเวลาที่จะพ้นกำหนดหนึ่งปีนั้น รัฐภาคีที่ถอนตัวนั้นได้เข้าร่วมในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ การถอนตัวจะไม่มีผลก่อนการสิ้นสุดของความขัดแย้งกันด้วยอาวุธนั้น
2. การถอนตัวเช่นนั้นจะไม่มีผลเป็นการปลดปล่อยรัฐภาคีจากพันธกรณีภายใต้มติสารฉบับนี้ ในกรณีที่มีการกระทำใดๆ เกิดขึ้นก่อนวันที่ การถอนตัวจะมีผล ทั้งการถอนตัวเช่นนั้นจะไม่มีผลกระทบในทางใดต่อการพิจารณาที่ยังคงดำเนินอยู่ในเรื่องใดที่อยู่ภายใต้การพิจารณาของคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิเด็กแล้วก่อนวันที่การถอนตัวจะมีผล

ข้อ 12

1. รัฐภาคีใดอาจเสนอข้อแก้ไข และยื่นต่อเลขาธิการสหประชาชาติ จากนั้นเลขาธิการฯ จะต้องส่งข้อแก้ไขที่เสนอมารัฐภาคีทั้งหลาย พร้อมกับคำร้องขอให้รัฐภาคีระบุว่า รัฐภาคีนั้นเห็นชอบให้จัดการประชุมของรัฐภาคีเพื่อวัตถุประสงค์ในการพิจารณาและลงคะแนนเสียงต่อข้อเสนอหรือไม่ ในกรณีที่อยู่ในสี่เดือนนับจากวันที่ได้แจ้งข้อเสนอเช่นนั้น มีรัฐภาคีจำนวนอย่างน้อยที่สุดหนึ่งในสามเห็นชอบกับการจัดประชุมเช่นนั้น เลขาธิการสหประชาชาติจะจัดให้มีการประชุมภายใต้การอุปถัมภ์ของสหประชาชาติ ข้อแก้ไขใดๆ ที่รับรองโดยรัฐภาคีส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมและลงคะแนนเสียงในที่ประชุม จะต้องเสนอต่อสมัชชาสหประชาชาติเพื่อให้ความเห็นชอบ
2. ข้อแก้ไขที่ได้รับการรับรองตามวรรคที่ 1 ของข้อนี้ จะมีผลบังคับใช้ เมื่อได้รับความเห็นชอบโดยสมัชชาสหประชาชาติ และได้รับการยอมรับด้วยคะแนนเสียงข้างมากจำนวนสองในสามของรัฐภาคี
3. เมื่อข้อแก้ไขมีผลบังคับใช้ ข้อแก้ไขนี้จะมีผลผูกพันแก่รัฐภาคีทั้งหลายที่ให้การยอมรับ รัฐภาคีอื่นจะยังคงผูกพันตามข้อบทของพิธีสารฉบับนี้และข้อแก้ไขอื่นๆ ก่อนหน้านั้นที่รัฐภาคีเหล่านั้นได้ยอมรับแล้ว

ข้อ 13

1. พิธีสารฉบับนี้ ซึ่งด้วยทฤษฎาอาหรับ จีน อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย และสเปนมีความถูกต้องเท่าเทียมกัน จะเก็บรักษาไว้ ณ หอเก็บเอกสารของสหประชาชาติ
2. เลขาธิการสหประชาชาติจะจัดส่งสำเนารับรองถูกต้องของพิธีสารฉบับนี้ให้แก่รัฐภาคีทั้งปวงของอนุสัญญาฯ และรัฐทั้งปวงที่ได้ลงนามในอนุสัญญาฯ

Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography

Adopted and opened for signature, ratification and
accession by General Assembly resolution
A/RES/54/263 of 25 May 2000

entered into force on 18 January 2002

F I S I A I C I R

The States Parties to the present Protocol,

Considering that, in order further to achieve the purposes of the Convention on the Rights of the Child and the implementation of its provisions, especially articles 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 and 36, it would be appropriate to extend the measures that States Parties should undertake in order to guarantee the protection of the child from the sale of children, child prostitution and child pornography,

Considering also that the Convention on the Rights of the Child recognizes the right of the child to be protected from economic exploitation and from performing any work that is likely to be hazardous or to interfere with the child's education, or to be harmful to the child's health or physical, mental, spiritual, moral or social development,

Gravely concerned at the significant and increasing international traffic in children for the purpose of the sale of children, child prostitution and child pornography,

Deeply concerned at the widespread and continuing practice of sex tourism, to which children are especially vulnerable, as it directly promotes the sale of children, child prostitution and child pornography,

Recognizing that a number of particularly vulnerable groups, including girl children, are at greater risk of sexual exploitation and that girl children are disproportionately represented among the sexually exploited,

Concerned about the growing availability of child pornography on the Internet and other evolving technologies, and recalling the International Conference on Combating Child Pornography on the Internet, held in Vienna in

1999, in particular its conclusion calling for the worldwide criminalization of the production, distribution, exportation, transmission, importation, intentional possession and advertising of child pornography, and stressing the importance of closer cooperation and partnership between Governments and the Internet industry,

Believing that the elimination of the sale of children, child prostitution and child pornography will be facilitated by adopting a holistic approach, addressing the contributing factors, including underdevelopment, poverty, economic disparities, inequitable socio-economic structure, dysfunctioning families, lack of education, urban-rural migration, gender discrimination, irresponsible adult sexual behaviour, harmful traditional practices, armed conflicts and trafficking in children,

Believing also that efforts to raise public awareness are needed to reduce consumer demand for the sale of children, child prostitution and child pornography, and believing further in the importance of strengthening global partnership among all actors and of improving law enforcement at the national level,

Noting the provisions of international legal instruments relevant to the protection of children, including the Hague Convention on Protection of Children and Cooperation in Respect of Intercountry Adoption, the Hague Convention on the Civil Aspects of International Child Abduction, the Hague Convention on Jurisdiction, Applicable Law, Recognition, Enforcement and Cooperation in Respect of Parental Responsibility and Measures for the Protection of Children, and International Labour Organization Convention No. 182 on the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour,

Encouraged by the overwhelming support for the Convention on the Rights of the Child, demonstrating the widespread commitment that exists for the promotion and protection of the rights of the child,

Recognizing the importance of the implementation of the provisions of the Programme of Action for the Prevention of the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography and the Declaration and Agenda for Action adopted at the World Congress against Commercial Sexual Exploitation of Children, held in Stockholm from 27 to 31 August 1996, and the other relevant decisions and recommendations of pertinent international bodies,

Taking due account of the importance of the traditions and cultural values of each people for the protection and harmonious development of the child,

Have agreed as follows:

Article 1

States Parties shall prohibit the sale of children, child prostitution and child pornography as provided for by the present Protocol.

Article 2

For the purposes of the present Protocol:

- (a) Sale of children means any act or transaction whereby a child is transferred by any person or group of persons to another for remuneration or any other consideration;
- (b) Child prostitution means the use of a child in sexual activities for remuneration or any other form of consideration;
- (c) Child pornography means any representation, by whatever means, of a child engaged in real or simulated explicit sexual activities or any representation of the sexual parts of a child for primarily sexual purposes.

Article 3

1. Each State Party shall ensure that, as a minimum, the following acts and activities are fully covered under its criminal or penal law, whether such offences are committed domestically or transnationally or on an individual or organized basis:

- (a) In the context of sale of children as defined in article 2:
  - (i) Offering, delivering or accepting, by whatever means, a child for the purpose of:
    - a. Sexual exploitation of the child;
    - b. Transfer of organs of the child for profit;
    - c. Engagement of the child in forced labour;
  - (ii) Improperly inducing consent, as an intermediary, for the adoption of a child in violation of applicable international legal instruments on adoption;
    - a. Offering, obtaining, procuring or providing a child for child prostitution, as defined in article 2;
    - b. Producing, distributing, disseminating, importing, exporting, offering, selling or possessing for the above purposes child pornography as defined in article 2.

2. Subject to the provisions of the national law of a State Party, the same shall apply to an attempt to commit any of the said acts and to complicity or participation in any of the said acts.
3. Each State Party shall make such offences punishable by appropriate penalties that take into account their grave nature.
4. Subject to the provisions of its national law, each State Party shall take measures, where appropriate, to establish the liability of legal persons for offences established in paragraph 1 of the present article. Subject to the legal principles of the State Party, such liability of legal persons may be criminal, civil or administrative.
5. States Parties shall take all appropriate legal and administrative measures to ensure that all persons involved in the adoption of a child act in conformity with applicable international legal instruments.

Article 4

1. Each State Party shall take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences referred to in article 3, paragraph 1, when the offences are committed in its territory or on board a ship or aircraft registered in that State.
2. Each State Party may take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences referred to in article 3, paragraph 1, in the following cases:
  - (a) When the alleged offender is a national of that State or a person who has his habitual residence in its territory;
  - (b) When the victim is a national of that State.
3. Each State Party shall also take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the aforementioned offences when the alleged offender is present in its territory and it does not extradite him or her to another State Party on the ground that the offence has been committed by one of its nationals.
4. The present Protocol does not exclude any criminal jurisdiction exercised in accordance with internal law.

Article 5

1. The offences referred to in article 3, paragraph 1, shall be deemed to be included as extraditable offences in any extradition treaty existing between States Parties and shall be included as extraditable offences in every extradition treaty subsequently concluded between them, in accordance with the conditions set forth in such treaties.

2. If a State Party that makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another State Party with which it has no extradition treaty, it may consider the present Protocol to be a legal basis for extradition in respect of such offences. Extradition shall be subject to the conditions provided by the law of the requested State.

3. States Parties that do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize such offences as extraditable offences between themselves subject to the conditions provided by the law of the requested State.

4. Such offences shall be treated, for the purpose of extradition between States Parties, as if they had been committed not only in the place in which they occurred but also in the territories of the States required to establish their jurisdiction in accordance with article 4.

5. If an extradition request is made with respect to an offence described in article 3, paragraph 1, and the requested State Party does not or will not extradite on the basis of the nationality of the offender, that State shall take suitable measures to submit the case to its competent authorities for the purpose of prosecution.

Article 6

1. States Parties shall afford one another the greatest measure of assistance in connection with investigations or criminal or extradition proceedings brought in respect of the offences set forth in article 3, paragraph 1, including assistance in obtaining evidence at their disposal necessary for the proceedings.

2. States Parties shall carry out their obligations under paragraph 1 of the present article in conformity with any treaties or other arrangements on mutual legal assistance that may exist between them. In the absence of such treaties or arrangements, States Parties shall afford one another assistance in accordance with their domestic law.

Article 7

States Parties shall, subject to the provisions of their national law:

- (a) Take measures to provide for the seizure and confiscation, as appropriate, of:
  - (i) Goods, such as materials, assets and other instrumentalities used to commit or facilitate offences under the present protocol;
  - (ii) Proceeds derived from such offences;
- (b) Execute requests from another State Party for seizure or confiscation of goods or proceeds referred to in subparagraph (a);
- (c) Take measures aimed at closing, on a temporary or definitive basis, premises used to commit such offences.

Article 8

1. States Parties shall adopt appropriate measures to protect the rights and interests of child victims of the practices prohibited under the present Protocol at all stages of the criminal justice process, in particular by:

- (a) Recognizing the vulnerability of child victims and adapting procedures to recognize their special needs, including their special needs as witnesses;
- (b) Informing child victims of their rights, their role and the scope, timing and progress of the proceedings and of the disposition of their cases;
- (c) Allowing the views, needs and concerns of child victims to be presented and considered in proceedings where their personal interests are affected, in a manner consistent with the procedural rules of national law;
- (d) Providing appropriate support services to child victims throughout the legal process;
- (e) Protecting, as appropriate, the privacy and identity of child victims and taking measures in accordance with national law to avoid the inappropriate dissemination of information that could lead to the identification of child victims;
- (f) Providing, in appropriate cases, for the safety of child victims, as well as that of their families and witnesses on their behalf, from intimidation and retaliation;
- (g) Avoiding unnecessary delay in the disposition of cases and the execution of orders or decrees granting compensation to child victims.

2. States Parties shall ensure that uncertainty as to the actual age of the victim shall not prevent the initiation of criminal investigations, including investigations aimed at establishing the age of the victim.

3. States Parties shall ensure that, in the treatment by the criminal justice system of children who are victims of the offences described in the present Protocol, the best interest of the child shall be a primary consideration.

4. States Parties shall take measures to ensure appropriate training, in particular legal and psychological training, for the persons who work with victims of the offences prohibited under the present Protocol.

5. States Parties shall, in appropriate cases, adopt measures in order to protect the safety and integrity of those persons and/or organizations involved in the prevention and/or protection and rehabilitation of victims of such offences.

6. Nothing in the present article shall be construed to be prejudicial to or inconsistent with the rights of the accused to a fair and impartial trial.

Article 9

1. States Parties shall adopt or strengthen, implement and disseminate laws, administrative measures, social policies and programmes to prevent the offences referred to in the present Protocol. Particular attention shall be given to protect children who are especially vulnerable to such practices.

2. States Parties shall promote awareness in the public at large, including children, through information by all appropriate means, education and training, about the preventive measures and harmful effects of the offences referred to in the present Protocol. In fulfilling their obligations under this article, States Parties shall encourage the participation of the community and, in particular, children and child victims, in such information and education and training programmes, including at the international level.

3. States Parties shall take all feasible measures with the aim of ensuring all appropriate assistance to victims of such offences, including their full social reintegration and their full physical and psychological recovery.

4. States Parties shall ensure that all child victims of the offences described in the present Protocol have access to adequate procedures to seek, without discrimination, compensation for damages from those legally

responsible.

5. States Parties shall take appropriate measures aimed at effectively prohibiting the production and dissemination of material advertising the offences described in the present Protocol.

Article 10

1. States Parties shall take all necessary steps to strengthen international cooperation by multilateral, regional and bilateral arrangements for the prevention, detection, investigation, prosecution and punishment of those responsible for acts involving the sale of children, child prostitution, child pornography and child sex tourism. States Parties shall also promote international cooperation and coordination between their authorities, national and international non-governmental organizations and international organizations.

2. States Parties shall promote international cooperation to assist child victims in their physical and psychological recovery, social reintegration and repatriation.

3. States Parties shall promote the strengthening of international cooperation in order to address the root causes, such as poverty and underdevelopment, contributing to the vulnerability of children to the sale of children, child prostitution, child pornography and child sex tourism.

4. States Parties in a position to do so shall provide financial, technical or other assistance through existing multilateral, regional, bilateral or other programmes.

Article 11

Nothing in the present Protocol shall affect any provisions that are more conducive to the realization of the rights of the child and that may be contained in:

- (a) The law of a State Party;
- (b) International law in force for that State.

Article 12

1. Each State Party shall, within two years following the entry into force of the present Protocol for that State Party, submit a report to the Committee on the Rights of the Child providing comprehensive information on

the measures it has taken to implement the provisions of the Protocol.

2. Following the submission of the comprehensive report, each State Party shall include in the reports they submit to the Committee on the Rights of the Child, in accordance with article 44 of the Convention, any further information with respect to the implementation of the present Protocol. Other States Parties to the Protocol shall submit a report every five years.

3. The Committee on the Rights of the Child may request from States Parties further information relevant to the implementation of the present Protocol.

Article 13

1. The present Protocol is open for signature by any State that is a party to the Convention or has signed it.

2. The present Protocol is subject to ratification and is open to accession by any State that is a party to the Convention or has signed it. Instruments of ratification or accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article 14

1. The present Protocol shall enter into force three months after the deposit of the tenth instrument of ratification or accession.

2. For each State ratifying the present Protocol or acceding to it after its entry into force, the Protocol shall enter into force one month after the date of the deposit of its own instrument of ratification or accession.

Article 15

1. Any State Party may denounce the present Protocol at any time by written notification to the Secretary-General of the United Nations, who shall thereafter inform the other States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention. The denunciation shall take effect one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

2. Such a denunciation shall not have the effect of releasing the State Party from its obligations under the

present Protocol in regard to any offence that occurs prior to the date on which the denunciation becomes effective. Nor shall such a denunciation prejudice in any way the continued consideration of any matter that is already under consideration by the Committee on the Rights of the Child prior to the date on which the denunciation becomes effective.

Article 16

1. Any State Party may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall thereupon communicate the proposed amendment to States Parties with a request that they indicate whether they favour a conference of States Parties for the purpose of considering and voting upon the proposals. In the event that, within four months from the date of such communication, at least one third of the States Parties favour such a conference, the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of States Parties present and voting at the conference shall be submitted to the General Assembly of the United Nations for approval.
2. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of the present article shall enter into force when it has been approved by the General Assembly and accepted by a two-thirds majority of States Parties.
3. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties that have accepted it, other States Parties still being bound by the provisions of the present Protocol and any earlier amendments they have accepted.

Article 17

1. The present Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited in the archives of the United Nations.
2. The Secretary-General of the United Nations shall transmit certified copies of the present Protocol to all States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention.

Optional Protocol to the Convention

on the Rights of the Child

on the involvement of children

in armed conflict

Adopted and opened for signature, ratification and
accession by General Assembly resolution
A/RES/54/263 of 25 May 2000

entered into force on 12 February 2002

status of ratifications
declarations and reservations

The States Parties to the present Protocol,

Encouraged by the overwhelming support for the Convention on the Rights of the Child, demonstrating the
widespread commitment that exists to strive for the promotion and protection of the rights of the child,

Reaffirming that the rights of children require special protection, and calling for continuous improvement of the
situation of children without distinction, as well as for their development and education in conditions of peace
and security,

Disturbed by the harmful and widespread impact of armed conflict on children and the long-term consequences it
has for durable peace, security and development,

Condemning the targeting of children in situations of armed conflict and direct attacks on objects protected under
international law, including places that generally have a significant presence of children, such as schools and
hospitals,

Noting the adoption of the Rome Statute of the International Criminal Court, in particular, the inclusion therein
as a war crime, of conscripting or enlisting children under the age of 15 years or using them to participate
actively in hostilities in both international and non-international armed conflicts,

Considering therefore that to strengthen further the implementation of rights recognized in the Convention on the Rights of the Child there is a need to increase the protection of children from involvement in armed conflict,

Noting that article 1 of the Convention on the Rights of the Child specifies that, for the purposes of that Convention, a child means every human being below the age of 18 years unless, under the law applicable to the child, majority is attained earlier,

Convinced that an optional protocol to the Convention that raises the age of possible recruitment of persons into armed forces and their participation in hostilities will contribute effectively to the implementation of the principle that the best interests of the child are to be a primary consideration in all actions concerning children,

Noting that the twenty-sixth International Conference of the Red Cross and Red Crescent in December 1995 recommended, inter alia, that parties to conflict take every feasible step to ensure that children below the age of 18 years do not take part in hostilities,

Welcoming the unanimous adoption, in June 1999, of International Labour Organization Convention No. 182 on the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour, which prohibits, inter alia, forced or compulsory recruitment of children for use in armed conflict,

Condemning with the gravest concern the recruitment, training and use within and across national borders of children in hostilities by armed groups distinct from the armed forces of a State, and recognizing the responsibility of those who recruit, train and use children in this regard,

Recalling the obligation of each party to an armed conflict to abide by the provisions of international humanitarian law,

Stressing that the present Protocol is without prejudice to the purposes and principles contained in the Charter of the United Nations, including Article 51, and relevant norms of humanitarian law,

Bearing in mind that conditions of peace and security based on full respect of the purposes and principles contained in the Charter and observance of applicable human rights instruments are indispensable for the full protection of children, in particular during armed conflicts and foreign occupation,

Recognizing the special needs of those children who are particularly vulnerable to recruitment or use in hostilities contrary to the present Protocol owing to their economic or social status or gender,

Mindful of the necessity of taking into consideration the economic, social and political root causes of the involvement of children in armed conflicts,

Convinced of the need to strengthen international cooperation in the implementation of the present Protocol, as well as the physical and psychosocial rehabilitation and social reintegration of children who are victims of armed conflict,

Encouraging the participation of the community and, in particular, children and child victims in the dissemination of informational and educational programmes concerning the implementation of the Protocol,

Have agreed as follows:

Article 1

States Parties shall take all feasible measures to ensure that members of their armed forces who have not attained the age of 18 years do not take a direct part in hostilities.

Article 2

States Parties shall ensure that persons who have not attained the age of 18 years are not compulsorily recruited into their armed forces.

Article 3

1. States Parties shall raise the minimum age for the voluntary recruitment of persons into their national armed forces from that set out in article 38, paragraph 3, of the Convention on the Rights of the Child, taking account of the principles contained in that article and recognizing that under the Convention persons under the age of 18 years are entitled to special protection.

2. Each State Party shall deposit a binding declaration upon ratification of or accession to the present Protocol that sets forth the minimum age at which it will permit voluntary recruitment into its national armed

forces and a description of the safeguards it has adopted to ensure that such recruitment is not forced or coerced.

3. States Parties that permit voluntary recruitment into their national armed forces under the age of 18 years shall maintain safeguards to ensure, as a minimum, that:

- (a) Such recruitment is genuinely voluntary;
- (b) Such recruitment is carried out with the informed consent of the person's parents or legal guardians;
- (c) Such persons are fully informed of the duties involved in such military service;
- (d) Such persons provide reliable proof of age prior to acceptance into national military service.

4. Each State Party may strengthen its declaration at any time by notification to that effect addressed to the Secretary-General of the United Nations, who shall inform all States Parties. Such notification shall take effect on the date on which it is received by the Secretary-General.

5. The requirement to raise the age in paragraph 1 of the present article does not apply to schools operated by or under the control of the armed forces of the States Parties, in keeping with articles 28 and 29 of the Convention on the Rights of the Child.

Article 4

1. Armed groups that are distinct from the armed forces of a State should not, under any circumstances, recruit or use in hostilities persons under the age of 18 years.

2. States Parties shall take all feasible measures to prevent such recruitment and use, including the adoption of legal measures necessary to prohibit and criminalize such practices.

3. The application of the present article shall not affect the legal status of any party to an armed conflict.

Article 5

Nothing in the present Protocol shall be construed as precluding provisions in the law of a State Party or in international instruments and international humanitarian law that are more conducive to the realization of the rights of the child.

Article 6

1. Each State Party shall take all necessary legal, administrative and other measures to ensure the effective implementation and enforcement of the provisions of the present Protocol within its jurisdiction.
2. States Parties undertake to make the principles and provisions of the present Protocol widely known and promoted by appropriate means, to adults and children alike.
3. States Parties shall take all feasible measures to ensure that persons within their jurisdiction recruited or used in hostilities contrary to the present Protocol are demobilized or otherwise released from service. States Parties shall, when necessary, accord to such persons all appropriate assistance for their physical and psychological recovery and their social reintegration.

Article 7

1. States Parties shall cooperate in the implementation of the present Protocol, including in the prevention of any activity contrary thereto and in the rehabilitation and social reintegration of persons who are victims of acts contrary thereto, including through technical cooperation and financial assistance. Such assistance and cooperation will be undertaken in consultation with the States Parties concerned and the relevant international organizations.
2. States Parties in a position to do so shall provide such assistance through existing multilateral, bilateral or other programmes or, inter alia, through a voluntary fund established in accordance with the rules of the General Assembly.

Article 8

1. Each State Party shall, within two years following the entry into force of the present Protocol for that State Party, submit a report to the Committee on the Rights of the Child providing comprehensive information on the measures it has taken to implement the provisions of the Protocol, including the measures taken to implement the provisions on participation and recruitment.
2. Following the submission of the comprehensive report, each State Party shall include in the reports it submits to the Committee on the Rights of the Child, in accordance with article 44 of the Convention, any further information with respect to the implementation of the Protocol. Other States Parties to the Protocol shall submit a

report every five years.

3. The Committee on the Rights of the Child may request from States Parties further information relevant to the implementation of the present Protocol.

Article 9

1. The present Protocol is open for signature by any State that is a party to the Convention or has signed it.

2. The present Protocol is subject to ratification and is open to accession by any State. Instruments of ratification or accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

3. The Secretary-General, in his capacity as depositary of the Convention and the Protocol, shall inform all States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention of each instrument of declaration pursuant to article 3.

Article 10

1. The present Protocol shall enter into force three months after the deposit of the tenth instrument of ratification or accession.

2. For each State ratifying the present Protocol or acceding to it after its entry into force, the Protocol shall enter into force one month after the date of the deposit of its own instrument of ratification or accession.

Article 11

1. Any State Party may denounce the present Protocol at any time by written notification to the Secretary-General of the United Nations, who shall thereafter inform the other States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention. The denunciation shall take effect one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General. If, however, on the expiry of that year the denouncing State Party is engaged in armed conflict, the denunciation shall not take effect before the end of the armed conflict.

2. Such a denunciation shall not have the effect of releasing the State Party from its obligations under the present Protocol in regard to any act that occurs prior to the date on which the denunciation becomes effective. Nor shall such a denunciation prejudice in any way the continued consideration of any matter that is already

under consideration by the Committee on the Rights of the Child prior to the date on which the denunciation becomes effective.

Article 12

1. Any State Party may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall thereupon communicate the proposed amendment to States Parties with a request that they indicate whether they favour a conference of States Parties for the purpose of considering and voting upon the proposals. In the event that, within four months from the date of such communication, at least one third of the States Parties favour such a conference, the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of States Parties present and voting at the conference shall be submitted to the General Assembly of the United Nations for approval.
2. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of the present article shall enter into force when it has been approved by the General Assembly and accepted by a two-thirds majority of States Parties.
3. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties that have accepted it, other States Parties still being bound by the provisions of the present Protocol and any earlier amendments they have accepted.

Article 13

1. The present Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited in the archives of the United Nations.
2. The Secretary-General of the United Nations shall transmit certified copies of the present Protocol to all States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention.

CRC